

Adoptionsnævnets årsberetning 2005

Adoptionsnævnets årsberetning 2005

København 2006

Adoptionsnævnet
Stormgade 2-6
1470 København K

ISSN 1601-7854

Grafisk tilrettelæggelse: Birger Gregers MDD, Frederiksberg

Tryk: a.s Holbæk Ekspresstrykkeri

Indhold

Forord 7

1. Nævnets etablering, sammensætning og sekretariat 9

- 1.1. Nævnets medlemmer 10
- 1.2. Sekretariatet 11
- 1.3. Adoptionsnævnets børnelæger 12
- 1.4. Øvrige aktører på adoptionsområdet 12
- 1.5. Strukturreformens konsekvenser for adoptionsområdet 14
 - 2.1. Klageadgangen 15

2. Nævnets behandling af klagesager 15

- 2.1. Klageadgangen 15
- 2.2. Klager i 2005 16
- 2.3. Nævnets afgørelser i 2005 17
- 2.4. Principielle afgørelser i 2005 19
 - 2.4.1. Nævnets praksis i forbindelse med aldersdispensation, hvor den ene ansøger er »noget yngre« 19
 - 2.4.2. Nævnets praksis vedrørende ansøgers fysiske helbredsforhold – overvægt 20
- 2.5. Sagsbehandlingstider i Adoptionsnævnet 24

3. Danske bortadoptioner 25

- 3.1. Antal godkendte ansøgere og danske børn til bortadoption 25
- 3.2. Proceduren ved anvisning af danske børn 26
- 3.3. Statistik vedrørende de biologiske mødre 28
- 3.4. Undersøgelse af udfaldet og forløbet af faderskabssager vedrørende danske bortadopterede børn i perioden 2000-2004 28

4. Vidensindsamling og forskning 31

- 4.1. Støtte til ISS/IRC 31
- 4.2. Støtte til konkrete projekter 31
- 4.3. Nordisk Adoptionskonference 32
- 4.4. Indsamling af statistik 33
- 4.5. Kortlægning af Post Adoption Services i offentligt regi 33
- 4.6. Andre initiativer 34

5. Nævnets tilsynsvirksomhed i 2005 35

- 5.1. Tilrettelæggelse af tilsynet i 2005 35
 - 5.1.1. Tilsyn med organisationernes behandling af matchingforslag 35
 - 5.1.2. Tilsyn med organisationernes virksomhed i udlandet 36
 - 5.1.3. Tilsynet med adoptionsamrådene 37
- 5.2. Indberettede sager fra organisationer og samråd 38
 - 5.2.1. Indberettede sager vedrørende utilstrækkelige helbredsoplysninger fra afgiverlandet 41
- 5.3. Indkaldte sager 43
 - 5.3.1. Matchingsager fra Sydafrika 43
 - 5.3.2. Matchingsager fra Colombia 46
 - 5.3.3. Sager om aldersdispensation på grund af særlige omstændigheder 48

6. Nationale aktiviteter 53

- 6.1. Rådgivning i forbindelse med matchingforslag 53
- 6.2. Oplæg vedrørende udformningen af den abstrakte godkendelse som adoptant 54
 - 6.3. Deltagelse i møder 54
 - 6.3.1. Med organisationerne 54
 - 6.3.2. Med Rigsrevisionen vedrørende sagsbehandlingstiden ved statslige ankeinstanser 54
- 6.4. Deltagelse i diverse arbejdsgrupper 55
 - 6.4.1. Opfølgingsgruppen vedrørende de adoptionsforberedende kurser 55
 - 6.4.2. Opfølgingsgruppen vedrørende Haagerkonventionen 55
 - 6.4.3. Følgegruppe vedrørende forskningsprojekt om rumænske adoptivbørn 55
 - 6.4.4. Adoptionsgruppen 55
- 6.5. Nævnets hjemmeside 56

7. Internationale aktiviteter 57

- 7.1. Europæisk møde 57
- 7.2. Haagerkonferencen 57
- 7.3. Nordisk møde 58
- 7.4. Møde med koreansk delegation 59
- 7.5. Møde med colombiansk delegation 59
- 7.6. Møde med kinesisk delegation 59
- 7.7. Nævnets rejse til Sydafrika 60

8. Nøgletal om internationale adoptioner 61

- 8.1. Hjemtagne børn 61
- 8.2. Afgørelser om godkendelse som adoptant 62
 - 8.3. Fase 1 63
 - 8.3.1. Dispensation fra alderskravet 63
 - 8.3.2. Dispensation fra samlivskravet 64

8.3.3. Specialundersøgelser i fase 1	66
8.3.4. Afslag i fase 1	66
8.3.5. Sagsbehandlingstider i fase 1	67
8.4. Fase 2	68
8.5. Fase 3	69
8.5.1. Godkendelsens indhold	70
8.5.2. Specialundersøgelser i fase 3	71
8.5.3. Sagsbehandlingstider	72
8.6. Matchinger	76
8.6.1. Amterne	76
8.6.2. De formidlende organisationer	80

9. Praktiske oplysninger 85

Ordforklaring 87

Forord

Adoptionsnævnet har i 2005 behandlet næsten 50 % flere klagesager end i 2004. Omkring en tredjedel af de i alt 46 klagesager nævnet behandlede i 2005 vedrørte ansøgerens helbredsforhold. En stor del af disse sager vedrørte afslag på godkendelse til adoption på grund af overvægt. Nævnet har derfor i årsberetningen for 2005 valgt at anskueliggøre de overordnede principper og retningslinier for netop denne type sager.

Adoptionsnævnets årlige tilsynsrejse til et af afgiverlandene gik i 2005 til Sydafrika. Som en del af nævnets forberedelser til den pågældende rejse gennemgik nævnet en række matchingsager vedrørende børn fra Sydafrika. Som det fremgår af årsberetningen var nævnet i overvejende grad enig i de formidlende organisationers vurdering af de børn, som var stillet i forslag. Som et yderligere led i nævnets tilsyn med de formidlende organisationer har nævnet i 2005 gennemgået en række matchingsager fra Colombia. Denne gennemgang gav anledning til en beslutning om nærmere at undersøge indholdet af amternes opfølgingsrapporter ved hjemmebesøg hos adoptanterne efter hjemtagelsen af barnet.

Som led i nævnets tilsyn med samrådene har nævnet i 2005 gennemgået en række godkendelsessager, hvor samrådet har truffet afgørelse om

aldersdispensation efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3. Efter denne bestemmelse kan samrådene dispensere fra kravet om maksimalt 40 års aldersforskel mellem ansøger og barn, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Formålet med dette tilsyn har blandt andet været at skabe overblik over praksis på området og sikre ensartethed i anvendelsen af denne dispensationsmulighed. Undersøgelsen har dannet basis for en generel henstilling til samrådene, som nævnet kom med i februar 2005.

Adoptionsnævnet har i 2005 foretaget en undersøgelse af udfald og forløb af faderskabssager vedrørende børn, som er bortadopteret i Danmark i perioden 2000-2004. Denne undersøgelse viste, at efter Børnelovens ikrafttræden 1. juni 2002 er faderskabet til markant flere danske børn til bortadoption fastslået, og i langt flere tilfælde har barnefaderen givet samtykke til adoption af barnet. I enkelte tilfælde har dette betydet, at børnene er blevet ældre ved bortadoptionen, men i gennemsnit er barnets alder ved matchingen stort set forblevet uændret.

Vibeke Rønne

Formand for Adoptionsnævnet

Nævnets etablering, sammensætning og sekretariat

Adoptionsnævnet blev oprettet i 1976 og er et uafhængigt klage- og tilsynsorgan.

Adoptionsnævnet blev sammen med det øvrige familieretlige område overført fra Justitsministeriet til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender ved kongelig resolution af 2. og 9. august 2004.

Nævnet består af en formand, der skal være dommer, og ni andre medlemmer. Til nævnet er knyttet et selvstændigt sekretariat.

Justitsministeren (nu Ministeren for Familie- og Forbrugeranliggender) har fastsat en forretningsorden for Adoptionsnævnet.

Adoptionsloven § 25 b, stk. 1:

Adoptionsnævnet består af en formand og et antal andre medlemmer. Formanden skal være dommer. I behandlingen af hver klagesag deltager mindst 5 medlemmer, herunder formanden eller et medlem, der opfylder betingelserne for at kunne være formand for nævnet. Nævnets afgørelse træffes ved flertal. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender fastsætter forretningsordenen for nævnet.

Nævnets opgaver vedrører følgende tre hovedområder:

- 1 Adoptionsnævnet behandler klager over afgørelser, der er truffet af adoptionssamrådene eller organisationerne. Det drejer sig navnlig om klager over et samråds afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant og klager over en formidlende organisations behandling og vurdering af en matchingsag. Endvidere behandler Adoptionsnævnet klager over samrådene og samrådssekretariaternes sagsbehandling i forbindelse med afgørelse af konkrete sager.
- 2 Adoptionsnævnet fører tilsyn med henholdsvis adoptionssamrådene og de formidlende organisationer. Tilsynsvirksomheden med samrådene består navnlig i at sikre en ensartet praksis på området. Adoptionsnævnet fører endvidere tilsyn med de formidlende organisationer, dels med organisationernes behandling af matchingsager, dels med organisationernes virksomhed i udlandet.
- 3 Nævnet indsamler, bearbejder og formidler viden om adoptionsområdet såvel på nationalt som internationalt plan.

Herudover er det nævnets opgave at anvise danske børn til godkendte ansøgere. Når et dansk barn ønskes bortadopteret, er det således Adop-

tionsnævnets opgave blandt de ansøgere, der er godkendt til adoption af dansk barn, at vælge de ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere det pågældende barn.

Endvidere udpeger Adoptionsnævnet et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgere, der har fået bragt et barn i forslag fra udlandet, se nærmere afsnit 1.3. nedenfor.

1.1. Nævnets medlemmer

Adoptionsnævnet består af en formand, en næstformand og 8 medlemmer. Formanden og næstformanden er jurister. Fire af nævnets medlemmer repræsenterer lægelig fagkundskab – pædiatri (læren om børnesygdomme), intern medicin (læren om medicinske sygdomme hos voksne), psykiatri og børne- og ungdomspsykiatri – ét medlem er psykolog, ét medlem er socialrådgiver og 2 medlemmer er lægmedlemmer.

Nævnetsmedlemmerne udpeges for en periode på fire år og er senest blevet beskikket den 1. april 2004.

Vibeke Rønne

Vibeke Rønne har siden den 1. november 1999 været formand for Adoptionsnævnet. Hun blev i 1998 udnævnt til landsdommer i Østre Landsret og den 1. januar 2005 udnævnt til højesteretsdommer.

Michael Jørgensen

Michael Jørgensen var fra den 1. december 2002 til 1. februar 2006 næstformand for Adoptionsnævnet, og var i samme periode konstitueret som kontorchef i Familiestyrelsens 1. kontor.

liestyrelsen den 1. februar 2006 og blev afløst af Mads Westfall Gram i såvel Familiestyrelsen som i nævnet.

Marie Gammeltoft

Marie Gammeltoft har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 2000. Marie Gammeltoft er cand.psych., specialist i psykoterapi og børnepsykologi og privatpraktiserende psykolog.

Joakim Hoffmeyer

Joakim Hoffmeyer har været medlem af Adoptionsnævnet siden 1. januar 2002. Han er speciallæge i psykiatri og ledende overlæge ved Psykoterapeutisk Center Stolpegård, Psykiatrien i Københavns Amt.

Birgit Skov Jensen

Birgit Skov Jensen har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 2000. Hun er uddannet socialrådgiver i 1972 og har siden 1993 været direktør for Familie- og kulturforvaltningen ved Grenaa Kommune.

Thure Krarup

Thure Krarup har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. august 1997.

Thure Krarup er dr.med. og overlæge på Medicinsk Afdeling F, Amtssygehuset i Gentofte. Han er speciallæge i intern medicin, medicinsk endokrinologi og medicinsk gastroenterologi.

Birgitte Marner

Birgitte Marner har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 2000.

Birgitte Marner er speciallæge i pædiatri og privatpraktiserende speciallæge.

Lisbeth Kortegaard

Lisbeth Kortegaard har været medlem af Adop-

tionsnævnet siden den 1. april 2004. Lisbeth Kortegaard er speciallæge, ph.d. i børne- og ungdomspsykiatri. Hun arbejder som overlæge ved skolebørnsafsnittet, Børne- og ungdomspsykiatrisk Hospital, Århus Universitetshospital.

Jens Ringberg

Jens Ringberg har været medlem af Adoptionsnævnet som lægmedlem siden den 1. april 2000. Han er journalist og arbejder på Radioavisens Christiansborg-redaktion. Jens Ringberg har selv adopteret to børn.

Stig Fog

Stig Fog har været medlem af Adoptionsnævnet som lægmedlem siden 1. april 2004. Han er selvstændig konsulent og rådgiver en række humanitære og frivillige organisationer. Stig Fog er tidligere generalsekretær i Dansk Ungdoms Fællesråd og er uddannet cand. scient. soc. i Public Relations.

Der er desuden udpeget følgende stedfortrædere for nævnsmedlemmerne:

- Direktør i Familiestyrelsen Dorrit Sylvest Nielsen (stedfortræder for Michael Jørgensen).
- Cand.psych. Berit Skov Schmitto (stedfortræder for Marie Gammeltoft)
- Overlæge Flemming Thusholt (stedfortræder for Joakim Hoffmeyer)
- Socialrådgiver Lillian Nielsen (stedfortræder for Birgit Skov Jensen)
- Professor, overlæge, dr.med. Sten Madsbad (stedfortræder for Thure Krarup)
- Overlæge Troels Lyngby (stedfortræder for Birgitte Marner)
- Lektor Lone Zilstorff (stedfortræder for både Jens Ringberg og Stig Fog)
- Overlæge Birgitte Vange (stedfortræder for Lisbeth Kortegaard).

1.2. Sekretariatet

Til den daglige varetagelse af nævnets opgaver er der etableret et sekretariat. Sekretariatet består af følgende medarbejdere:

Trine Hede

Trine Hede er sekretariatschef i Adoptionsnævnets sekretariat. Hun er kandidat i statskundskab fra 1997 og har desuden tillægsuddannelse fra Danmarks Journalisthøjskole. Trine Hede blev ansat i Civilretsdirektoratet den 1. december 1997 og tiltrådte en stilling som fuldmægtig i Adoptionsnævnets sekretariat den 1. april 2000. Den 1. januar 2005 blev hun konstitueret som sekretariatschef i Adoptionsnævnet.

Lene Christina Skovgaard

Lene Christina Skovgaard er fuldmægtig i Adoptionsnævnet. Hun er juridisk kandidat fra 2001 og blev samme år ansat i Civilretsdirektoratet, hvor hun dels har beskæftiget sig med tilsyn med fonde, dels med familieretlige sager. Hun tiltrådte stillingen i Adoptionsnævnet den 1. januar 2005.

Jeanette Tilgreen Christiansen

Jeanette Tilgreen Christiansen er ansat som kontorfuldmægtig i Adoptionsnævnets sekretariat. Hun blev i 1989 udlært ved politiet i Glostrup og var fra 1989 til 2000 ansat i Civilretsdirektoratet. Jeanette Tilgreen Christiansen blev den 1. april 2000 tilknyttet Adoptionsnævnets sekretariat.

Lene Hesse Rasmussen

Lene Hesse Rasmussen er børnelæge og var tilknyttet sekretariatet som pædiatrisk konsulent. Hun er kandidat i medicin fra Københavns Universitet i 1985 og har siden uddannet sig som speciallæge i børnesygdomme. Lene Hesse Ras-

mussen er i dag overlæge på børneafdelingen, Roskilde Amtssygehus.

Lene Hesse Rasmussen fratrådte sin stilling i Adoptionsnævnets sekretariat i maj 2005.

Vibeke Hardam Nohns

Vibeke Hardam Nohns er børnelæge og tilknyttet sekretariatet som pædiatrisk konsulent efter Lene Hesse. Vibeke Hardam Nohns er uddannet læge i 1981 og speciallæge i pædiatri siden 1991. Hun har fra 2000 været ansat som rådgivende børnelæge ved Adoptionsnævnet, indtil hun blev konsulent for Adoptionsnævnets sekretariat. Vibeke Hardam Nohns arbejder som børn og unge-læge i Ringkøbing.

1.3. Adoptionsnævnets børnelæger

Som beskrevet ovenfor, udpeger Adoptionsnævnet et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgere, der har fået bragt et barn fra udlandet i forslag, om barnets helbredsmæssige og psykosociale forhold.

Når ansøgere skal tage stilling til modtagelse af et konkret barn, har de mulighed for at søge rådgivning hos disse uvildige, sagkyndige børnelæger.

Adoptionsnævnet har ansat seks læger til formålet, og ansøgere skal henvende sig til den læge, der dækker det amt, hvor ansøgeren bor. Der henvises til oversigten over Adoptionsnævnets børnelæger i kapitel 9.

1.4. Øvrige aktører på adoptionsområdet

12 Nedenfor følger en kort gennemgang af de øvrige

myndigheder og organer, som eksisterer på adoptionsområdet:

De amtskommunale adoptionsamråd

De amtskommunale adoptionsamråd er nedsat af justitsministeren i medfør af adoptionsloven.

Adoptionsamrådene er placeret ved hver af de 14 amtskommuner og ved København og Frederiksberg kommune. Et samråd består af et medlem med en social uddannelse, en jurist og en læge. Et af medlemmerne skal være medarbejder i amtskommunen (kommunen).

Samrådets medlemmer og stedfortrædere for disse beskikkes af justitsministeren for indtil 4 år af gangen.

Adoptionsamrådet træffer afgørelse om, hvorvidt en ansøger kan godkendes som adoptant.

Undersøgelles- og godkendelsesforløbet vedrørende ansøgninger om anonym adoption af udenlandske børn indebærer, at samrådet i fase 1 skal tage stilling til, om ansøgeren opfylder nogle generelle betingelser for at blive godkendt som adoptant. Efter at ansøgerne i fase 2 har fulgt et adoptionsforberedende kursus, tager samrådet i fase 3 stilling til, om ansøgeren også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere. Samrådet fastlægger samtidig indholdet af ansøgerens godkendelse.

For så vidt angår proceduren i forbindelse med godkendelse til adoption af danske børn henvises til kapitel 3.

Samrådet skal i visse nærmere afgrænsede tilfælde inddrages i forbindelse med, at der bringes et konkret barn i forslag til ansøgeren (dvs. i forbindelse med matchingen).

Amtskommunen

Amtskommunen varetager sekretariatsfunktionen for adoptionssamrådet. Amtskommunen tilvejebringer i den forbindelse de oplysninger, der er nødvendige for, at samrådet kan træffe afgørelse i sagerne, ligesom amtskommunen forbereder sagernes behandling i samrådet i øvrigt. Herudover udfærdiger amtskommunen, når samrådet har godkendt ansøgeren som adoptant til et udenlandsk barn, en rapport om ansøgerens forhold til brug for de udenlandske adoptionsmyndigheder. Endvidere er det efter hjemtagelsen af barnet amtskommunens opgave at viderefremidle den kommende adoptants ansøgning om adoptionsbevilling til statsamtet, ligesom amtskommunen er forpligtet til at tilbyde adoptanten hjemmebesøg, dels med henblik på rådgivning, dels med henblik på udfærdigelse af opfølgende plejerapporter til barnets hjemland.

I København og på Frederiksberg varetages de nævnte opgaver af kommunen.

Familiestyrelsen

I henhold til adoptionsloven fastsætter familieministeren regler om godkendelse som adoptant og om adoptionssagers behandling m.v. I praksis varetages opgaverne af Familiestyrelsen.

De adoptionsforberedende kurser, der indgår som fase 2 i undersøgelses- og godkendelsesforløbet, tilrettelægges og udbydes af Familiestyrelsen.

Familiestyrelsen er herudover centralmyndighed i henhold til Haagerkonventionen af 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

Endvidere meddeler Familiestyrelsen autorisation til de formidlende organisationer, og det almin-

delige tilsyn med organisationerne henhører ligeledes under direktoratet. Tilsynet omfatter bl.a. organisationernes generelle faglige kvalifikationer, økonomiske og organisatoriske forhold samt organisationens fastsættelse og opkrævning af formidlingsgebyrer.

Familiestyrelsen hjemmeside findes på adressen www.familiestyrelsen.dk

Statsamtet

Statsamtet meddeler opholdstilladelse til børn, der adopteres ved fremmedadoption.

Herudover udfærdiges adoptionsbevillingen altid af statsamtet, når ansøgeren har bopæl i Danmark.

De formidlende organisationer

Organisationerne yder bistand til at skabe forbindelse mellem en godkendt adoptant og et udenlandsk barn med henblik på adoption og bistand til at gennemføre adoptionen.

Justitsministeren har autoriseret følgende organisationer til at yde adoptionshjælp:

AC Børnehjælp

Eckersberggade 17, 1. sal
8000 Århus C
www.a-c.dk

DanAdopt

Birkerød Hovedgade 24
3460 Birkerød
www.danadopt.dk

Landsforeningen Adoption og Samfund

Adoption og Samfund er en forening, som har til

formål at skabe de bedst mulige betingelser for adopterede og deres forældre.

Adoption og Samfunds adresse er:

Teglvej 4, Frifelt
6780 Skærbæk
www.adoption.dk
foreningen@adoptionogsamfund.dk

1.5. Strukturereformens konsekvenser for adoptionsområdet

I juni 2004 offentliggjorde den nuværende regering (Venstre og Konservative) og Dansk Folkeparti aftalen om en reform af den kommunale struktur, der skal træde i kraft den 1. januar 2007.

Denne reform medfører bl.a. at de 14 nuværende amter afløses af fem regioner, mens statsamterne erstattes af fem statsforvaltninger. Adoptionsarbejdet i amtskommunerne overgår i den forbindelse til de fem kommende statsforvaltninger, som får hovedsæde i Nykøbing Falster, Ringkøbing, Storkøbenhavn, Aalborg og Aabenraa.

Med henblik på at tilrettelægge det fremtidige arbejde på adoptionsområdet har Familiestyrelsen nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra de kommende statsforvaltninger. Arbejdsgruppen skal bl.a. drøfte de muligheder, som sammenlægningen af adoptionsområdet giver i forhold til at styrke indsatsen over for ansøgere og adoptivforældre. Der er åbnet mulighed for, at det kan blive relevant at supplere arbejdsgruppen med bl.a. repræsentanter fra amterne.

Nævnets behandling af klagesager

2.1. Klageadgangen

I praksis indgives klager over adoptionssamrådenes afgørelser til amtskommunen, der herefter sender klagen til nævnets sekretariat sammen med sagens akter og eventuelle bemærkninger.

Der gælder ikke nogen frist for indgivelse af klage til Adoptionsnævnet.

Adoptionslovens § 25 b, stk. 3:

Et samråds afgørelser i medfør af denne lov kan indbringes for Adoptionsnævnet.

Nævnets behandling af en klagesag sker på grundlag af den undersøgelse, der er foretaget i amtskommunen. Nævnet har dog mulighed for at beslutte, at der – eventuelt ved amtskommunens foranstaltning – skal tilvejebringes yderligere oplysninger.

Alle klager behandles som udgangspunkt mundtligt på et møde. Ansøgeren har mulighed for under mødet personligt at redegøre nærmere for sine synspunkter. I 2005 gjorde ca. en 1/3 del af ansøgerne i klagesagerne brug af deres mulighed for at møde personligt for nævnet.

Adoptionsnævnets forretningsorden:

§ 16: Når en klage er indgivet til nævnet, påhviler det sekretariatet at forberede sagen til nævnensbehandling. Sekretariatet skal herunder påse, at sagen er tilstrækkeligt oplyst.

§ 17: Sekretariatet berammer det antal sager til det enkelte nævnmøde, som det under hensyntagen til sagernes beskaffenhed og forsvarlige behandling er tidsmæssigt muligt at medtage.

Når nævnet har truffet afgørelse i en klagesag, meddeles afgørelsen direkte til ansøgeren. Der sendes en genpart af afgørelsen til ansøgerens amtskommune.

Ansøgeres klager til nævnet vedrører hovedsageligt:

- Klager over afslag på godkendelse som adoptant
- Klager over samrådenes beslutninger om, at der som led i sagsbehandlingen skal iværksættes yderligere undersøgelser af ansøgere (f.eks. en psykologisk, helbredsmæssig, herunder psykiatrisk undersøgelse)
- Klager over samrådenes afgørelser om at trække en godkendelse som adoptant tilbage
- Klager over samrådenes eller de formidlende

organisationer beslutninger i forbindelse med matchingforslag (dvs. når der bringes et konkret barn i forslag til ansøgeren)

- Klager over de formidlende organisationers virksomhed i udlandet

Nævnet anser såvel ansøgere som de formidlende organisationer som klageberettigede vedrørende samrådets afgørelser om godkendelse af matchingforslag. Organisationerne vil derfor kunne indbringe samrådets vurdering af et matchingforslag for Adoptionsnævnet, uanset at ansøgeren ikke selv har ønsket at klage over afgørelsen.

2.2. Klager i 2005

I 2005 behandlede nævnet 46 klager over samrådets afgørelser i godkendelsessager.

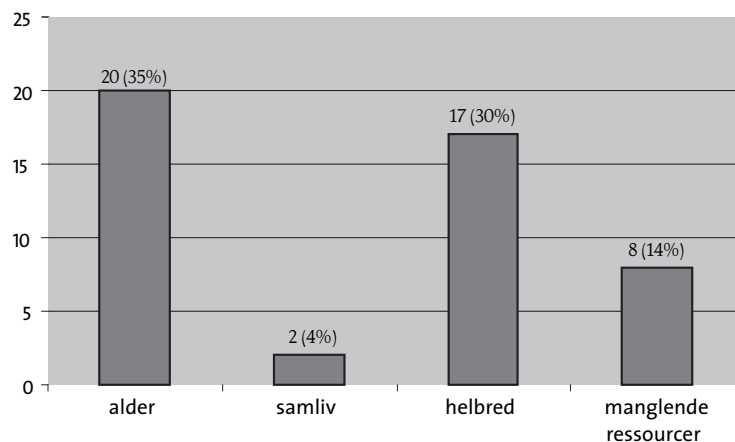
Adoptionsnævnet behandlede i 2005 i alt 7 klager i godkendelsessager vedrørende enlige ansøgere (15 %), mens de øvrige klagesager vedrørte par.

I perioden 2000-2005 behandlede nævnet i alt 269 klager over samrådsafgørelser i godkendelsessager truffet i løbet af de seks år, jf. tabellen nedenfor.

Antal klagesager som Adoptionsnævnet har behandlet over samrådsafgørelser truffet i 2000-2005

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Københavns Kommune	2	5	7	8	2	2
Frederiksberg Kommune	0	3	0	1	2	1
Københavns Amt	11	3	7	18	7	10
Bornholms Amt	1	0	0	0	1	1
Frederiksborg Amt	2	5	2	7	3	1
Fyns Amt	6	7	8	5	2	2
Nordjyllands Amt	1	2	3	0	2	2
Ribe Amt	1	1	2	1	2	2
Ringkjøbing Amt	2	3	4	1	2	4
Roskilde Amt	3	6	3	2	0	2
Storstrøms Amt	0	3	1	2	3	4
Sønderjyllands Amt	1	0	0	1	1	0
Vejle Amt	1	1	2	0	0	2
Vestsjællands Amt	0	1	1	2	0	0
Viborg Amt	1	3	1	9	1	4
Århus Amt	5	8	3	0	6	9
Hele Landet	37	51	44	57	34	46

Begrundelser for samrådets afgørelser

Figuren ovenfor viser begrundelsen for samrådets afslag i de 46 påklagede sager i 2005. Afslagene var enten begrundet i helbredsmæssige forhold, manglende ressourcer eller i, at ansøgerne ikke opfyldte kravene i godkendelsesbekendtgørelsen til alder eller samliv. Det bemærkes, at der kan forekomme flere begrundelser i en enkelt sag, hvorfor det samlede antal begrundelser overstiger 46.

I 2004 vedrørte 47% af sagerne helbredsspørgsmål, mens henholdsvis 44% og 27% var begrundet i alder og manglende ressourcer og 3% vedrørte samliv.

2.3. Nævnets afgørelser i 2005

I 2005 behandlede Adoptionsnævnet som nævnt 46 klager over de amtskommunale adoptions-samråds afgørelser i godkendelsessager. Dette kan sammenholdes med, at der i 2005 i alt blev givet afslag i 62 sager. Det bemærkes dog, at klagerne ikke nødvendigvis behandles i det kalenderår,

hvor samrådet har givet afslag på godkendelse, hvorfor tallene ikke er fuldt ud sammenlignelige.

Nævnets afgørelser fremgår af nedenstående tabel. Som det ses, ændrede nævnet i 6 sager samrådets afslag til godkendelse/delvis godkendelse (dvs. ansøgerne blev godkendt til en del af det ansøgte). Herudover blev 10 sager tilbagesendt til amtet, enten fordi nævnet gav dispensation (f.eks. fra alderskravet), eller fordi der skulle indhentes nye oplysninger, inden samrådet på ny traf afgørelse i sagen.

Antallet af ændringer og tilbagesendelser under ét kan tages som udtryk for antallet af sager, hvor nævnet kom frem til en anden afgørelse end samrådene. Dette var således tilfældet i 16 sager – svarende til 35 % – af samtlige klagesager i nævnet. Fordelingen af henholdsvis stadfæstelser eller ændringer siden 1997 fremgår af figuren nedenfor.

Ud af de 46 klager i godkendelsessager, som nævnet behandlede i 2005 besluttede nævnet i 11 sager (25%) at fremkomme med kritik til samrå-

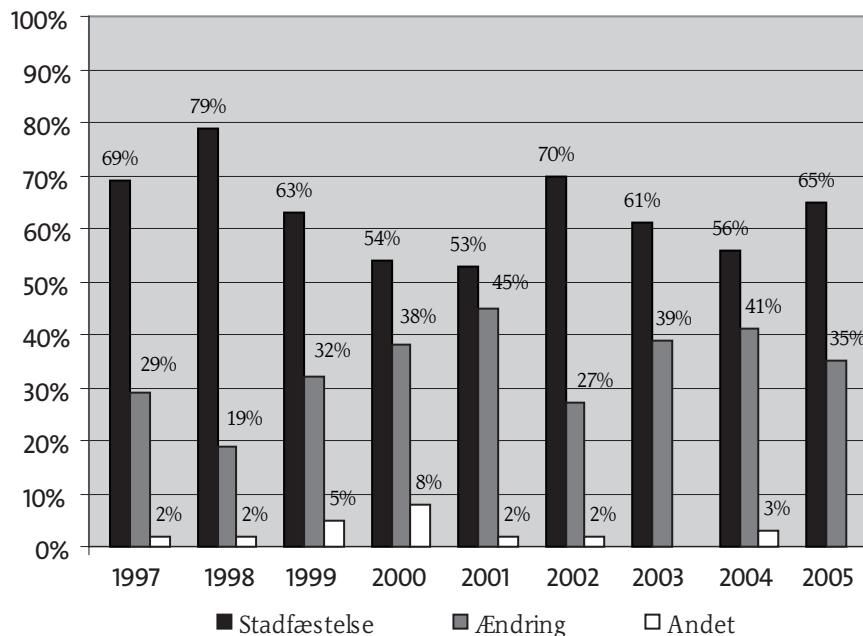
Nævnets afgørelser i godkendelsessager i 2004 og 2005

	2004	2005
Stadfæstelse af afslag	19	30
Ændring af afslag til godkendelse/delvis godkendelse	1	6
Tilbagesendt - nævnet har dispenseret	4	3
Tilbagesendt til fortsat behandling	9	7
Andet	1	0
I alt	34	46

dene i forbindelse med nævnets afgørelse i sagen. Nævnets kritik til samrådene har typisk været, at samrådene ikke i deres afgørelser har henvist til relevante retsregler (forvaltningslovens § 24) eller givet klagevejledning (forvaltningslovens § 25) eller at de ikke - efter nævnets opfattelse - har begrundet afgørelsen tilstrækkelig konkret over for ansøgerne (forvaltningslovens §§ 22 og 24).

Udover klager i sager vedrørende afslag eller delvis godkendelse behandlede nævnet i 2005 6 sager vedrørende klage i en matchings sag og 13 klagesager vedrørende andre forhold. Sidstnævnte sager vedrørte navnlig sager, hvor ansøgerne klagede over et samråds afgørelse om at iværksætte en specialundersøgelse eller anmodninger om genoptagelse af et afslag på godkendelse til adoptant.

Adoptionsnævnets afgørelser

Udover disse klagesager behandlede nævnet i 2005 en række sager, som var indkaldt som led i nævnets tilsynsvirksomhed. Der henvises herom til kapitel 5.

2.4. Principielle afgørelser i 2005

Adoptionsnævnet udarbejder løbende resuméer af en lang række afgørelser, som vi vurderer relevant for behandlingen af lignende sager. Resuméerne offentliggøres jævnligt på nævnets hjemmeside www.adoptionsnaevnet.dk hvortil henvises.

Et af de områder, hvor nævnet hyppigt træffer afgørelser vedrører spørgsmålet om dispensation fra aldersreglen efter bestemmelsen i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, hvis den ene ægtefælle er »noget yngre«.

Nævnet har på baggrund af vores hidtidige praksis på området udarbejdet nedenstående oversigt i disse alderssager.

I afsnit 2.4.2 har nævnet tilsvarende udarbejdet en oversigt over praksis på et udvalgt område vedrørende ansøgers helbredsforhold i relation til godkendelsen som adoptant. Nævnet har i 2005 truffet en række afgørelser i sager, hvor ansøgere har fået afslag på grund af overvægt. På denne baggrund omfatter oversigten således sager af netop denne type.

2.4.1. Nævnets praksis i forbindelse med aldersdispensation, hvor den ene ansøger er »noget yngre«

De gældende aldersdispensationsregler blev indført ved bekendtgørelse nr. 198 af 22. marts 2000, og

Godkendelsesbekendtgørelsens § 6:

Det er en betingelse for at blive godkendt som adoptant, at ansøgerens alder på ansøgningstidspunktet ikke overstiger barnets alder med mere end 40 år.

Stk. 2. Betingelsen i stk. 1 kan dog fraviges, hvis:

- 1 kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre, eller
- 2 ansøgeren inden rimelig tid efter at have modtaget et adoptivbarn ansøger om godkendelse til adoption af endnu et barn, eller
- 3 der foreligger særlige omstændigheder i øvrigt.

nævnet har siden da truffet en række afgørelser om dispensation fra kravet om højst 40 års aldersforskel mellem ansøgere og barnet. Afgørelserne vedrører navnlig dispensationsmuligheden i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, hvorefter 40-års reglen kan fraviges, hvis »kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre«.

På baggrund af den række af sager, som nævnet har behandlet, tegner der sig nedenstående billede af praksis på området. I listen nedenfor udtrykker den markerede alder aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet.

Det bemærkes, at der ikke er tale om ufravigelige retningslinier, men at konkrete omstændigheder i den enkelte sag kan begrunde, at en sag vurderes anderledes.

- **41 år.** I tilfælde, hvor aldersforskellen mellem

den ældste ægtefælle og barnet er 41 år har nævnet i en række sager fundet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet ikke bør være over 38 år. (se nr. 5, 7, 9, 16, 17, 22 og 35, 47, 50,67)

- **42 år.** Også i denne situation har nævnet i en række sager besluttet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet ikke bør være over 38 år (nr. 15, 26, 27, 34, 35, 47)
- **43 år.** I denne situation har nævnet i enkelte sager besluttet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet ikke bør være over 37 år (nr. 24, 53, 62, 73,77)
- **44 år.** Her har nævnet besluttet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet ikke bør være over 36 år (37 for gammel (nr. 21, 23, 33, 38, 43, 44, 48, 61, 62, 63, 74)
- **45 år.** Nævnet har også i denne situation besluttet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet ikke bør være over 36 år (se nr. 18, 30, 32, 36, 44, 61, 66)
- **46 år** eller ældre. Nævnet har i forbindelse med konkrete sager udtalt, at man generelt er af den opfattelse, at den maksimale grænse på 45-46 år bør forstås således, at den ældste ægtefælle maksimalt må overskride barnets alder med 45 år og 364 dage. Det har i den sammenhæng ingen betydning, hvor ung den anden ægtefælle er. Der henvises til Civilretsdirektoratets vejledning om international adoption, s. 44. (nr. 47, 49, 52, 54, 55, 57)

Sammenfattende tegner der sig således følgende billede af nævnets praksis:

- Hvis aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet er *41 eller 42* år, har nævnet i en række sager besluttet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet *maksimalt* bør være 38 år.

- Hvis aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet er *43 år*, har nævnet i enkelte sager besluttet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet *maksimalt* bør være 37 år.
- Hvis aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet er *44 eller 45* år har nævnet i en række sager fundet, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet *maksimalt* bør være 36 år.
- Der er som udgangspunkt ikke mulighed for dispensation efter denne bestemmelse, hvis aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet er 46 år eller derover.

Det bemærkes, at aldersrammerne altid udregnes med udgangspunkt i den yngste alder, som barnet kan have. Hvis der f.eks. søges dispensation til et barn i alderen 0-36 måneder, skal ansøgerne således kunne opfylde betingelserne i forhold til et helt lille barn på 0 år.

2.4.2. Nævnets praksis vedrørende ansøgers fysiske helbredsforhold – overvægt

Nævnets klagesager, hvor ansøgere på grund af overvægt har fået afslag på godkendelse til adoption, behandles som alle øvrige helbredssager med udgangspunkt i en række generelle overvejelser om adoptionsansøgers fysiske helbredsforhold.

Ifølge Familiestyrelsens vejledning om vurderingen af adoptionsansøgers fysiske og psykiske helbredstilstand er det således afgørende for bedømmelsen af ansøgers helbredsforhold, om ansøgeren lider af helbredsmæssige problemer, som i væsentlig grad forringer ansøgerens muligheder

for at tage vare på barnet i hele dets opvækstperiode.

Godkendelsesbekendtgørelsens § 7:

Det er endvidere en betingelse for at blive godkendt som adoptant,

- 1 at ansøgerens fysiske og psykiske helbredstilstand ikke forringer mulighederne for, at adoptionsforløbet bliver til barnets bedste.

Endvidere fremgår følgende af vejledningen om vurderingen af adoptionsansøgeres fysiske og psykiske helbredsforhold:

»Ved bedømmelsen af helbredsforholdene bør der således for det første foretages en vurdering af ansøgerens aktuelle helbredstilstand. Herudover bør der søges opstillet en langtidsprognose, der omtrent dækker det tidsrum, inden for hvilket barnets opvækst vil finde sted, dvs. ca. 20 år«.

For så vidt angår vurderingen af ansøgeres fysiske helbredstilstand opereres med begrebet overdødelighed, hvorved forstås det tal, hvormed antallet af døde i en befolkningsgruppe overstiger det forventede. Dette opgives som et procenttal. Hvis ansøgeren lider af en sygdom, der indikerer en betydelig overdødelighed inden for de næste 15-20 år, bør ansøgeren ikke godkendes som adoptant.

Ved bedømmelsen af ansøgerens helbredsforhold skal der endvidere lægges vægt på, om ansøgeren lider af en sygdom, der medfører en betydelig risiko for et belastende og langvarigt sygdoms-, behandlings- og/eller indlæggelsesforløb. I sådanne tilfælde må der foretages en vurdering af, hvordan sygdommen influerer på dagligdagen i

familien samt på ansøgerens evne til at tilgodese barnets behov for omsorg, nærhed, udfordringer og oplevelser.

Den omstændighed, at den ene af ægtefællerne er rask, kan som udgangspunkt ikke kompensere for, at den anden ægtefælle lider af en sygdom, der indikerer en betydelig overdødelighed og/eller et belastende sygdomsforløb. Det skal således søges sikret, at begge adoptanter vil være i stand til at tage vare på barnet i hele dets opvækst. Hvis der er tale om en kronisk funktionsnedsættelse hos den ene ægtefælle, beror det på en samlet vurdering, om ægtefællerne kan godkendes som par, hvori den anden ægtefælles mulighed for at kompensere også indgår i vurderingen.

Nævnet har siden godkendelsesbekendtgørelsens ikrafttræden truffet en række afgørelser vedrørende overvægt. Resuméer af disse afgørelser er offentliggjort på nævnets hjemmeside som resumé nr. 12, 20, 28, 31, 33, 46, 54, 58, 59, 62, 64 og 65.

Det fremgår af Familiestyrelsens vejledning om vurderingen af adoptionsansøgeres fysiske og psykiske helbredstilstand, at en persons vægt skal vurderes i relation til højden. Overvægt kan bedømmes ud fra det såkaldte Body Mass Index (BMI). Ifølge WHO er BMI normalt mellem 18,5 og 24,9 kg/m². Under forudsætning af, at ansøgeren i øvrigt er rask, er helbredsrisikoen ved lettere grader af overvægt beskedent (BMI under 33 kg/m²), og lettere overvægt giver derfor ikke grund til afslag.

Betydningen af en given grad af sværere overvægt angives lidt forskelligt for mænd og kvinder. For mænd defineres BMI mellem 33 og 38 kg/m² som sværere overvægt, mens det for kvinders vedkommende defineres som BMI mellem 33 og 40

kg/m². Ved sværere overvægt bør der foreligge en undersøgelse ved en medicinsk speciallæge. Hvis der er betydende komplikationer, særligt forhøjet blodtryk, sukkersyge, forhøjet kolesterol, eller hvis ansøgeren er ryger, bør der gives afslag. Ved meget svær overvægt (BMI over 38 kg/m² for mænd og 40 kg/m² for kvinder) er der selv uden konstaterbare komplikationer så betydelig øget sygelighed og dødelighed, at det medfører afslag, medmindre der er tale om en yngre ansøger, der er ikke-ryger.

I forbindelse med vurderingen af overvægtige adoptionsansøgers egnethed som adoptanter, bør der som ved vurderingen af betydningen af andre helbredsmæssige problemer søges opstillet en langtidsprognoze, der omtrent dækker det tidsrum, inden for hvilket barnets opvækst vil finde sted, dvs. ca. 20 år.

Som det fremgår af nævnets praksis har graden af overvægt, alder og faktorer som rygning betydning ved vurderingen af overvægtige ansøgers prognose, idet risikoen for sygdom og død stiger i takt med stigende overvægt, stigende tobaksforbrug og stigende alder. Der henvises bl.a. til nævnets generelle henstilling af 24. marts 2004 vedrørende rygning hos overvægtige ansøgere, som findes på nævnets hjemmeside.

Herudover findes der for så vidt angår vurderingen af overvægtige personers prognose statistisk baserede vurderinger af forventet dødelighed for personer fordelt på køn, rygere/ikke-rygere samt andre faktorer, der samlet kan give en mere præcis vurdering af enkeltpersoners prognose på baggrund af disse faktorer. Dette er blandt andet beskrevet i en artikel i New England Journal of Medicine fra 7. oktober 1999 og er baseret på en undersøgelse af en stor gruppe mænd og kvinder over en periode på 14 år.

Normalvægt er i undersøgelsen angivet med en værdi på 1, og dødelighedsfaktoren vurderes herefter i undersøgelsen på baggrund af BMI sammenholdt med faktorer som køn, rygning m.v.

En 40-årig kvinde har en forventet dødelighed på ca. 8% over de kommende 20 år, mens en 40-årig mand har en forventet dødelighed på ca. 12%.

Et BMI på omkring 40 vil for en kvinde medføre en relativ øget risiko for død på 1,75 i løbet af de kommende 20 år (når det antages, at den øgede risiko er den samme som over de kommende 14 år), hvorefter dødeligheden for en 40-årig kvinde med et BMI på omkring 40 vil være ca. 14%. For en tilsvarende 40-årig mand med et BMI på omkring 40 vil den relativt øgede risiko for død være 2,5 og han vil således over de kommende 20 år have en forventet dødelighed på ca. 30%. Hvis der tillige er tale om en person, der ryger, øges risikoen for død yderligere.

Nævnet har i sin praksis taget højde for disse statistisk baserede vurderinger, og nedenstående nyere afgørelser er eksempler på, at nævnet under hensyn til sådanne vurderinger ikke har vurderet overvægt som værende til hinder for godkendelse.

I de nedenstående afgørelser er der tale om situationer, hvor overvægten ikke har medført komplikationer.

- En ansøgerinde på 32 år med et BMI på ca. 37 havde på trods af rygning en dødelighed svarende til en gennemsnitlig 40-årig kvinde, hvorfor nævnet vurderede, at ansøgerindens helbredsforhold ikke var til hinder for godkendelse, jf. resume nr. 64.
- En ansøger på 25 år med et BMI på 35-36 havde på trods af rygning en lavere dødelighed

end en gennemsnitlig 40-årig mand, hvorfor nævnet vurderede, at ansøgerens helbredsforhold ikke var til hinder for godkendelse, jf. resume nr. 62.

- En ansøgerinde på 29 år med et BMI på 33-34 havde på trods af rygning en forventet dødelighed på under 10% inden for de næste 20 år, hvorfor nævnet vurderede, at ansøgerindens helbredsmæssige forhold ikke var til hinder for godkendelse, jf. resume nr. 59.

Modsat har nævnet i følgende sager vurderet, at overvægtige adoptionsansøgere ikke har kunnet godkendes som adoptanter:

- En ansøgerinde på 40 år med et BMI på 43 havde på grund af overvægten sammenholdt med hendes alder efter nævnets opfattelse en så væsentlig øget risiko for at blive syg i forhold til normalbefolkningen, at der ikke var tilstrækkelig sikkerhed for, at et adoptionsforløb ville blive til barnets bedste. Hertil kom, at ansøgerinden var tidligere ryger, hvilket indebar en yderligere helbredsrisiko, jf. resume nr. 54.
- En ansøgerinde på 39 år med et BMI på knap 40 havde i forhold til en gennemsnitlig 40-årig kvinde en risiko for død, der var øget med 1,75, hvilket svarer til knap 14% over de kommende 20 år. Efter nævnets vurdering medførte ansøgerindens relative risiko i forhold til normalvægtige, at hendes samlede risiko for komplikationer og død måtte anses for så væsentlig øget, at der ikke var tilstrækkelig sikkerhed for et gunstigt adoptionsforløb, jf. resume nr. 65.

Generelt er det ved vurderingen af adoptionsansøgers helbredsforhold vigtigt at fokusere på navnlig to forhold. For det første må ansøgeren ikke lide af en sygdom, som indebærer en signifikant overdødelighed i den tid, hvor barnet skal

vokse op hos ansøgeren, dvs. 15-20 år. For det andet må ansøgerens tilstand ikke være af en sådan karakter, at det hindrer en normal pasning af barnet under dets opvækst. Hvor grænsen for »signifikant overdødelighed« præcist ligger, kan man ikke sige. Retningslinierne på området er alene vejledende, og sagens afgørelse skal altid tage udgangspunkt i en konkret og individuel vurdering.

Vurderingen af om en ansøger har en betydelig overdødelighed i forhold til den raske befolkning vil derfor også afhænge af ansøgerens alder. Efter som den forventede dødelighed ikke er den samme for en 25-årig som for en 40-årig, vil der nødvendigvis kunne accepteres en større risiko for død for de 25-årige end for de 40-årige. Uanset hvilken alder ansøgeren har på ansøgningstidspunktet gør det sig gældende, at man skal kunne tage vare på adoptivbarnet de følgende 15-20 år. Praksis vil derfor også være, at sygdomsrisici tillægges større vægt, jo ældre en ansøger er.

Sammenfattende for nævnets praksis kan det konkluderes, at selv sværere overvægt hos unge ansøgere og ikke-rygere ofte ikke i sig selv udgør en hindring for godkendelse som adoptant. Samtidig vil overvægt selv uden komplikationer kunne være til hinder for godkendelse for »ældre« adoptionsansøgere, idet den samlede dødelighed vil være betydelig højere for disse end for unge adoptionsansøgere med en tilsvarende eller større overvægt, specielt hvis de ældre ansøgere er rygere.

I de tilfælde, hvor der er konstateret helbredsmæssige følger af overvægten, bør der i overensstemmelse med retningslinierne i Familiestyrelsens vejledning om vurderingen af adoptionsansøgers fysiske og psykiske helbredsforhold udvises tilbageholdenhed med at meddele

godkendelse, idet den samlede helbredsstatus i forhold til normalbefolkningen ofte indebærer en betydelig risiko for sygdom og død.

2.5. Sagsbehandlingstider i Adoptionsnævnet

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de 46 klagesager som nævnet behandlede i 2005 var

34 dage. Dette er opgjort som bruttosagsbehandlingstiden, dvs. den samlede sagsbehandlingstid fra klagen indkommer til nævnet, og indtil afgørelsen er truffet og sendes til ansøgerne. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i 2004 41 dage.

Danske bortadoptioner

3

Godkendelsesbekendtgørelsen § 35:

Når et barn ønskes bortadopteret, udvælger Adoptionsnævnet blandt de ansøgere, der i henhold til § 11 er godkendt som adoptanter af et dansk barn, den ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere det konkrete barn.

ske adoptanter. Forundersøgelsen i forbindelse med ansøgning til dansk barn omfatter fællesamtale, samtale med hver af ansøgerne og hjemmesøg.

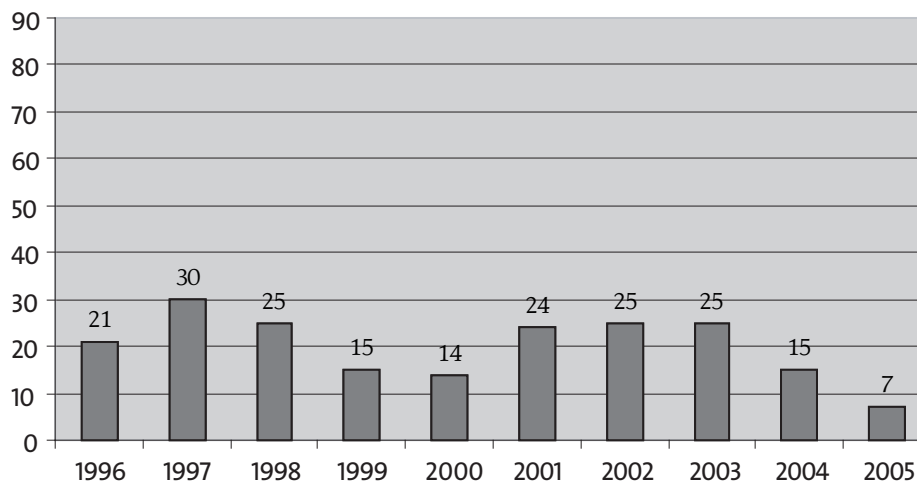
Opgaven med at anvise danske børn til godkendte adoptanter med henblik på anonym adoption varetages af Adoptionsnævnet.

Ansøgere, der ønsker at adoptere et dansk barn er ikke omfattet af det faseopdelte godkendelsessystem og skal ikke på adoptionsforberedende kursus, der specielt er tilrettelagt til de udenland-

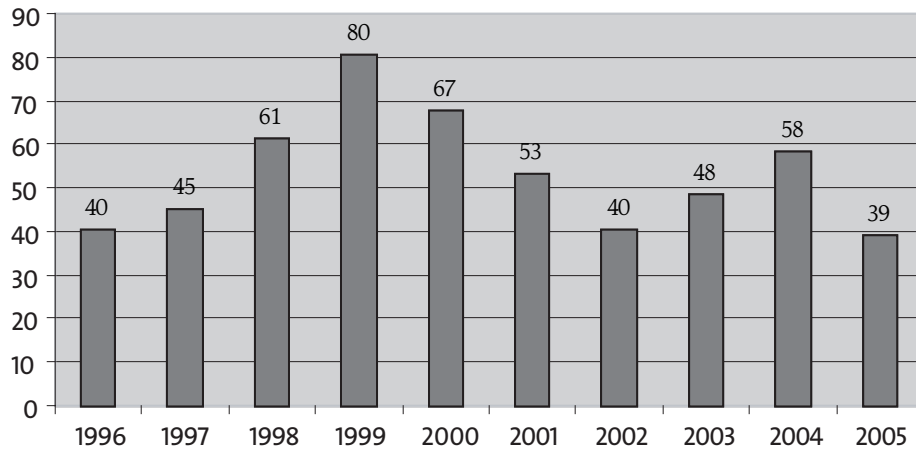
3.1. Antal godkendte ansøgere og danske børn til bortadoption

Der er kun ganske få danske børn til bortadop-

Danske børn anvist til anonym bortadoption

Antal ansøgere godkendt til dansk barn

tion. I 2005 blev der således bortadopteret i alt 7 danske børn.

Antallet af danske børn til bortadoption gennem de seneste 10 år fremgår af figuren på forrige side. I alt blev der gennem de 10 år anvist 201 børn til anonym dansk bortadoption.

I samme periode blev der godkendt 531 ansøgere til anonym adoption af danske børn, jf. figuren ovenfor. I 2005 alene blev der godkendt 39 ansøgere.

3.2. Proceduren ved anvisning af danske børn

Når ansøgere er godkendt til adoption af et dansk barn, indsender amtskommunen godkendelses-sagen til Adoptionsnævnet. Herefter vil en vote-ringsgruppe, der består af tre nævnsmedlemmer, gennemgå sagen. Voteringsgruppen bestod i 2005 af Vibeke Rønne, Thure Krarup og Birgit Skov Jensen.

Forretningsordenen § 31:

Når et adoptionssamråd indsender en sag, hvori en adoptionsansøger er godkendt til anonym adoption af et dansk barn, foreta-ger tre medlemmer af nævnet en gennem-gang af sagen og gør sig herunder bekendt med de oplysninger i sagen, der vil kunne få betydning i forbindelse med en eventuel udvælgelse af ansøgeren i henhold til § 32.

Stk. 2. Med henblik på at foretage den i stk. 1 nævnte gennemgang udpeges en eller flere voteringsgrupper i nævnet. Det med-lem af nævnet, der er socialrådgiver, er fast medlem i alle voteringsgrupper.

Hvis det ikke er muligt at anvise et barn til ansø-gerne inden et år efter godkendelsen, henlægger Adoptionsnævnet normalt ansøgernes sag.

Når der er et dansk barn til bortadoption, foreta-ger det pædiatriske medlem af Adoptionsnævnet

– Birgitte Marner – på baggrund af oplysningerne om barnet en pædiatrisk vurdering af barnet. På baggrund af de foreliggende oplysninger om barnet, herunder den pædiatriske vurdering og oplysningerne om de biologiske forældre, vælger voteringsgruppen de godkendte ansøgere, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnede til at adoptere det konkrete barn.

I forbindelse med vurderingen af hvilke ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere et konkret barn, vil bl.a. følgende forhold have betydning:

- 1 At hel- og halvsøskende som udgangspunkt placeres i samme familie.
- 2 At barnet placeres i en passende geografisk afstand fra de biologiske forældre og deres netværk, således at sandsynligheden minimeres for, at anonymiteten brydes
- 3 At de biologiske forældres ønsker vedrørende barnets kommende forældre og miljø så vidt muligt respekteres
- 4 At der i adoptivforældrenes baggrund er forhold, værdier og interesser, som stemmer overens med de biologiske forældres. Dette kan f.eks. have betydning, hvis barnet senere i livet vil søge tilbage til dets biologiske ophav og for adoptivfamiliens mulighed for at støtte medfødte evner.
- 5 At ansøgerne har indsigt og rummelighed i forhold til barnets eventuelle familiære dispositioner for sygdomme samt fysiske eller psykiske handicap.

Hvis et barn har særlige behov – f.eks. på grund af fysiske eller psykiske forhold ved barnet – vil det naturligvis også have betydning, hvilken familie, der skønnes bedst egnede til at imødekomme disse behov.

Når voteringsgruppen har udvalgt de ansøgere,

der skønnes bedst egnede til at adoptere barnet, giver Adoptionsnævnet besked til den amtskommune, hvor ansøgerne bor. Amtskommunen orienterer herefter ansøgerne om, at nævnet har besluttet at anviser et barn til de pågældende.

Adoptionsnævnets gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de danske bortadoptionssager var i 2005 30 dage. Sagsbehandlingstiden betegner perioden fra nævnet modtog sagen til barnet blev anvist til en familie. I 2004 var sagsbehandlingstiden 33 dage mens den i 2003 var 29 dage.

Ud af de 22 børn som blev bortadopteret i 2004 og 2005 blev 17 (77%) formidlet inden for en almen godkendelse, mens 5 børn på grund af fysiske eller psykiske forhold blev vurderet til at ligge uden for en almen godkendelse.

Herudover gjorde følgende forhold sig gældende for børnene i 2004 og 2005:

- Den gennemsnitlige alder for børnene på matchingtidspunktet var 6,5 måneder. Fordelingen på enkelte aldersgrupper var således:
 - 3-4 måneder: 12 børn
 - 5-6 måneder 6 børn
 - 7-12 måneder: 1 børn
 - 13 måneder eller mere: 3 børn
- 2 børn (9%) havde anden etnisk oprindelse end dansk. I 2003 var dette tilfældet i 5 sager ud af 25.
- 16 af børnene (73%) blev anbragt på spædbarnshjem efter fødslen, mens 6 børn (27%) blev anbragt i plejefamilier.
- Alle børnene blev anbragt med henblik på bortadoption.

I 7 tilfælde havde adoptanterne tidligere adopte-

ret et dansk barn, heraf var 2 søskende til et tidligere bortadopteret barn.

Med hensyn til barnets biologiske mor var gennemsnitsalderen 27,2 år, hvoraf den yngste var 16 og den ældste var 42 år.

I 15 sager (68%) ytrede den biologiske mor ønsker med hensyn til placeringen af barnet. Det gennemgående ønske var, at barnet blev placeret i en kærlig og tryk familie, hvor der var både en mor og en far, og hvor der gerne måtte være andre søskende eller dyr, samt at der skulle være mulighed for at færdes i naturen. Enkelte ønskede, at familien var sportsinteresseret og andre at barnet kom i et ikke-ryger hjem. Flere anførte, at ansøgerne ikke måtte være ekstremt religiøse.

Gennemsnitsalderen for den biologiske far var 29,1 år gammel, hvoraf den yngste var 16 år og den ældste var 53 år. Kun i 12 sager var det imidlertid muligt at fastslå, hvem der var barnefaderen og dermed dennes alder.

I 10 af sagerne blev der anlagt en faderskabssag. 8 af disse blev henlagt i statsamtet og 2 blev afsluttet i retten.

3.3. Statistik vedrørende de biologiske mødre

Nævnmedlem Birgit Skov Jensen har gennemgået samtlige matchinger af danske børn til anonym bortadoption fra 2003 - 2005 (i alt 46 sager) med henblik på at tegne sig et billede af de biologiske mødre, der har valgt at bortadoptere barnet.

Følgende fremgår af optegnelserne vedrørende de 46 mødre:

3 mødre var stof- eller alkoholmisbrugere
8 mødre havde psyko-sociale problemer
5 mødre var psykisk syge
1 mor var fysisk syg
29 mødre var sunde og raske

9 mødre blev forsørget af forældrene, fordi de var under 18 år
3 mødre levede af Statens Uddannelsesstøtte
2 mødre var på sygedagpenge eller arbejdsløshedsunderstøttelse
17 mødre havde arbejdsindtægt
12 mødre var på kontanthjælp
3 mødre modtog førtidspension

18 mødre var gået ud af skolen fra 8.- 9. eller 10 klasse.

11 mødre havde HF/gymnasie eller teknisk/handelsskole eksamen

7 mødre var under videregående uddannelse

10 havde afsluttet videregående uddannelse

Som det fremgår, er en stor del af de biologiske mødre således velfungerende i forhold til helbred, forsørgelsesgrundlag og uddannelse.

3.4. Undersøgelse af udfaldet og forløbet af faderskabssager vedrørende danske bortadopterede børn i perioden 2000-2004

Den 1. juni 2002 trådte Børneloven af 7. juni 2001 (lov nr. 460 af 7. juni 2001 som senere ændret ved lov nr. 446 af 9. juni 2004) i kraft, og afløste dermed »Lov om børns retsstilling« (lov nr. 293 af 2. maj 1995), hvorunder faderskabssagerne hidtil havde sorteret. Inden Børnelovens ikrafttræden var det i forbindelse med bortadoptionssager gældende ret, at statsamtet kunne fritage barnemo-

deren for at oplyse identiteten på barnefaderen. Var en faderskabssag påbegyndt inden barnemoderens beslutning om at bortadoptere, kunne faderskabssagen sættes i bero under behandlingen af adoptionssagen, hvorefter den kunne henlægges, når adoptionen var gennemført. Efter Børnelovens ikrafttræden fik statsamterne blandt andet pligt til at rejse en faderskabssag, når faderskabet ikke blev registreret ved fødslen. Desuden blev barnemoderens oplysningspligt skærpet.

Adoptionsnævnet har foretaget en undersøgelse af faderskabssagernes udfald og forløb i danske bortadoptionssager i perioden 2000-2004 med den primære hensigt at anskueliggøre Børnelovens eventuelle indvirkning på antallet af fastslåede faderskaber i forbindelse med danske bortadoptioner. Desuden har det været formålet at belyse, hvorvidt barnets alder på matching-tidspunktet har ændret sig efter Børnelovens ikrafttræden. I alt 91 børn er inkluderet i undersøgelsen. Alle er født i Danmark og derefter bortadopteret anonymt og matchet gennem Adoptionsnævnet i perioden 2000 - 2004. Antallet af adoptionssager fordeler sig nogenlunde ligeligt i perioden henholdsvis før og efter Børnelovens ikrafttræden. I alt er 50 adoptionssager behandlet i henhold til »Lov om børns retsstilling«, mens 41 sager er behandlet i henhold til Børneloven.

Det fremgår af undersøgelsen, at der efter Børnelovens ikrafttræden er sket en markant ændring i faderskabssagernes afslutning og udfald. Forud for Børneloven blev faderskabet alene fastslået i 28% af de pågældende adoptionssager, mens faderskabet blev fastslået i 44% af sagerne efter Børnelovens ikrafttræden. Således forblev 56% af faderskabssagerne efter Børnelovens ikrafttræden uopklarede, hvoraf 34% blev henlagt i statsamtet som uoplyste, mens 22% af sagerne blev afsluttet

i retten med uoplyst fader. Andelen af uopklarede faderskabssager før Børnelovens ikrafttræden udgjorde til sammenligning i alt 72 %, hvoraf 50 % blev sat i bero i statsamtet, mens 8% blev henlagt. Efter Børnelovens ikrafttræden kunne faderskabssagerne ikke længere sættes i bero, indtil adoptionssagen var afsluttet, og endvidere kunne den biologiske mor ikke længere fritages fra at rejse faderskabssag, hvilket var sket i 12% af de 50 sager behandlet inden Børnelovens ikrafttræden.

Antallet af adoptionssager, hvor samtykke til adoption eller erklæring om accept af bortadoption fra barnefaderen mangler, er efter Børnelovens ikrafttræden faldet fra 78% til 68 %. At en stor andel af adoptionssagerne ikke indeholder en sådan erklæring eller samtykke skyldes primært, at faderskabet i henholdsvis 72% og 56% af sagerne aldrig er blevet fastslået.

Det fremgår af Børneloven, at bortadoption først bør ske, når faderskabet er fastslået. Desuden fremhæves det, at faderskabssagen bør afsluttes så hurtigt som muligt af hensyn til barnets tarv. I de tilfælde, hvor faderskabssagen trækker ud, vil adoptionen kunne gennemføres, hvis den eventuelle barnefader erklærer sig indforstået hermed. Adoptionen kan således gennemføres inden en afslutning af faderskabssagen, hvis den pågældende mulige fader ikke kan eller ønsker at få forældremyndighed over barnet. Undersøgelsen viser en procentvis fordobling af antallet af erklæringer om accept af bortadoption fra barnefaderen fra 14% til 29%.

Undersøgelsen afspejler en stigning i barnets alder ved faderskabssagens afslutning efter Børnelovens ikrafttræden. Barnets gennemsnitsalder ved moderens afgivelse af samtykke til adoption

forbliver som forventet stort set uændret i hele perioden 2000-2004. Måske mere overraskende gør samme forhold sig overvejende gældende vedrørende barnets gennemsnitsalder ved matchingen. Inden Børneloven er gennemsnitsalderen 4,5 måneder, mens den efter Børneloven blot stiger til 4,7 måneder. Børnene er således efter Børnelovens ikrafttræden gennemsnitligt ca. en uge ældre på matchingtidspunktet. De skærpede regler på faderskabsområdet kan ud fra disse oplysninger derfor ikke siges i nævneværdig grad at have påvirket barnets alder på matchingtidspunktet.

Umiddelbart synes sagsbehandlingstiden i statsamtet ej heller at ændre sig efter Børnelovens ikrafttræden. Uanset den ændrede lovgivning og selve udfaldet af faderskabssagerne ændres der i perioden 2000-2004 ikke ved barnets gennemsnitsalder på 11 uger på tidspunktet for faderskabssagens afslutning i de tilfælde, hvor faderskabssagen afsluttes i statsamtet. I de tilfælde, hvor sagen er blevet videresendt til afgørelse i retten, er barnets gennemsnitsalder på tidspunktet for sagens videresendelse i hele perioden 12 uger, og dermed lidt højere end for sager afsluttet i statsamtet.

Efter Børnelovens ikrafttræden ses en markant stigning i antallet af sager, der afsluttes i retten. Inden Børnelovens ikrafttræden blev kun 6% af

sagerne videresendt til afgørelse i retten, mens denne andel efter Børnelovens ikrafttræden er steget til 24%. I alt 13 sager (14 % af det samlede antal sager) blev i perioden 2000-2004 videresendt fra statsamtet til retten, hvor af 3 sager vedrører perioden forud for Børnelovens ikrafttræden. I 2 ud af disse 3 sager blev faderskabet fastslået. Af de 10 sager, der blev behandlet i retten efter Børnelovens ikrafttræden, blev faderskabet alene fastslået i 1 sag.

I undersøgelsen ses således en markant stigning i antallet af fastslåede faderskaber for danske bortadopterede børn efter Børnelovens ikrafttræden. Ligeledes ses en stigning i antallet af sager, hvor der findes samtykke eller erklæring om adoptionen fra barnefaderen. Barnets alder ved den endelige matching forbliver efter Børnelovens ikrafttræden stort set uændret. Uanset den ændrede lovgivning og det stigende antal fastslåede faderskaber synes sagsbehandlingstiden i Adoptionsnævnet således samlet set ikke at have været påvirket i nævneværdig grad af Børnelovens stramninger på adoptionsområdet. Dog aftegner undersøgelsen en stigning i barnets gennemsnitsalder ved faderskabssagens afslutning. Dette kan muligvis sættes i relation til det øgede antal sager, der videresendes til afgørelse i retten, hvor kun en mindre del af sagerne ender med fastslåelse af faderskabet.

Vidensindsamling og forskning

4

Ifølge Adoptionsnævnets forretningsorden er en af nævnets opgaver at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption. Der var på nævnets budget for 2005 afsat 125.000 kr. til formålet. Nævnet har i 2005 taget følgende initiativer i forbindelse med vidensindsamling og forskning på adoptionsområdet:

4.1. Støtte til ISS/IRC

Adoptionsnævnet besluttede i november 2005 at yde økonomisk støtte til organisationen »The International Resource Centre for the Protection of Children in Adoption« (ISS/IRC) med i alt kr. 100.000 for 2006.

ISS/IRC er en afdeling under organisationen International Social Service (ISS), som arbejder med at fremme implementeringen af både FN's Børnekonvention og Haagerkonventionen om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. ISS har deltaget ved udarbejdelsen af begge konventioner.

Målsætningen for ISS/IRC er at fremme og forbedre rettighederne for børn, som befinder sig i situationer, hvor de er i risiko for at blive forsømte eller efterladte, samt børn hvor familiepleje eller navnlig adoption kan komme på tale.

Det er nævnets opfattelse, at ISS/IRC udfører en

væsentlig funktion på adoptionsområdet i relation til indsamling og formidling af viden om internationale adoptioner.

Adoptionsnævnet har som donor endvidere mulighed for at søge om ISS' bistand i helt konkrete spørgsmål. ISS har således til brug for Adoptionsnævnets overvejelser vedrørende formidlingssituationen i Haiti udarbejdet en rapport om reguleringen af og tilsynet med adoptionsproceduren i landet.

Nævnet har siden 2001 støttet ISS/IRC med kr. 100.000 om året.

4.2. Støtte til konkrete projekter

Adoptionsnævnet finder det vigtigt, at der gennem grundforskning skaffes grundlæggende viden om, hvordan det går adoptivbørn både i barndommen og senere i voksenlivet i Danmark. Dette betyder blandt andet, at ansøgere, som ønsker at adoptere, får en bedre indsigt i, hvad det indebærer at adoptere.

Ved beslutninger om økonomisk støtte til konkrete projekter har nævnet derfor også besluttet at prioritere en sådan grundforskning højt. Det bemærkes, at nævnets økonomiske midler er af yderst begrænset karakter, og nævnet yder derfor

normalt kun økonomisk støtte til iværksættelse eller færdiggørelse af adoptionsforskning.

Nævnet støttede i 2005 et 3 årigt forskningsprojekt ved Københavns Universitet om sundhedsstatus hos internationalt adopterede børn. Projektet gennemføres af master i Folkesundhedsvidenskab Merethe Laubjerg og blev støttet med kr. 25.000. Projektets formål er bl.a. at besvare følgende fire spørgsmål:

- 1 Svarer barnets forud opgivne data og sundhedsstatus til den reelle situation ved ankomsten?
- 2 Er der markant forskel på data og sundhedsstatus hos børn indstillet til kernefamilier sammenlignet med data og sundhedsstatus hos børn indstillet til ene-adoptanter?
- 3 Er der hos familier med internationalt adopterede børn en sundhedsadfærd og et sygdomsmønster, som adskiller sig fra biologiske familier?
- 4 Adskiller sundhedsadfærd og sygdomsmønster hos ene-adoptant familier sig fra kerne-adoptivfamilier og fra familier dannet af biologiske ene-forældre og i bekræftende fald hvordan?

4.3. Nordisk Adoptionskonference

Adoptionsnævnet deltog med nævnsmedlem Birgit Skov Jensen og Lene Skovgaard fra nævnets sekretariat den 9.-10. september 2005 i en forskerkonference i København, som DanAdopt arrangerede i kombination med NACs (Nordic Adoption Council) 14. møde.

På konferencen blev følgende forskningsprojekter vedrørende adoptionsrelaterede problemstillinger præsenteret og drøftet:

- Norsk projekt vedrørende adoptioner fra Kina

v. Monica Dalen og Anne-Lise Rygvold. Projektet var baseret på en spørgeskemaundersøgelse af i alt 403 familier med kinesisk adopterede børn og fokuserede på børnenes adfærd og sprogudvikling i opvækstårene.

- Dansk projekt vedrørende Post Adoption Services v. Dorianne Barslev, Hillerød Kommune. Projektet vedrørte et rådgivningstilbud, der blev etableret i Hillerød Kommune i 2002 for adoptivfamilier. I en rapport er erfaringerne med dette beskrevet, herunder de problemer, der typisk har gjort sig gældende i familierne.
- Dansk projekt vedrørende Post Adoption Services v. Birgit Tarnow, Frederiksborg Amt. Projektet vedrørte et rådgivningstilbud etableret i Frederiksborg Amt i 2000 til familier med adoptionsrelaterede problemer, hvor der havde været gode erfaringer med tilbud om hjemmebesøg med deltagelse af psykologisk konsulent og den sagsbehandler, der tidligere havde været i kontakt med adoptanterne.
- Svensk undersøgelse v. Susanna-Madeleine Matwejeff vedrørende adopteredes oplevelser og følelser i processen med at søge tilbage til det biologiske ophav.
- Finsk Ph.D. projekt vedrørende familieskabelsen v. Sanna Mäkipää. Projektet var baseret på en kritisk gennemgang og omskrivning af en række tekster, der anvendes til at vejlede socialrådgivere og andre med hensyn til håndteringen af reglerne på adoptionsområdet samt vejledning af adoptanter, og projektets formål var at skabe fokus på familiedannelsen i relation til henholdsvis adoptivfamilier contra biologiske familier.
- Britisk undersøgelse vedrørende adoptivbørns sprogudvikling v. Celia Mary Beckett, der fokuserede på betydningen af tidlig berøvelse af sprog i forhold til den senere sprogudvikling for adoptivbørn.

- Hollandsk undersøgelse vedrørende Post Adoption Services v. Femmie Juffer. I undersøgelsen fokuseres på adoptivbørns tilknytningsvanskeligheder, herunder forklaringer herpå og konsekvenser heraf på længere sigt. Undersøgelsen havde skabt grundlag for etablering af tilbud om Post Adoption Service til alle adoptivfamilier.
- Dansk undersøgelse vedrørende adoptanternes identitetsskabelse m.v. v. Paul McIvenny og Pirkko Raudaskoski. Undersøgelsen havde bl.a. til formål at afdække adoptanternes identitetsfølelse ved bl.a. at undersøge den betydning, som muligheden for at skabe netværk med andre kommende adoptanter samt mediernes fokus på adoption kan have.
- Svensk undersøgelse af østeuropæiske adoptivbørns øjen-/synsforhold v. Marita Andersson Grönlund, der havde vist, at der hos en stor del af østeuropæiske adoptivbørn var observeret unormale synsforhold, hvilket bør undersøges ved hjemtagelsen med henblik på behandling.
- Finsk undersøgelse vedrørende adoption og racisme v. Anna Rastas. Undersøgelsen satte fokus på, at såvel adoptanter som adopterede nødvendigvis må forholde sig til racismerelaterede problemstillinger.
- Svensk undersøgelse v. Tobias Hübinette vedrørende koreanske adopteredes oplevelse af at skille sig ud fra det omkringværende samfund i Sverige.
- Svensk undersøgelse v. Hanna Markussen Winkvist vedrørende regler og politik på adoptionsområdet siden 1960'erne.
- Britisk demografisk undersøgelse af internationale adoptioner i perioden 1998-2003 v. Peter Selman.
- Svensk interviewundersøgelse v. Susann Teiling vedrørende børn adopteret af enlige, hvor

de adopteredes oplevelse af opvæksten blev beskrevet.

Yderligere information om de enkelte projekter findes på DanAdopts hjemmeside (www.dan-adopt.dk).

Konferencen indeholdt endvidere en række adoptionsorienterede indlæg med særlig fokus på Post Adoption Services.

4.4. Indsamling af statistik

Som det er fremgået af årsberetningen for de foregående år, har nævnet taget initiativ til indsamling af omfattende statistiske oplysninger på adoptionsområdet. Statistikken omfatter oplysninger om samtlige godkendelsessager og matchingsager i samrådene, klagesager i Adoptionsnævnet samt rådgivninger ydet af nævnets børnelæger.

Der henvises herom til kapitel 8.

4.5. Kortlægning af Post Adoption Services i offentligt regi

Som led i Adoptionsnævnets forpligtelse til at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption (§ 2 i bekendtgørelse nr. 1041 af 16. december 1999 om forretningsorden for Adoptionsnævnet med senere ændringer) bad nævnet i februar 2005 alle samråd og de formidlende organisationer om bistand til at få kortlagt de eksisterende tilbud om Post Adoption Services (PAS), som foregår i offentligt regi eller i de formidlende organisationer.

PAS forstås i denne sammenhæng som et samlet

udtryk for de forskellige former for støtteforanstaltninger og tilbud, som offentlige myndigheder, private organisationer og fagpersoner stiller til rådighed for adopterede og deres familier fra det tidspunkt, hvor barnet er adopteret.

Kortlægningen af de eksisterende tilbud sigtede således både til en beskrivelse af de tilbud, som stilles til rådighed umiddelbart efter hjemtagelsen af et barn fra udlandet, og til de tilbud, som eksisterer, når den adopterede evt. senere ønsker at søge kontakt til sin oprindelige familie.

Denne kortlægning mundede ud i en beskrivelse på Adoptionsnævnets hjemmeside, hvor adopterede og andre interesserede kan få viden om de eksisterende tilbud om PAS, som det offentlige eller de formidlende organisationer stiller til rådighed for adopterede og disses familier.

Kortlægningen viste bl.a., at der i alle amtskommuner tilbydes adoptanterne vejledning og hjem-

mebesøg efter hjemtagelsen af barnet, og at alle amter gennem Børn og Unge Afdelingen/Familieafdelingen tilbyder generel hjælp og rådgivning til alle børn og forældre, og hermed således også til adoptivfamilier og adoptivbørn.

På nævnets hjemmeside kan det ses, hvilke tilbud om Post Adoption Services, som herudover stilles til rådighed i de enkelte amter/kommuner, i de to formidlende organisationer og i Familiestyrelsen.

4.6. Andre initiativer

I forbindelse med vidensindsamling på adoptionsområdet har nævnet desuden deltaget i en række møder og konferencer i ind- og udland. Der henvises herom til kapitel 6 og 7.

5.1. Tilrettelæggelse af tilsynet i 2005

Adoptionsnævnet har siden 2000 varetaget en række tilsynsfunktioner. Nævnet fører således tilsyn med de amtskommunale adoptionssamråd, med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag (sager, hvor et konkret barn bringes i forslag over for ansøgerne) og med organisationernes virksomhed i udlandet, herunder organisationernes relation til udenlandske samarbejdspartnere.

Hensigten med nævnets tilsynsfunktioner er navnlig at styrke tilsynet med de formidlende organisationer og at fremme kvalitet og ensartethed i samrådenes praksis.

5.1.1. Tilsyn med organisationernes behandling af matchingforslag

Når matchingen er foretaget i afgiverlandet – hvilket er tilfældet i langt de fleste lande – vurderer de formidlende organisationer, om matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse (jf. ordforklaringen bagerst i beretningen for beskrivelse af »almen« versus »udvidet« godkendelse). Organisationerne har ansat en række børnelæger, således at organisationerne har de nødvendige faglige forudsætninger for at foretage en vurdering af matchingforslagene. Samtidig med at

Godkendelsesbekendtgørelsen:

§ 38: Adoptionsnævnet fører tilsyn med adoptionssamrådene og behandler klager over afgørelser, der træffes af adoptionssamrådene.

§ 39: Civilretsdirektoratet fører tilsyn med de formidlende organisationer, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Adoptionsnævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet og med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Stk. 3. Civilretsdirektoratet og Adoptionsnævnet behandler klager over de formidlende organisationer inden for direktoratets og nævnets tilsynsområder.

Stk. 4. Amtskommunerne indberetter til Adoptionsnævnet, hvis amtskommunen bliver opmærksom på særlige forhold vedrørende de formidlende organisationers virksomhed i udlandet eller de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

matchingforslaget sendes til ansøgerne, orienteres amtskommunen (samrådet) om forslaget. Samrådet træffer – i modsætning til tidligere – ikke afgørelse i sager, hvor barnet efter organisationens vurdering ligger inden for ansøgernes godkendelse.

I de tilfælde hvor den formidlende organisation er i tvivl om, hvorvidt barnet ligger inden for ansøgernes godkendelse, skal sagen sendes til amtskommunen med henblik på, at samrådet tager stilling til, om forslaget ligger inden for ansøgernes godkendelsesramme. I de tilfælde, hvor organisationen vurderer, at barnet ligger uden for ansøgernes godkendelse, skal sagen – hvis ansøgerne ønsker at adoptere barnet – ligeledes sendes til samrådet med henblik på, at samrådet tager stilling til, om ansøgernes godkendelse kan udvides.

Endvidere inddrages samrådet i matchingsager, når en ansøger har reflekteret på en generel omtale af et konkret barn i f.eks. de formidlende organisationers blade («barn søger forældre»).

Det fremgår af bemærkningerne til forslaget om den seneste ændring af adoptionsloven, at man ved lovændringen forudsatte, at organisationerne udviser betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af udenlandske matchingforslag, således at forslagene sendes til samrådene til afgørelse, medmindre forslagene ligger *åbenbart* inden for ansøgernes godkendelse.

Nævnet har ved tilrettelæggelsen af sit tilsyn lagt vægt på, at der ikke alene foretages en bagudrettet kontrol med allerede afgjorte sager, men at tilsynet i vidt omfang også baseres på dialog med organisationerne, således at der er mulighed for at drøfte eventuelle tvivlsspørgsmål og følge den generelle udvikling på adoptionsområdet

Nævnets sekretariat har i den sammenhæng bl.a. holdt møder med de formidlende organisationer og herunder drøftet generelle problemer vedrørende matchingen. Der henvises herom til kapitel 6.

Nævnet har som led i sit tilsyn desuden indkaldt matchingsager fra Sydafrika og Colombia, jf. afsnit 5.3.1. og 5.3.2. nedenfor.

Nævnet er ikke i forbindelse med sit tilsyn blevet opmærksom på forhold, som i medfør af forretningsordenens § 29 har givet anledning til indberetning til Familiestyrelsen.

5.1.2. Tilsyn med organisationernes virksomhed i udlandet

Godkendelsesbekendtgørelsens § 39, stk. 2:

Adoptionsnævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet og med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Nævnet har ved varetagelsen af denne tilsynsopgave lagt vægt på at besøge afgiverlande og i den forbindelse undersøge, hvorledes de formidlende organisationer tilrettelægger og gennemfører formidlingen. Tilsynet er blevet gennemført dels ved gennemgang af matchingsager fra det pågældende land, dels ved samtaler med de formidlende organisationers kontaktpersoner, samtale med myndighedspersoner og besøg på flere af de institutioner, hvorfra der formidles børn til adoption i Danmark.

Herudover har nævnet gennemført sit tilsyn med

organisationernes virksomhed i udlandet ved behandling af indberettede sager herom, jf. afsnit 5.2. nedenfor.

Nævnet foretog i 2005 en tilsyns- og informationsrejse til Sydafrika. Der henvises herom til 5.3.1. nedenfor samt kapitel 7.

5.1.3. Tilsynet med adoptionssamrådene

Adoptionsnævnets opgave med at føre tilsyn med adoptionssamrådene har navnlig til formål at fremme størst mulig kvalitet og ensartethed i samrådenes afgørelser. Adoptionsnævnet modtager hvert år kun et mindre antal klager og har derfor ikke alene gennem sin virksomhed som klageinstans mulighed for at sikre en høj grad af ensartethed i samrådenes praksis. Dette er bl.a. baggrunden for, at nævnet, som på samme vis i relation til de formidlende organisationer, har valgt at udbygge sin tilsynsvirksomhed med generel orientering til samrådene om praksis, herunder offentliggørelse af nævnets afgørelser på hjemmesiden, samt gennem møder med sekretariater for adoptionssamråd.

I forbindelse med klagesagsbehandlingen er nævnet endvidere fremkommet med bemærkninger af sagsbehandlingsmæssig karakter. I de 46 klager i godkendelsessager, som nævnet behandlede i 2005, besluttede nævnet i 11 sager – svarende til 25% – at udtale kritik af samrådenes sagsbehandling. Det har ikke været en forudsætning for nævnets afgørelser herom, at klagen har omfattet sagsbehandlingsspørgsmål. Nævnets kritik har navnlig været begrundet i, at samrådene ikke i deres afgørelser har henvist til relevante retsregler (forvaltningslovens § 24) eller givet klagevejledning (forvaltningslovens § 25) eller at de ikke – efter nævnets opfattelse – har begrundet afgørelsen

tilstrækkelig konkret over for ansøgerne (forvaltningslovens §§ 22 og 24).

Adoptionsnævnets forretningsorden

§ 23:

Nævnet kan indkalde sager fra de amtskommunale adoptionssamråd til gennemsyn i nævnet.

stk.2. Nævnet underretter adoptionssamrådet om resultatet af gennemgangen.

stk.3. Nævnet kan ikke som led i sin tilsynsvirksomhed omgøre adoptionssamrådenes afgørelser.

Adoptionsnævnets forretningsorden

§ 24:

Nævnet afholder møder med adoptionssamrådene. Nævnet kan endvidere afgive vejledende udtalelser og henstillinger til adoptionssamrådene.

Som led i en praksiskoordinering mellem samrådene orienterer nævnet løbende samrådene om afgørelser i sager af betydning for praksis på området, jf. kapitel 2.

Herudover har nævnet som led i sit tilsyn gennemgået indkaldte sager vedrørende bestemte problemstillinger, som nævnet har ønsket at belyse med henblik på at undersøge samrådenes praksis, samt undersøge behovet for eventuelle retningslinier på det pågældende område. I 2005 har nævnet således gennemgået sager, hvor der er truffet afgørelse om aldersdispensation efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3

(»særlige omstændigheder«), jf. afsnit 5.3.3., samt matchingsager fra Colombia, jf. afsnit 5.3.2.

Nævnet har herudover i 2005 gennemgået sager, hvor samrådene har taget stilling til ansøgnin-ger om åben adoption, dvs. ikke-anonyme frem-medadoptioner, hvor barnets biologiske slægt og adoptionsansøgerne har indgået aftale om at gennemføre adoptionen på baggrund af et gen-sidigt ønske om, at barnet skal vokse op hos de pågældende adoptionsansøgere. Resultatet af gen-nemgangen vil fremgå af nævnets årsberetning for 2006, idet gennemgangen i 2005 har givet an-ledning til yderligere drøftelser og undersøgelser på området, herunder undersøgelser af mulighe-den for i højere grad at imødekomme biologiske mødres behov for at skabe åbne adoptioner samt eventuelt at kræve opfølgingsrapporter i de tilfælde, hvor de biologiske mødre ønsker dette. Nævnet har i den forbindelse bedt de amtskom-munale samråd om at fremkomme med bemærk-ninger og overvejelser vedrørende spørgsmålet om etablering af øget åbenhed omkring de natio-nale adoptioner i forholdet mellem adoptivbar-net, adoptivforældrene og de biologiske forældre.

Herudover har nævnet i 2005 indkaldt følgende sager, som vil blive gennemgået og beskrevet i nævnets årsberetning for 2006:

- sager, hvor samrådene i 2005 har truffet afgø-relse om godkendelse af enlige ansøgere over 40 år og 364 dage,
- sager, hvor samrådene har truffet afgørelse om iværksættelse af en speciallægeundersøgelse med henblik på vurdering af ansøgerens fysi-ske helbred,
- sager, hvor ansøgere har modtaget afslag på godkendelse som følge af fysiske helbredsfor-hold,
- alle matchingsager afsluttet i perioden 1. marts

– 31. maj 2005, hvor ansøgere har fået et barn bragt i forslag fra Kina.

5.2 Indberettede sager fra organisationer og samråd

Såvel amtskommunerne som de formidlende organisationer kan indberette matchingsager til nævnet. Ifølge godkendelsesbekendtgørelsens § 39, stk. 4, indberetter amtskommunen således til nævnet, hvis amtskommunen bl.a. bliver op-mærksom på særlige forhold vedrørende de for-midlende organisationers behandling af match-ingsforslag.

Nævnet behandlede i 2005 3 sager indberettet af samrådene og 3 sager indberettet af organisatio-nerne. Alle 6 sager omhandler børn anvist af AC. Nævnet valgte i 3 sager at rette kritik mod den formidlende organisation.

Indberetning fra AC vedrørende barn fra Vietnam

Den konkrete sag var indberettet af AC og ved-rørte vurderingen af et vietnamesisk barn, der i 2004 af AC blev vurderet inden for en almen god-kendelse. Barnet var på matchingtidspunktet om-kring 10 måneder gammelt. På baggrund af oplys-ninger om, at barnets venstre arm var svagere end den højre, anmodede AC i 2004 om yderligere undersøgelser af barnet. Ved disse undersøgelser fremstod barnets tilstand fortsat ikke bekymren-de på trods af lidt svaghed i venstre arm. I 2005 modtog AC opdaterede undersøgelser af barnet, der viste spasticitet i den ene side som følge af ce-rebral parese. Ansøgerne valgte herefter at afstå fra at adoptere barnet.

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen, at

AC efter den anmodede undersøgelse i 2004 burde have indhentet yderligere oplysninger i form af en hjernescanning, da barnets tilstand efter denne undersøgelse fremstod forandret set i forhold til udfaldet af den første undersøgelse af barnet. I modsat fald burde AC have fremsendt sagen til samrådet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 29. Det fremgår af den seneste ændring af adoptionsloven, at det forudsættes, at de formidlende organisationer udviser betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af udenlandske matchingforslag. Sagerne bør således sendes til afgørelse i samrådene, medmindre forslagene åbenbart ligger inden for ansøgernes godkendelse.

Indberetning fra AC vedrørende barn fra Vietnam

Den konkrete sag var indberettet af AC og vedrørte vurderingen af et vietnamesisk barn, der i 2005 af AC blev vurderet inden for en almen godkendelse. Barnet var på matchingtidspunktet omkring 3 måneder gammelt. Nogle måneder senere modtog AC oplysning om, at barnet fysisk og mentalt var i vantrivsel, hvorefter AC foranledigede foretagelse af yderligere undersøgelser. En CT-scanning viste efterfølgende, at barnet led af meget alvorlige forandringer i hjernen, hvorefter ansøgerinden afstod fra at adoptere barnet.

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen, at barnets hovedomfangstilvækst ved alder 2½ måned var afvigende i en sådan grad, at det burde have medført en skærpet opmærksomhed herpå på dette tidspunkt. Der burde således fra AC's side være blevet fulgt op på dette forhold langt tidligere, hvor en bekræftelse af den lave hovedomfangstilvækst burde have medført, at barnet blev vurderet uden for en almen godkendelse. AC burde således i henhold til godkendelsesbe-

kendtgørelsens § 29 have fremsendt sagen til samrådet.

Indberetning fra Roskilde Amt vedrørende barn fra Kina

Den konkrete sag blev indberettet af Roskilde Amt og vedrørte vurderingen af et kinesisk barn, som AC havde vurderet inden for en almen godkendelse. Denne vurdering var baseret på 6 måneder gamle helbredsoplysninger. Barnet var ved matchingen omkring et år gammel. Samrådet ønskede nævnets stillingtagen til, om det var acceptabelt, at matchingen var foretaget på grundlag af 6 måneder gamle oplysninger om barnet.

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen ikke anledning til at kritisere organisationens behandling af sagen, idet nævnet lagde vægt på, at alderen på helbredsoplysningerne ved AC's vurdering ikke havde overskredet en tidsramme på 6 måneder.

På baggrund af en række konkrete sager udsendte nævnet dog den 15. september 2005 en generel henstilling vedrørende alder på helbredsoplysninger på børn fra Kina (jf. afsnit 5.2.1).

Indberetning fra Nordjyllands Amt vedrørende barn fra Etiopien

Sagen blev indberettet af Nordjyllands Amt og vedrørte vurderingen af et etiopisk barn, der i 2005 af AC blev vurderet inden for en almen godkendelse på trods af oplysninger om tidligere misbrug/mishandling af særlig grov karakter. Barnet var på matchingtidspunktet knap 3 år gammelt. AC vurderede barnet inden for den almene godkendelse på baggrund af, at barnet ikke havde udviklet symptomer på varige psykiske mén, og at barnet derfor sandsynligvis ville udvikle sig normalt.

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen, at barnet burde være vurderet som værende uden for en almen godkendelse. Nævnet lagde i denne sammenhæng vægt på, at oplysningerne om den meget grove vold begået mod barnet, herunder at det begrænsede omfang af oplysningerne om varigheden heraf medførte en vis tvivl om betydningen af dette forhold i barnets videre opvækst. Sagen burde således være fremsendt til vurdering i samrådet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 29.

Indberetning fra AC vedrørende ikke gennemført hjemtagelse af barn fra Vietnam

Den konkrete sag var indberettet af AC og vedrørte en ikke gennemført adoption af et vietnamsisk barn, der i 2004 blev stillet i forslag til et dansk ansøgerpar. I 2005 blev AC oplyst om, at barnets biologiske moder ønskede barnet tilbage i sin varetægt. På denne baggrund besluttede ansøgerne at søge om nyt barn i forslag fra Vietnam. Ansøgerne fik efterfølgende i 2005 stillet et nyt barn i forslag hos AC.

Nævnet fandt efter en gennemgang i sagen ikke anledning til at rette kritik mod den formidlende organisation.

Indberetning fra Frederiksborg Amt vedrørende godkendelsesrammer på 12-24 måneder

Spørgsmålet blev indberettet af Frederiksborg Amt og vedrørte en konkret sag, hvor AC over for samrådet havde tilkendegivet, at en godkendelsesramme på 12-24 måneder var for snæver, hvorefter samrådet på denne baggrund ændrede den konkrete godkendelsesramme. Samrådet ønskede ved indberetningen nævnets stillingtagen til, hvorvidt de formidlende organisationer generelt kan afvise at acceptere godkendelsesrammer på 12-24 måneder. AC svarede i forbindelse

hermed nævnet, at samrådene, ifølge AC, ikke bør fastsætte godkendelsesrammerne for snævre under hensyn til kravet om søskendeafstand, idet samrådene ikke på forhånd kender sagens videre tidsforløb. Herudover var det AC's opfattelse, at formidlingen vanskeliggøres ved for snævre godkendelsesrammer med øget ventetid til følge, samt at organisationen altid søger at formidle børn, der opfylder alderskriterierne i forhold til eventuelle søskende.

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen, at amtet i den konkrete sag burde have fastsat en godkendelsesramme på 12-36 måneder, men at AC samtidig ikke burde have afvist generelt at operere med en godkendelsesramme med et 12-måneders spænd. Desuden var det nævnets opfattelse, at godkendelsesrammer som altovervejende hovedregel bør have et spænd på 24 måneder, men at der i konkrete tilfælde undtagelsesvist kan være behov for at fastsætte en mere snæver ramme.

Ud over indberetninger, som nævnet modtager efter afslutningen af en matchingsag, behandler nævnet også klager over samrådenes afgørelser i matchingsager, samt klager over de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Både ansøgere og de formidlende organisationer kan således klage til nævnet over et samråds vurdering af et barn. Herudover kan ansøgere klage til nævnet over de formidlende organisationers behandling af matchingforslag samt over samrådenes afgørelser om at afslå at udvide deres godkendelse til at omfatte et konkret barn i forslag. For så vidt angår sidstnævnte henvises også til beskrivelsen af nævnets klagesager i kapitel 2.

Nævnet behandlede i 2005 1 klagesag vedrørende et samråds afgørelse om at afslå udvidelse af en eksisterende godkendelsesramme i relation til et konkret barn i forslag, samt 1 klage over den formidlende organisations behandling af et konkret matchingforslag, jf. nedenfor.

Klage vedrørende barn fra Kina

Den konkrete sag blev indbragt for nævnet af et ansøgerpar og vedrørte samrådets afgørelse om at afslå at udvide ansøgernes godkendelse til at omfatte et konkret barn fra Kina. Barnet var på afgørelsestidspunktet ca. 10 måneder gammelt, og ansøgerne var godkendt som adoptanter til et barn nr. 2 i alderen 24-48 måneder.

Nævnet var efter en gennemgang af sagen enig med samrådet i afgørelsen om ikke at meddele aldersdispensation, idet nævnet derved lagde vægt på, at aldersforskellen mellem ansøgerne og det konkrete barn var henholdsvis 39 og 47 år. Nævnet henviste i den forbindelse til Familiestyrelsens vejledning om international adoption, hvoraf det fremgår, at der normalt ikke bør ske godkendelse til adoption af barn i alderen 0-36 måneder, hvis den ene ægtefælle er over 45-46 år, hvilket i praksis fortolkes som maksimalt 45 år og 364 dage.

Klage vedrørende barn fra Korea

Den konkrete sag blev indbragt for nævnet af et ansøgerpar og vedrørte vurderingen af et koreansk barn, der af DanAdopt blev vurderet inden for en almen godkendelse. Efter at have fået stillet barnet i forslag konsulterede ansøgerne en af nævnets rådgivende pædiatere, der vurderede, at barnet kunne have haft en leverlidelse, der kan give påvirkning af leveren på længere sigt på grund af forlænget gulsot.

Nævnet var efter en gennemgang af sagen enig

med DanAdopt i vurderingen af barnet som værende inden for en almen godkendelse, idet nævnet lagde vægt på, at barnets udvikling blev beskrevet som helt normal, og da forløbet var foreneligt med en overstået virusinfektion. Påvirkningen af barnets lever havde kun kortvarigt været marginalt forhøjet, og ved alderen 3 måneder og 21 dage blev barnet beskrevet klinisk og ud fra blodprøver som rask og i god vækst. Det var nævnets vurdering, at risikoen for senkomplikationer i dette tilfælde måtte anses for at være på niveau med det forventelige for ethvert 5 måneder gammelt barn.

5.2.1. Indberettede sager vedrørende utilstrækkelige helbredsoplysninger fra afgiverlandet

Nævnet modtog i 2005 en række indberetninger, der alle omhandlede børn fra Kina, der ved matchingen var vurderet inden for en almen godkendelse, men som efter overdragelsen til familierne eller efter hjemtagelsen viste sig at lide af alvorlige helbredsmaessige problemer.

Nævnet behandlede i 2005 i alt 7 sager af denne karakter, hvoraf 6 var indberettet af AC og 1 af samrådet. Alle sager omhandlede børn anvist af AC. Nævnet fandt efter en gennemgang af hver enkelt sag ikke anledning til at rette kritik mod den formidlende organisation i nogen af de pågældende sager. Nævnet fandt derimod anledning til at skærpe kravene til helbredsoplysninger på børn fra Kina og udsendte derfor den 15. september 2005 en generel henstilling om, at helbredsoplysninger på børn fra Kina fremover ikke må være mere end 3 måneder gamle på matchingtidspunktet, når børnene er under 1 år gamle. Hvis børnene er mere end 1 år gamle, bør helbredsop-

lysningerne maksimalt være 6 måneder gamle på matchingtidspunktet. Den generelle henstilling findes på nævnets hjemmeside www.adopt.dk

Indberetning fra AC vedrørende barn fra Kina

Den konkrete sag var indberettet af AC og vedrørte et kinesisk barn, der efter overdragelsen til familien i Kina, viste sig at være hjerneskadet. Barnet var på tidspunktet for udfærdigelsen af den danske pædiatererklæring 9 måneder gammelt, og udtalelsen var udarbejdet på baggrund af lægeundersøgelser foretaget ca. 5 måneder tidligere. Familien valgte at afstå fra at adoptere barnet og fik samme dag et andet barn stillet i forslag, som de efterfølgende hjemtog.

Indberetning fra AC vedrørende barn fra Kina

Den konkrete sag var indberettet af AC og vedrørte et kinesisk barn, der efter modtagelsen viste sig at være døvt. Barnet var på overdragelsestidspunktet ca. 1 år gammelt, og på tidspunktet for udfærdigelsen af den danske pædiaterudtalelse var oplysningerne fra lægeundersøgelse ca. 4½ måned gamle. Familien gav barnet tilbage til myndighederne og fik samme dag stillet et nyt barn i forslag, som de efterfølgende hjemtog.

Indberetning fra AC vedrørende barn fra Kina

Den konkrete sag var indberettet af AC og vedrørte et kinesisk barn, der efter modtagelsen viste sig at have cerebral parese. På tidspunktet for udfærdigelsen af den danske pædiaterudtalelse var oplysningerne barnet fra lægeundersøgelser knap 6 måneder gamle. Barnet var ved overdragelsen knap 1 år gammelt. Ansøgerne afstod fra at adoptere barnet og fik samme dag et andet barn stillet i forslag, som de efterfølgende hjemtog.

Indberetning fra Roskilde Amt vedrørende vurderingen af barn fra Kina

Den konkrete sag var indberettet af Roskilde Amt og vedrørte et kinesisk barn, der af AC var vurderet inden for en almen godkendelse. Barnet var ved modtagelsen knap 1 år gammelt. Først efter hjemtagelsen fik barnet konstateret infantil autisme. AC's pædiatriske udtalelse var udfærdiget på baggrund af lægeundersøgelser foretaget omkring 5 måneder tidligere.

Indberetning fra AC vedrørende barn fra Kina

Den konkrete sag var indberettet af AC og vedrørte et kinesisk barn, der efter modtagelsen viste sig at være hjerneskadet. AC's pædiatriske udtalelse var udfærdiget på baggrund af lægeundersøgelser foretaget omkring 4 ½ måned tidligere. Barnet var ved modtagelsen lidt over 1 år gammelt. Ansøgerne afstod fra at adoptere barnet og fik tre dage senere et andet barn stillet i forslag, som de efterfølgende hjemtog.

Indberetning fra AC vedrørende barn fra Kina

Den konkrete sag var indberettet af AC og vedrørte et kinesisk barn, der efter modtagelsen viste sig at være langt tilbage i sin udvikling og under mistanke for autisme. AC's pædiatriske udtalelse var udfærdiget på baggrund af lægeundersøgelser foretaget omkring 3 måneder tidligere. Barnet var ved modtagelsen lidt over 1 år gammelt. Ansøgerne afstod på denne baggrund fra at adoptere barnet og fik senere bragt et andet barn i forslag, som de efterfølgende hjemtog.

Indberetning fra AC vedrørende barn fra Kina

Den konkrete sag var indberettet af AC og vedrørte et kinesisk barn, der efter modtagelsen viste sig

at være hjerneskadet. AC's pædiatriske udtalelse var udfærdiget på baggrund af lægeundersøgelser foretaget ca. 5 måneder tidligere. Barnet var ved modtagelsen lidt over 1 ½ år gammelt. Ansøgerne afstod fra at adoptere barnet og fik 2 dage efter bragt et andet barn i forslag, som de efterfølgende hjemtog.

5.3. Indkaldte sager

5.3.1. Matchingsager fra Sydafrika

Som led i nævnets tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet og til brug for nævnets rejse til Sydafrika har nævnet indkaldt sager fra organisationerne, hvor der i 2004 blev bragt et barn fra Sydafrika i forslag til danske adoptanter.

Nævnet modtog i alt 26 matchingforslag (27 børn), hvoraf henholdsvis 18 var fra DanAdopt og 8 fra AC.

Om sagerne kan generelt bemærkes følgende:

- Gennemsnitsalderen for samtlige børn var knap 9 måneder.
- For børn formidlet gennem AC var gennemsnitsalderen ca. 7 måneder, mens den for børn formidlet gennem DanAdopt var ca. 9 måneder.
- Af de 26 matchingforslag blev børnene i 17 sager (65%) bragt i forslag inden for ansøgenes godkendelsesramme, mens børnene i 9 sager (35%) blev vurderet enten uden for ansøgenes godkendelse eller fremsendt til samrådet, da organisationen var i tvivl om, hvorvidt barnet faldt inden for godkendelsen.
- AC vurderede i 2 sager (25%), at barnet faldt

inden for ansøgenes godkendelse, mens DanAdopt vurderede barnet inden for godkendelsen i 15 sager (83%).

- Den hyppigste årsag til, at børnene faldt uden for ansøgenes godkendelse (6 ud af 9 sager) var, at børnene på grund af oplysninger om fødselstidspunkt og fødselsvægt blev betragtet som børn uden for en almen godkendelse.

Nævnet besluttede på baggrund af sagerne at fremkomme med bemærkninger i 4 af sagerne fra AC og 3 af sagerne fra DanAdopt. De 7 sager vedrørte følgende:

1 Matchingsag fra AC

Sagen vedrørte et barn, som på matchingtidspunktet var ca. 3 måneder gammelt. AC vurderede, at barnet på grund af for tidlig fødsel lå uden for en almen godkendelse.

Nævnet var enig med AC i vurderingen af barnet som uden for en almen godkendelse, men havde dog følgende bemærkninger til sagen:

Efter en gennemgang af sagen, var det nævnets vurdering, at beskrivelsen af barnet, som fremgik af pædiaterudtalelsen, gav et ufuldstændigt billede af de risici, som familien måtte være indstillet på at acceptere. Det fremgik således af udtalelsens sammenfatning, at barnet formelt lå uden for den almindelige godkendelse, men at der reelt var intet, der tydede på, at barnet ikke var normalt udviklet, og at de tidligere problemer var ganske fredelige og ikke medførte nogen risiko af praktisk betydning fremover. Nævnet bemærkede over for organisationen, at en sådan sammenfatning, efter nævnets opfattelse, gav et for optimistisk billede af et barn født i 33. graviditetsuge med

en fødselsvægt på ca. 2000 gram, hvor der havde været behov for iltbehandling. Med de risici, som eksisterer for sådanne børn – som f.eks. indlærings- og koncentrationsvanskeligheder – var det herefter nævnets opfattelse, at konklusionen burde være mere nuanceret udformet.

Eftersom ansøgere på baggrund af papirerne fra afgiverlandet, herunder på baggrund af organisationens pædiatriske udtalelse skal vurdere, om de ønsker at ansøge om en udvidelse af deres godkendelse, er det generelt nævnets opfattelse, at udtalelserne generelt bør udfærdiges på en måde, så personer uden lægefaglig indsigt har mulighed for at vurdere de problemer, der evt. kan komme på tale, og som er baggrunden for, at et barn vurderes uden for en almen godkendelse.

2 Matchingsag fra AC

Sagen vedrørte et barn, som på matchingtidspunktet var ca. 3 måneder gammelt. Barnet blev af organisationen vurderet inden for en almen godkendelse.

Det fremgik af sagen, at barnet havde en lymfeknudesvulst i armhulen, eksem samt forstørret lever.

Det var på denne baggrund nævnets vurdering, at AC enten burde have indhentet supplerende oplysninger om barnets helbredsforhold eller på det foreliggende oplysningsniveau burde have vurderet barnet uden for en almen godkendelse, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 29.

Nævnet lagde herved navnlig vægt på, at almindelig eksem sjældent giver lymfeknu-

desvulst, og at lymfeknudesvulst i armhulen kan være tegn på alvorlig infektion. Det var nævnets vurdering, at eventuelle årsager hertil burde have været belyst.

Nævnet henledte i den forbindelse organisationens opmærksomhed på bemærkningerne til den seneste ændring af adoptionsloven (lovforslag L40, Folketingsåret 1998-99), hvoraf fremgår, at det forudsættes, at de formidlende organisationer udviser betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af udenlandske matchingsforslag, således at sagerne sendes til samrådene til afgørelse, medmindre forslagene åbenbart ligger inden for godkendelsen.

3 Matchingsag fra AC

Sagen vedrørte et barn, som på matchingtidspunktet var ca. 7 måneder gammelt. Barnet blev på grund af for tidlig fødsel vurderet til at ligge uden for en almen godkendelse.

Nævnet var enig i vurderingen af barnet, men havde dog følgende bemærkninger til sagen:

Nævnet fandt også i denne sag, at pædiaterudtalelsen mere eksplicit burde have beskrevet de potentielle risici, der gør sig gældende for barnet, og som familien måtte være indstillet på at acceptere. Det fremgik bl.a. af pædiaterudtalelsen, at barnet havde haft besvær med vejrtrækningen umiddelbart efter fødslen, at barnet vejede ca. 1250 gram og fik fødselspoint, der var forenelige med iltmangel. Det var nævnets vurdering, at det for ansøgere med ikke-lægefaglig baggrund kunne være vanskeligt på denne baggrund at vurdere, hvilke risici, der reelt var tale om, herunder risiko for senere indlærings- og koncentrationsvanskeligheder.

4 Matchingsag fra AC

Sagen vedrørte et søskendepar, som på matchingtidspunktet var henholdsvis ca. 2 år og 7 måneder gamle. Organisationen vurderede, at der var tvivl om, hvorvidt det ene barn faldt inden for en almen godkendelse, da der kun var 99% sikkerhed for, at barnet ikke var HIV smittet.

Nævnets vurdering var, at begge børn lå uden for en almen godkendelse.

Nævnet lagde herved vægt på, at der i sagen fremgik oplysninger om, at det ene barn havde været udsat for seksuelt misbrug. Det var nævnets opfattelse, at en sådan mistanke burde være omtalt i pædiatererklæringen, ligesom der burde være bedt om supplerede oplysninger i denne forbindelse.

5 Matchingsag fra DanAdopt

Sagen vedrørte et barn, som på matchingtidspunktet var ca. 6 måneder gammelt, og DanAdopt vurderede, at barnet faldt inden for ansøgenes almene godkendelse.

Nævnet var enig med DanAdopt i vurderingen af barnet som værende inden for en almen godkendelse, men havde dog følgende bemærkninger til sagen:

For det første var det nævnets opfattelse, at man forinden afgivelse af en pædiatrisk udtalelse om et barn burde indhente oplysning om, hvornår den medsendte lægeattest er udfærdiget, hvis der er tvivl herom. I den pågældende sag var det således ikke muligt at læse datoen for udførelsen af lægeattesten.

For det andet var det nævnets opfattelse, at

der generelt bør udvises større tilbageholdenhed med at uddrage konklusioner, herunder om barnets kontaktevne, på baggrund af fotos. Det fremgik således af pædiaterudtalelsen i den konkrete sag, at barnet bl.a. udviste god kontaktevne, hvilket efter nævnets opfattelse var en vanskelig konklusion at drage på baggrund af to enkeltstående fotos.

6 Matchingsag fra DanAdopt

Sagen vedrørte et barn, som på matchingtidspunktet var knap 4 år gammel. Barnet blev på grund af alderen vurderet uden for ansøgenes godkendelsesramme.

Nævnet var enig med DanAdopt i vurderingen af barnet, men havde dog følgende bemærkninger til sagen:

Efter en gennemgang af sagen, var det også i denne sag nævnets vurdering, at beskrivelsen af barnet, som fremgik af pædiaterudtalelsen, i et vist omfang ikke var dækkende for den beskrivelse af barnet, som var fremsendt fra Sydafrika. Det var således nævnets vurdering, at udviklingsbeskrivelsens bemærkninger om, at barnet var ukoncentreret og i et vist omfang ukritisk i sin tilknytning kunne give mistanke om mere vedvarende koncentrationsvanskeligheder, som burde have været nævnt i forbindelse med beskrivelsen af barnets udvikling.

Som nævnt ovenfor, var bemærkningen således også her, at eftersom organisationens pædiaterudtalelse er med til at give ansøgere en baggrund for at vurdere, om de ønsker at ansøge om en udvidelse af deres godkendelse, bør udtalelserne generelt udfærdiges på en måde så personer uden læge- eller psykolog-

faglig indsigt har mulighed for at vurdere de problemer, som evt. kan komme på tale.

7 Matchingsag fra DanAdopt

Sagen vedrørte et barn, som på matchingtidspunktet var ca. 5 måneder gammel. Barnet blev af organisationen vurderet inden for en almen godkendelse.

Det fremgik af sagen, at barnet ved fødslen vejede knap 2 kg, og at gestationsalderen var ukendt. Det fremgik endvidere, at barnet havde tuberkulose efter vaccination og at det tilsyneladende kun var vokset 6 cm. på 5 måneder.

Det var på denne baggrund nævnets vurdering, at organisationen burde have vurderet barnet uden for en almen godkendelse.

Nævnet lagde herved navnlig lagt vægt på, at barnet enten var svær dysmatur eller præmatur og havde dårlig længdevækst. Det blev i den sammenhæng bemærket, at tuberkulose ikke sig selv medfører, at et barn falder uden for en almen godkendelse, men at dette i kombination med de øvrige forhold også burde tillægges i betydning i forhold til vurderingen af det konkrete barn.

Nævnets vurdering var herefter, at sagen burde have været fremsendt til samrådet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 29.

Også her blev organisationens opmærksomhed henledt på bemærkningerne til den seneste ændring af adoptionsloven (lovforslag L40, Folketingsåret 1998-99), hvoraf fremgår, at det forudsættes, at de formidlende organisationer udviser betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af udenlandske matchingforslag,

således at sagerne sendes til samrådene til afgørelse, medmindre forslagene åbenbart ligger inden for godkendelsen.

Der henvises i øvrigt til kapitel 7 samt den samlede rejseberetning, som findes på www.adoptionsnaevnet.dk

5.3.2. Matchingsager fra Colombia

Som led i nævnets tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet har nævnet indkaldt alle matchingsager fra de amtskommunale samråd afsluttet i perioden 1. januar-1. juli 2003, hvor ansøgere har fået et barn fra Colombia bragt i forslag.

Nævnet modtog på denne baggrund i alt 28 sager vedrørende 16 drenge og 12 piger. Sagerne er blevet gennemgået af nævnets sekretariat bl.a. med henblik på at skabe et generelt billede af børnenes alder og tilstand ved adoptionen, herunder at undersøge hvor stor en andel af børnene, der er vurderet som værende inden for/uden for en almen godkendelse, samt at vurdere kvaliteten af helbredsoplysningerne på børnene i forhold til børnenes faktiske tilstand ved hjemtagelsen til Danmark. Nævnets sekretariat har herudover blandt de modtagne sager udvalgt en række sager, som har været forelagt nævnet på et møde med henblik på drøftelse af de særlige forhold, der gjorde sig gældende i de pågældende sager.

Følgende forhold gjorde sig gældende for de 28 sager generelt:

Basisoplysninger om børnene:

86% af børnene blev hjemtaget fra private børnehjem, og deres gennemsnitsalder ved institutions-

anbringelsen var 25 dage. For 61% vedkommende var børnene dog kun mellem 1-3 dage gamle ved anbringelsen, og det ældste barn var på dette tidspunkt 6 måneder gammel.

Ved matchingen var børnene gennemsnitligt 7½ måned gamle, hvor det yngste var 1½ måned og det ældste 3½ år. Børnenes alder ved hjemtagelse var gennemsnitligt 9 måneder, hvor det yngste barn var knap 3 måneder og det ældste 3 år og 7 måneder.

Lægelige oplysninger om børnene:

- Gennemsnitlængde ved fødsel: 49,5 cm.
 - Observeret minimumslængde: 45 cm.
 - Observeret maksimumlængde: 52 cm.
 - Antal sager uden oplysninger herom: 5 (18%)
- Gennemsnitlig fødselsvægt: 2950 g.
 - Observeret minimumsvægt: 2160 g.
 - Observeret maksimumsvægt: 3920 g.
 - Antal sager uden oplysninger herom: 4 (14%)
- Gennemsnitligt hovedomfang ved fødsel: 34 cm.
 - Observeret minimumomfang: 30,5 cm.
 - Observeret maksimumomfang: 36,5 cm.
 - Antal sager uden oplysninger herom: 9 (32%)

Kun 1 af de 28 børn blev vurderet som værende uden for en almen godkendelse, og ansøgerens godkendelse blev i den pågældende sag udvidet til at omfatte barnet.

32% af børnene var blevet undersøgt af læge i afgiverlandet mere end en gang, og ved udfærdigelsen af den seneste lægeerklæring i afgiverlandet var børnene gennemsnitligt lidt over 5 måneder. Tidspunktet for udfærdigelsen af den danske pædiatererklæring skete gennemsnitligt 22 dage senere end afgivelsen af den seneste lægeerklæring

i afgiverlandet, idet det korteste tidsrum mellem de to lægeerklæringer var 3 dage og det længste tidsrum 3 måneder og 9 dage.

Kun i 4% af sagerne var der oplysninger om de biologiske forældres helbred/alder og den biologiske mors graviditet/fødsel, som indebar risikoforhold ved barnet.

Oplysninger om børnenes udvikling:

Gennemgangen af sagerne viste, at børnenes helbredsforløb alt i alt havde været tilfredsstillende i 86% af sagerne, at børnenes vækstforløb alt i alt havde været tilfredsstillende i 79% af sagerne, og at den psykosociale udvikling alt i alt havde været tilfredsstillende i 78% af sagerne. Disse tal skal dog også ses i lyset af, at der for en del sagers vedkommende var utilfredsstillende dokumentation for de pågældende faktorer, og de angivne procenter omfatter alene de veldokumenterede tilfælde.

I relation til amternes opfølgingsrapporter viste gennemgangen, at beskrivelserne af barnets fysiske helbredsforhold samt psykosociale udvikling i 79% af tilfældene måtte vurderes som »meget gode« og for de sidste 21% vedkommende som »gode«.

Nævnet har på baggrund af sin gennemgang af sagerne ikke fundet anledning til at fremkomme med kritik af de formidlende organisationer eller de pædiatriske vurderinger af børnene.

Det har således været nævnets opfattelse, at der generelt er overensstemmelse mellem de helbredsoplysninger, der forelå på matchingtidspunktet og den vurdering, som den formidlende organisation efterfølgende har foretaget. Gennemgangen af sagerne har heller ikke i øvrigt

givet anledning til bemærkninger i forhold til de enkelte matchinger fra Colombia.

Nævnet har på baggrund af gennemgangen derimod fundet anledning til at foreslå en opkvalificering af de opfølgingsrapporter, som amterne udarbejder ved hjemmebesøg hos adoptanterne efter hjemtagelsen af barnet. Sagerne viste således en forholdsvis stor spredning i kvaliteten af disse rapporter, der generelt efterlader et indtryk af en »lyserød farve« og ikke systematiske og objektive beskrivelser af helbred, udvikling, psykosociale forhold og tilpasning. Uden at udfærdigelsen af disse rapporter nødvendigvis skal kræve pædiatrisk eller psykologisk sagkundskab, har nævnet overvejet, om der bør udarbejdes et skema eller en oversigt over de emner, som amterne bør beskrive i forbindelse med udfærdigelsen af rapporterne. Der bør i den sammenhæng tages hensyn til, at rapporterne for en dels vedkommende sendes til afgiverlandet. Nævnet har foreløbig besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra nævnet samt en deltager fra amternes Øst- og Vestgruppe, der skal have til opgave at udarbejde et sådant skema til anvendelse ved amternes opfølgingsrapporter.

Gennemgangen af de 28 sager har desuden vist, at der i sager med børn fra børnehjemmet FANA generelt kun er givet sparsomme oplysninger om børnene hvad angår helbredstilstand, baggrund og psykosocial udvikling. Nævnet har på denne baggrund tilkendegivet over for AC, at organisationen bør forsøge at tilvejebringe flest mulige oplysninger om børnene forud for matchingen, idet nævnet dog er opmærksomt på, at det pågældende børnehjem ifølge AC generelt kun giver få oplysninger om børnene.

5.3.3. Sager om aldersdispensation på grund af særlige omstændigheder

Som led i nævnets tilsyn med samrådene indkaldte nævnet i september 2004 alle godkendelsessager, hvor samrådene i 2003 havde truffet afgørelse om aldersdispensation efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3. Ifølge denne bestemmelse kan der dispenseres fra kravet om maksimalt 40 års aldersforskel mellem ansøgere og barn, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Baggrunden for at indkalde disse sager har været at danne sig overblik over de situationer, hvor samrådene har truffet afgørelse efter denne bestemmelse. Herunder har nævnet med tilsynsgennemgangen og klagesagerne i øvrigt tilsigtet at kunne udstede en generel henstilling vedrørende bestemmelsens anvendelsesområde, sådan at praksis på området så vidt muligt ensrettes i de enkelte samråd.

I alt blev der indberettet 23 sager til nævnet, hvoraf 2 faldt uden for undersøgelsen. I undersøgelsen indgik således i alt 21 sager.

I forhold til det samlede antal sager, hvor der meddeles aldersdispensation, viser undersøgelsen, at alene en begrænset del af disse omhandler aldersdispensation efter bestemmelsen i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3.

Om bestemmelsens anvendelse fremgår følgende af Familiestyrelsens vejledning om international adoption:

»Som eksempler på særlige omstændigheder kan især nævnes særlige forhold hos det barn, der ønskes adopteret. Det gælder f.eks., hvis der søges

om adoption til en biologisk søster eller bror til et tidligere adopteret barn, eller af et barn, som ansøgeren i forvejen har et nært og længerevarende tilknytningsforhold til. Det gælder også, hvis der søges om godkendelse til adoption af et større barn eller et vanskeligt anbringeligt barn under forudsætning af, at ansøgeren – bl.a. gennem erfaringer med børn – har de særlige kvalifikationer, der vil kunne medvirke til at sikre et gunstigt adoptionsforløb for et sådant barn«.

Af forarbejderne til den seneste ændring af adoptionsloven (L40, Folketingstidende 1998/1999) fremgår endvidere, at der ikke ved at kombinere de enkelte undtagelsessituationer [i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2], vil kunne opnås yderligere fravigelse af de almindelige aldersregler. Adoptanter, der i en sen alder har adopteret et barn og derefter ønsker at adoptere endnu et barn, hvilket bør kunne føre til en vis fravigelse af aldersreglerne vil således ikke kunne opnå en yderligere fravigelse af aldersreglerne, selv om der er tale om et vanskeligt anbringeligt barn, jf. side 16, spalte 1, 4. afsnit.

En del af de sager, der er indgået i undersøgelsen, har vedrørt ansøgere, som har kunnet opnå en vis aldersdispensation men har ønsket en lavere aldersramme på grund af forskellige forhold, eksempelvis den typiske alder på børn fra bestemte afgiverlande, kravet om søskendeafstand til ansøgenes øvrige børn m.v. Herudover har sagerne bl.a. omhandlet ansøgere, der har ønsket en allerede meddelt godkendelsesramme udvidet til at omfatte et konkret barn, der er stillet i forslag, samt ansøgere, der har opnået kontakt til et barn i udlandet, som de ønsker at adoptere på trods af en aldersforskel, der overstiger 40 år.

I forbindelse med vurderingen af de indberettede

sager har nævnets fokus navnlig været at vurdere, om de særlige forhold, der har gjort sig gældende i sagerne, efter nævnets praksis har kunnet begrunde aldersdispensation efter bestemmelsen i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3. Efter gennemgangen af de 21 sager har nævnet noteret sig, at der var behov for en præcisering af, hvilke situationer og omstændigheder, der efter nævnets praksis ikke kan anses for at udgøre sådanne særlige omstændigheder, at det kan begrunde aldersdispensation efter bestemmelsen.

Nævnet har på denne baggrund den 27. februar 2006 udsendt en generel henstilling vedrørende dispensation fra alderskravet i medfør af godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3. I henstillingen har nævnet opstillet retningslinier for en række forhold, der har gjort sig gældende i de indkaldte sager som støtte for anmodningerne om aldersdispensation på grund af særlige omstændigheder. Henstillingen er offentliggjort på nævnets hjemmeside, og de forhold, der er omtalt i henstillingen, vedrører følgende:

- Specifikke forhold vedrørende formidlingssituationen
- Udvidelse af en godkendelse til et yngre barn, som er bragt i forslag
- Hensynet til ansøgers øvrige børn
- Tilknytning til et konkret barn, som der søges godkendelse til
- Andre forhold, herunder bl.a. den omstændighed, at ansøgerne stadig kan tilbydes barnløshedsbehandling.

Nævnet har i henstillingen også præciseret, at det er nævnets generelle opfattelse, at vurderingen af, om der kan meddeles aldersdispensation efter bestemmelsen til et »vanskeligt anbringeligt barn«, navnlig vil være relevant i forbindelse med ansøg-

ning om godkendelse til et konkret barn, herunder godkendelse af et konkret matchingforslag.

Nævnet har på baggrund af gennemgangen af de 21 sager besluttet at fremkomme med kritik i 7 sager samt i 1 af de sager, der faldt uden for undersøgelsen. De 8 sager var fordelt med 1 sag fra henholdsvis Ringkøbing, Frederiksborg, Århus, Vejle Amt og Bornholms Regionskommune samt 3 sager fra Københavns Kommune.

Sagerne vedrørte følgende:

1 Kritik af Frederiksborg Amt

Sagen vedrørte et ansøgerpar på henholdsvis 41 og 43 år, som samrådet meddelte afslag på aldersdispensation til et barn yngre end 36-48 måneder, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3, idet man ikke fandt, at der forelå sådanne særlige omstændigheder, der kunne begrunde aldersdispensation. Det var nævnets opfattelse, at samrådet burde have begrundet afslaget på aldersdispensation mere konkret i forhold til ansøgerne. Herudover burde samrådet efter nævnets opfattelse have udarbejdet en egentlig skriftlig begrundet afgørelse om afslaget på aldersdispensation frem for blot at fremsende samrådsprotokollen til ansøgerne.

Samrådet er efter at være blevet hørt over nævnets bemærkninger ikke fremkommet med bemærkninger hertil.

2 Kritik af Bornholms Regionskommune

Sagen vedrørte et ansøgerpar på henholdsvis 41 og 44 år, som samrådet godkendte til et barn i alderen 3-5 år efter bestemmelsen i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1. Samrådet havde afslået at meddele aldersdispensation efter bestemmelsen i § 6, stk. 2,

nr. 3 til et yngre barn, idet man ikke fandt, at ansøgerens ønske om at adoptere fra Kina, hvor børnene typisk er yngre end 3 år, kunne begrunde dette. Det var nævnets opfattelse, at samrådet i højere grad burde have begrundet afgørelsen om aldersdispensation efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1 over for ansøgerne, jf. forvaltningslovens §§ 22 og 24, ligesom samrådet allerede i fase 1 burde have taget stilling til spørgsmålet om aldersdispensation, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 16.

Samrådet har efter at være blevet hørt over nævnets bemærkninger anført, at ansøgerne først i fase 3 fremsatte ønske om at søge aldersdispensation, hvilket var baggrunden for, at spørgsmålet først blev behandlet på dette tidspunkt i undersøgelses- og godkendelsesforløbet. Herudover har samrådet anført, at begrundelsen for afgørelsen efter samrådets opfattelse opfylder forvaltningslovens krav, idet der i relation til afslaget på aldersdispensation efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3 er henvist til de hovedhensyn, der var bestemmende for skønsudøvelsen, mens der i relation til vurderingen af spørgsmålet om aldersdispensation efter § 6, stk. 2, nr. 1 bl.a. er henvist til sag fra nævnet.

3 Kritik af Vejle Amt

Sagen vedrørte et ansøgerpar på henholdsvis 41 og 42 år, som samrådet meddelte aldersdispensation til barn nr. 2 i alderen fra 12 måneder efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3 (»særlige omstændigheder«). Samrådet lagde ved afgørelsen vægt på, at en aldersramme højere end 12 måneder ikke ville kunne opfylde kravet om naturlig søskendeafstand til det første barn. Nævnet udtalte i den

anledning, at hensynet til, at ansøgeres øvrige børn kan få søskende efter nævnets praksis ikke udgør sådanne særlige omstændigheder, at det kan begrunde aldersdispensation efter § 6, stk. 2, nr. 3. Henset til at ansøgerne indgav ansøgning om barn nr. 2 ca. 1 år og 8 måneder efter hjemtagelsen af det første barn, burde samrådet herudover, efter nævnets opfattelse, have overvejet muligheden for at meddele aldersdispensation efter bestemmelsen i § 6, stk. 2, nr. 2 (»inden rimelig tid«) under hensyn til de argumenter, som ansøgerne havde anført for ikke tidligere at have indgivet ansøgning om barn nr. 2, og da begrebet »inden rimelig tid« vejledende er fastsat til ca. 1½ år.

Samrådet er efter at være blevet hørt over nævnets bemærkninger ikke fremkommet med bemærkninger hertil.

4 Kritik af Århus Amt

Sagen vedrørte et ansøgerpar på henholdsvis 39 og 54 år, som samrådet afslog at meddele aldersdispensation. Samrådet anførte i afgørelsen, at ansøgerne ikke kunne tilbydes forundersøgelse til et større barn, idet den yngste ægtefælles alder efter samrådets opfattelse ikke kunne kompensere for den ældste ægtefælles høje alder. På baggrund af den ældste ægtefælles alder vurderede samrådet endvidere, at det ikke kunne antages at være til gavn for et eventuelt adoptivbarn at blive adopteret af ansøgerne, jf. adoptionslovens § 2. Det var nævnets opfattelse, at man ikke på forhånd generelt kunne udelukke, at det ville være til gavn for et større barn at blive adopteret af ansøgerne. Efter nævnets praksis kunne ansøgerne således opnå aldersdispensation til et barn i alderen fra 9 år, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, idet der derved ville være

henholdsvis 30 og 45 års aldersforskel mellem ansøgerne og barnet.

Samrådet har efter at være blevet hørt over nævnets bemærkninger oplyst, at man har taget bemærkningerne til efterretning, og at der har været tale om en enkeltstående sag, idet praksis i samrådet siden har ændret sig.

5 Kritik af Københavns Kommune

Sagen vedrørte en enlig 42-årig ansøgerinde, som samrådet godkendte som adoptant til et barn i alderen 24-48 måneder, men som efterfølgende fik stillet et knap 1-årigt barn i forslag. Aldersforskellen til det konkrete barn var 44 år, og samrådet besluttede at udvide ansøgerindens godkendelse til at omfatte barnet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3 (»særlige omstændigheder«). Nævnet fandt, at afgørelsen om at udvide ansøgerindens godkendelse med mere end et år lå uden for rammerne af nævnets praksis på området, når der samtidig henses til aldersforskellen mellem ansøgerinden og det konkrete barn.

Samrådet har efter at være blevet hørt over nævnets bemærkninger oplyst, at man har taget bemærkningerne til efterretning og har ikke haft yderligere kommentarer.

6 Kritik af Københavns Kommune

Sagen vedrørte et ansøgerpar på henholdsvis 38 og 43 år, som samrådet godkendte til et barn i alderen 12-36 måneder. Ansøgerne fik efterfølgende stillet et knap 2 måneder gammelt barn i forslag, og samrådet besluttede at udvide ansøgernes godkendelse til at omfatte barnet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3. Nævnet fandt, at samrådets afgørelse om at udvide ansøgernes godkendelse

med ca. 10 måneder til at omfatte et 2 måneder gammelt barn lå uden for rammerne af nævnets praksis på området, når der henses til aldersforskellen mellem ansøgerne og barnet sammenholdt med, at der navnlig for så vidt angår mindre børn bør udvises tilbageholdenhed med større afvigelser fra den meddelte godkendelsesramme.

Samrådet har efter at være blevet hørt over nævnets bemærkninger oplyst, at man har taget bemærkningerne til efterretning og har ikke haft yderligere kommentarer.

7 Kritik af Københavns Kommune

Sagen vedrørte et ansøgerpar på henholdsvis 42 og 43 år, som samrådet godkendte til et barn i alderen 36-60 måneder. Ansøgerne fik efterfølgende stillet et knap 20 måneder gammelt barn i forslag, og samrådet besluttede at udvide ansøgernes godkendelse til at omfatte barnet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3. Det var nævnets opfattelse, at samrådets afgørelse om at udvide ansøgernes godkendelse med ca. 16 måneder lå uden for rammerne af nævnets praksis på området.

Samrådet har efter at være blevet hørt over nævnets bemærkninger oplyst, at man har

taget bemærkningerne til efterretning og har ikke haft yderligere kommentarer.

8 Kritik af Ringkjøbing Amt

Sagen vedrørte et ansøgerpar på henholdsvis 36 og 48 år, som samrådet meddelte aldersdispensation til barn nr. 2 i alderen 6-36 måneder efter bestemmelsen i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 2 (»inden rimelig tid«). Nævnet mente ikke, at den meddelte aldersdispensation var i overensstemmelse med praksis på området. Om bestemmelsen i § 6, stk. 2, nr. 2 fremgår det således af Familiestyrelsens vejledning om international adoption, at den ældste ægtefælle ikke bør være mere end 45 år og 364 dage ældre end barnet. I det konkrete tilfælde var den ældste ansøger 47 år ældre end det yngste barn omfattet af godkendelsen. Herudover bemærkede nævnet, at aldersrammerne efter praksis bør udformes med 1 års interval, hvorfor der – uanset kravet om søskendeafstand til ansøgernes første barn – ikke burde være meddelt en aldersramme fra 6 måneder.

Samrådet er efter at være blevet hørt over nævnets bemærkninger ikke fremkommet med bemærkninger hertil.

Nationale aktiviteter

6

6.1. Rådgivning i forbindelse med matchingforslag

Ved stillingtagen til et matchingforslag har ansøgerne mulighed for at søge rådgivning f.eks. hos de læger, der er tilknyttet de formidlende organisationer, ansøgernes egen læge og/eller de læger, som er tilknyttet nævnet.

Som beskrevet i kapitel 1 er der til nævnet knyttet et antal børnelæger til rådgivning af kommende adoptanter. I kapitel 9 findes en komplet liste over de nuværende 6 børnelæger.

Da nævnets børnelæger alene har en rådgivende rolle, skal de ikke tage stilling til, hvorvidt det foreslåede barn ligger inden for eller uden for ansøgernes godkendelse. Rådgivningen er udelukkende et tilbud til ansøgerne, og ansøgerne bestemmer selv hvilke dokumenter, de eventuelt ønsker at drøfte med nævnets børnelæge. Af samme grunde munder rådgivningen ikke ud i en skriftlig erklæring vedrørende barnets helbredsforhold.

I 2005 ydede nævnets pædiatere rådgivning til ansøgere i 41 tilfælde (44 i 2004). 22 rådgivninger vedrørte børn formidlet gennem AC, mens 19 rådgivninger vedrørte børn formidlet gennem DanAdopt. Dette skal sammenholdes med, at 66% af alle hjemtagne børn i 2005 blev formidlet gennem AC, mens 34% blev formidlet gennem

DanAdopt. Der var således i 2005 forholdsvis flere af DanAdopts brugere, som benyttede sig af nævnets rådgivende børnelæger. I 2004 var der stort set ingen forskel mellem de to organisationer.

Børnelægerne vurderer selvstændigt, hvordan rådgivningen mest hensigtsmæssigt kan gennemføres, herunder om rådgivningen skal ske telefonisk, under hjemmebesøg eller på anden måde. Som det ses af tabellen nedenfor, foregik næsten ni ud af ti rådgivninger i 2005 telefonisk.

Hvilken type rådgivning er der ydet?

	Antal	Procent
Personlig rådgivning hos børnelægen	0	-
Personlig rådgivning i ansøgerens hjem eller andet sted	0	-
Telefonrådgivning	36	88%
Både personlig rådgivning og telefonisk rådgivning	5	12%
I alt	41	100%

I 2005 varede den gennemsnitlige rådgivning 2,6 timer, hvilket svarer til varigheden i 2004.

I forhold til antallet af hjemtagne børn blev der i 2005 ydet rådgivning i 7% af sagerne. I 2004 var tallet 8% og i 2003 9%.

Det er fortsat nævnets opfattelse, at rådgivningsordningen ikke anvendes i det omfang, det var forudsat i forbindelse med vedtagelsen af den seneste adoptionslov. Forklaringen er formentlig, at de kommende adoptanter modtager den rådgivning, de har behov for andetsteds, eksempelvis hos de formidlende organisationers læger eller egen læge.

6.2. Oplæg vedrørende udformningen af den abstrakte godkendelse som adoptant

Adoptionsnævnet afsluttede i juni 2005 sit arbejde med at udforme et oplæg til Familiestyrelsen vedrørende udformningen af den abstrakte godkendelse som adoptant. I oplægget har nævnet forsøgt dels at præcisere, hvilke fysiske helbredsforhold – og i det omfang det er muligt – også hvilke psykiske og genetiske forhold – hos barnet, som er omfattet af den almene godkendelse, dels at forsøge at foretage en præcisering og kategorisering af, hvilke helbredsrelevante problemer, som erfaringsmæssigt gør sig gældende for udenlandske adoptivbørn, og som kræver en udvidet godkendelse.

Oplægget blev udarbejdet efter drøftelser med de amtskommunale adoptionssamråd, de formidlende organisationer samt Adoption & Samfund, bl.a. på nævnets landsmøde i november 2004.

et, at der, såfremt Familiestyrelsen ændrer de nu gældende godkendelsesrammer, bliver udarbejdet en vejledning på området der nærmere præciserer de enkelte helbredsforhold – eventuelt som en udbygning af den allerede eksisterende vejledning om udenlandske adoptivbørns sundhedstilstand.

6.3. Deltagelse i møder

6.3.1. Med organisationerne

Nævnet afholdt også i 2005 møder med de formidlende organisationer med henblik på drøftelse af generelle og aktuelle problemer.

Nævnets sekretariat afholdt således i november 2005 et møde med AC og DanAdopt, hvor også Familiestyrelsen var repræsenteret. På mødet blev organisationerne orienteret om nævnets arbejde og seneste aktiviteter, herunder deltagelsen i internationale konferencer og tilsynsrejsen til Sydafrika, ligesom organisationerne orienterede om nyt fra enkelte afgiverlande. Herudover blev der på mødet bl.a. drøftet spørgsmål om indsatsen på området for Post Adoption Services, hvor nævnet i 2005 har foretaget en kortlægning af de eksisterende tilbud i offentligt regi bl.a. med henblik på, at der i forbindelse med strukturreformen vil blive sat fokus på at bevare disse.

6.3.2. Med Rigsrevisionen vedrørende sagsbehandlingstiden ved statslige ankeinstanser

Nævnets sekretariat havde den 12. maj 2005 et møde med rigsrevisionen. Rigsrevisionen havde ønsket et møde i forbindelse med en undersøgelse af sagsbehandlingstider ved statslige ankeinstan-

ser, hvor Adoptionsnævnet havde markeret sig med nogle af de korteste sagsbehandlingstider.

På mødet blev der redegjort for nævnets arbejde samt tilrettelæggelsen og prioriteringen af nævnets opgaver. I 2004 havde nævnets gennemsnitlige sagsbehandlingstid været 41 dage, hvilket er målt på i alt 34 sager. Den korteste sagsbehandlingstid var 16 dage, mens den længste var 91 dage.

6.4 Deltagelse i diverse arbejdsgrupper

Nævnets sekretariat samt enkelte nævnsmedlemmer har i løbet af 2005 deltaget i diverse arbejdsgrupper nedsat af Familiestyrelsen:

6.4.1. Opfølgingsgruppen vedrørende de adoptionsforberedende kurser

Denne arbejdsgruppe har til opgave at følge kurserne på et generelt plan. Derfor virker arbejdsgruppen primært som et forum for erfaringsudveksling.

Arbejdsgruppen har tidligere mødtes ca. 2-3 gange årligt men mødtes i 2005 blot en enkelt gang i marts måned. På møderne gives en orientering fra Familiestyrelsen og fra arbejdsgruppens øvrige medlemmer. Herunder bliver der drøftet særlige emner efter forslag fra Familiestyrelsen eller arbejdsgruppens medlemmer.

6.4.2. Opfølgingsgruppen vedrørende Haagerkonventionen

Nævnets sekretariat deltog i lighed med tidligere år i arbejdsgruppen vedrørende Haagerkonven-

tionen, som er nedsat af Familiestyrelsen. Gruppen mødes 1-2 gange årligt med det formål at drøfte problemstillinger i relation til navnlig fortolkning af Haagerkonventionens regelsæt.

6.4.3. Følgegruppe vedrørende forskningsprojekt om rumænske adoptivbørn

Nævnets sekretariat har i såvel 2004 som 2005 deltaget i en række møder som medlem af en rådgivende følgegruppe nedsat af Familiestyrelsen, der i samarbejde med AKF (Amterne og Kommunernes Forskningsinstitut) har iværksat og gennemført et forskningsprojekt vedrørende rumænske adoptivbørn.

Projektets formål har dels været at kortlægge samspillet mellem adoptivforældre og det offentlige tilbud om støtte og vejledning, dels at fremsætte forslag til, hvordan hjælpen og støtten til adoptivforældrene og deres børn kan styrkes, når særlige problemer omkring barnet gør sig gældende.

Undersøgelsen blev offentliggjort i april 2005. Der henvises i til AKFs hjemmeside (www.akf.dk), hvor den endelige rapport findes.

6.4.4. Adoptionsgruppen

Nævnet deltog i 2005 i tre møder i adoptionsgruppen, som er en arbejdsgruppe under Familiestyrelsen. Adoptionsgruppen har til formål at sikre en løbende udveksling af erfaringer og synspunkter mellem aktørerne på adoptionsområdet. Adoptionsgruppen blev etableret i umiddelbar forlængelse af nedlæggelsen af Adoptionsrådet i 2002.

Familiestyrelsen besluttede i efteråret 2005 at sammenlægge opfølgingsgruppen vedrørende henholdsvis de adoptionsforberedende kurser og Haagerkonventionen med Adoptionsgruppen, således at der herefter kun eksisterer én arbejdsgruppe på området.

Et af hovedtemaerne på møderne i Adoptionsgruppen var drøftelser vedrørende de adoptionsforberedende kurser, hvor det er besluttet, at kurserne fra 1. april 2006 afvikles over en weekend og en enkelt dag mod tidligere to weekender. Den nye kursusstruktur betragtes i første omgang som et forsøgsprojekt, og skal i efteråret 2006 evalueres af borgere og kursusledere, inden der træffes endelig afgørelse om, hvorledes kursusforløbet bør være i fremtiden.

6.5. Nævnets hjemmeside

Nævnets hjemmeside vedligeholdes løbende. På nævnets hjemmeside findes bl.a. generelle oplysninger om nævnets arbejdsopgaver, reglerne på

adoptionsområdet og beskrivelse af procedurerne i forbindelse med en ansøgning om udenlandsk eller dansk adoption.

Herudover er resuméer i et udvalg af nævnets konkrete afgørelser medtaget på hjemmesiden.

Hjemmesiden indeholder også information om flere af afgiverlandenes regler og praksis, tillige med en række statistiske oplysninger, ligesom nævnets publikationer er tilgængelige fra hjemmesiden. Nævnet har i 2005, som i de foregående år, det klare indtryk, at hjemmesiden opfylder et behov for samlet information om adoptionsområdet. Omkring 5100 personer besøgte hver måned hjemmesiden i 2005, hvilket dækker over omkring 1800 forskellige brugere. Der er tale om en markant stigning i forhold til 2004. Den gennemsnitlige besøgende brugte ca. 9 minutter på hjemmesiden.

Nævnets hjemmeside findes på adressen www.adoptionsnaevnet.dk

Internationale aktiviteter

7

7.1. Europæisk møde

Den 16.–20. marts 2005 deltog nævnets sekretariat og Familiestyrelsen i det årlige uformelle møde for de europæiske centralmyndigheder på adoptionsområdet. Siden tilblivelsen af Haagerkonventionen om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner har der været tradition for et sådant møde.

Emnerne for årets møde var bl.a.

- Bilaterale aftaler med afgiverlande
- Homoseksuelles adgang til at adoptere
- Private adoptioner
- Alderskrav for adoptanter
- Anonyme fødsler/hittebørn
- Adoptivbørns psykosociale forhold
- Omkostninger i forbindelse med international adoption
- Erfaringer med de enkelte afgiverlande

På mødet fremlagde Danmark på vegne af de nordiske lande et papir om problemstillingen vedrørende private adoptioner, dvs. adoptioner uden medvirken af en godkendt formidlende organisation. De nordiske lande tillader som det klare udgangspunkt ikke adoptioner uden medvirken af en formidlende organisation. Såfremt en sådan adoption ønskes gennemført, vil centralmyndigheden som hovedregel selv indtræde i sagen og sikre opfyldelsen af Haagerkonventionen. De nordiske lande opfordrede til, at alle modtagerlande

gjorde deres bedste for at nedbringe antallet af private adoptioner, og der var på mødet generel enighed om, at adoptioner fortrinsvis bør formidles via de autoriserede organisationer, men flere lande så det som en nødvendighed at opretholde muligheden for private adoptioner.

Danmark fremlagde herudover et supplement til den eksisterende Medical Report, hvor oplysninger om børns psykosociale udvikling kan beskrives. Der var generelt god opbakning til initiativet, og det blev aftalt at medbringe forslaget til Special Commission i Haag (Haager-konferencen) i efteråret 2005.

7.2. Haagerkonferencen

Adoptionsnævnets sekretariat deltog sammen med Familiestyrelsen i Haagerkonferencen (Special Commission of 17–23 September 2005 on the practical operation of the Hague Convention of 29 May 1993 on Protection of Children and Cooperation in Respect of Inter-country Adoption).

Special Commission i 2005 var den anden konference af denne karakter siden konventionens tilblivelse i 1993, og der var på mødet repræsenteret såvel modtager- som afgiverlande samt konventions- og ikke konventionslande.

Det officielle referat fra mødet findes på Det Permanente Bureaus hjemmeside på adressen:

<http://www.hcch.net/upload/adop2005/minutes.htm>, og officielle konklusioner og anbefalinger kan ses på nævnets hjemmeside (www.adopt.dk) under »Materiale om udlandet«.

Der blev på mødet drøftet en lang række interessante problemstillinger vedrørende international adoption. Følgende skal særligt fremhæves:

- Danmark fremlagde det udarbejdede supplement til den eksisterende Medical report, hvor der kan gives oplysninger om barnets psykosociale forhold. Mange lande tilsluttede sig forslaget om at anvende supplementet til rapporten, mens enkelte afgiverlande fandt det mest rimeligt, hvis modtagerlandene tilsvarende giver yderligere oplysninger om adoptanterne i socialrapporterne og om barnet i opfølgingsrapporterne.
- Haagerkonventionens anvendelsesområde blev drøftet, idet det blev slået fast, at også familieadoptioner er omfattet af konventionen. Subsidiaritetsprincippet må vige for hensynet til barnets bedste, og et barn vil derfor skulle bortadopteres til udenlandsk familie, hvis det vurderes at være bedre for barnet end en anbringelse i dets hjemland. Det blev i den forbindelse også kort berørt, hvorvidt ugifte samlevende er omfattet af bestemmelsen i konventionens artikel 2 (»spouses«) idet det tidligere har været slået fast, at begrebet dækker over ægtepar, hvilket eventuelt bør revurderes under hensyn til nutidens mere anderledes familiemønstre.
- Spørgsmålet om barnets ret til aktindsigt i oplysninger vedrørende den biologiske familie blev drøftet, og der var tydelig uenighed omkring spørgsmålet om, hvorvidt omfanget af aktindsigt skal afhænge af en afvejning af interesserne (barnets og den biologiske families),

eller om der udelukkende skal tages hensyn til barnets interesser. Flere lande udtrykte bekymring for konsekvenserne af en vid adgang til aktindsigt, idet en afsløring af de biologiske mødres identitet i nogle kulturer vil kunne få alvorlige konsekvenser, hvilket samlet skaber en øget risiko for en stigning i antallet af hittebørn.

- Pligten til at udfærdige opfølgingsrapporter blev drøftet, og det blev fremhævet, at pligten alene hviler på giverlandets lovgivning, der ikke kan fuldbyrdes i modtagerstaten, eller på en moralsk forpligtelse.
- Herudover blev bl.a. økonomiske aspekter omkring adoptioner drøftet.

7.3. Nordisk møde

Det årlige nordiske møde mellem adoptionsmyndighederne blev i 2005 afholdt i Helsinki, Finland, den 20. oktober 2005. Foruden nævnets sekretariat var Familiestyrelsen repræsenteret på mødet.

Formålet med de nordiske møder er gensidigt at orientere om den seneste udvikling på adoptionsområdet i de respektive lande. Der har inden for de seneste år været en del organisatoriske ændringer i adoptionssystemerne i de øvrige nordiske lande, og på mødet blev der således orienteret om de nuværende systemer i de enkelte lande.

På mødet blev desuden regler og praksis vedrørende aldersproblematikker præsenteret og drøftet, navnlig i relation til de maksimale aldersgrænser for godkendelse som adoptant. Som et ønske fra Sverige blev også omkostninger forbundet med adoption diskuteret på mødet.

Endelig blev situationen i enkelte afgiverlande drøf-

tet, herunder muligheden for at de nordiske lande i fællesskab retter henvendelse til de lande, hvor der opleves vanskeligheder omkring formidlingen.

7.4. Møde med koreansk delegation

Nævnets sekretariat var sammen med repræsentanter fra Familiestyrelsen vært for et møde med en delegation fra Korea den 19. april 2005. Delegationen var i Danmark for at besøge DanAdopt, som ligeledes deltog i mødet.

Den koreanske delegation blev orienteret om adoptionsområdet i Danmark og orienterede selv om det koreanske adoptionssystem. I Korea fungerer Holt Children's Services som den største af i alt fire autoriserede formidlingsorganisationer, der udover adoption tillige varetager andre opgaver vedrørende social velfærd. Bl.a. driver organisationen et rådgivningscenter for ugifte mødre og et større center med mange faciliteter for handicappede børn. Hertil kommer organisationens omfattende Post Adoption Services. Organisationen blev grundlagt af det amerikanske ægtepar Harry og Bertha Holt i 1955 og havde i 2005 50 års jubilæum.

Den koreanske delegation gav på mødet endelig udtryk for, at Korea håber på snart at kunne tiltræde Haagerkonventionen.

7.5. Møde med colombiansk delegation

Nævnets formand samt sekretariat var sammen med repræsentanter fra Familiestyrelsen vært for et møde med en delegation fra Colombia den 13. juni 2005, hvor også repræsentanter fra AC og DanAdopt deltog.

Delegationen blev på mødet orienteret om adoptionsområdet i Danmark, herunder Adoptionsnævnets opgaver, godkendelsessystemet og de adoptionsforberedende kurser.

Den colombianske delegation orienterede ligeledes om adoptionsområdet i Colombia, hvor de gældende regler udgør en del af et større regelsæt vedrørende beskyttelse af forældreløse børn generelt. Colombia har tiltrådt Haagerkonventionen og har i forfatningen sikret beskyttelse af børns rettigheder. Kravene til adoptanter er i Colombia opdelt i 4 hovedtemaer, der angår adoptanternes fysiske tilstand, mentale tilstand, sociale forhold og moral. De udenlandske socialrapporter gennemgås nøje med henblik på at vurdere, om kravene er opfyldt ud fra en samlet vurdering.

Colombia har 8 private autoriserede organisationer, der er underlagt centralmyndighedens tilsyn og retningslinier. På nævnets forespørgsel oplyste den colombianske delegation på mødet, at det markante fald i antallet af børn, der var adopteret fra Colombia af danske familier, ikke skyldtes danske forhold men derimod en indsats i Colombia for så vidt muligt at placere børn ved deres egne familier. Således skal der forud for en frigivelse til adoption tilbydes den biologiske familie forskellige alternative muligheder for at beholde barnet.

Sikkerhedssituationen blev endelig drøftet, og colombianerne erkendte, at situationen var vanskelig, og at der må udvises forsigtighed ved rejser i regionerne.

7.6. Møde med kinesisk delegation

Nævnets sekretariat, formand og et nævnsmed-

lem var sammen med repræsentanter fra Familiestyrelsen vært for et møde med en delegation fra Kina den 14. juni 2005, hvor også repræsentanter fra AC og DanAdopt deltog.

Delegationen var fra CCAA (China Center of Adoption Affairs), og mødet var etableret med henblik på at styrke samarbejdet på baggrund af udveksling af erfaringer og synspunkter. Nævnet bragte det forhold op, at en række danske familier har oplevet at få overdraget et barn i Kina, som efter overdragelsen viste sig at lide af alvorlige helbredsmæssige problemer. Familierne valgte herefter at afstå fra at adoptere barnet og fik stillet et nyt barn i forslag inden for få dage.

I relation til denne problematik gav den kinesiske delegation udtryk for, at det kan være vanskeligt på forhånd at diagnosticere mentale handicaps hos børnene, og at de kinesiske myndigheder forsøger at tackle situationerne på den mest hensigtsmæssige måde. CCAA forsøger altid at få mest mulig information om børnene, herunder blev kravene til børnehjemmenes beskrivelser og undersøgelser af børnene skærpet i 2003. Nævnet har i foråret 2005 henstillet til de formidlende organisationer, at helbredsoplysningerne på kinesiske børn ikke bør være mere end 3 måneder gamle, når børnene er under 1 år. CCAA erklærede sig på mødet enig i at medvirke ved tilvejebringelsen af opdaterede oplysninger.

7.7. Nævnets rejse til Sydafrika

I perioden den 2-10. september 2005 foretog Adoptionsnævnet en informations- og tilsynsrejse til Sydafrika. Formålet med rejsen var at føre tilsyn med AC Børnehjælp og DanAdopts virksomhed i landet, samt at indsamle yderligere

viden om lovgivningen og adoptionsprocessen i landet.

Formidlingen fra Sydafrika er forholdsvis ny, idet det første barn blev hjemtaget gennem DanAdopt i 2002, mens AC Børnehjælp hjemtog det første barn i 2004. Siden 2002 er der i alt hjemtaget 47 børn fra Sydafrika gennem de to organisationer. Adoptionsnævnet har på denne baggrund fundet det hensigtsmæssigt at tilrettelægge en tilsyns- og informationsrejse til landet.

I forbindelse med Familiestyrelsens godkendelse af samarbejdsaftalerne mellem de formidlende organisationer og de sydafrikanske samarbejdspartnere har styrelsen bedt nævnet være opmærksom på samarbejdet med de udenlandske organisationer samt kvaliteten af formidlingsarbejdet i Sydafrika.

I rejsen deltog fra nævnet:

- Formand, højesteretsdommer Vibeke Rønne
- Medlem af nævnet, børne- og ungdomspsykiater Lisbeth Kortegaard
- Medlem af nævnet, overlæge i intern medicin Thure Krarup
- Sekretariatschef, Trine Hede

Som led i forberedelsen af rejsen blev alle matchingsager for 2004 vedrørende sydafrikanske adoptivbørn gennemgået. Der henvises til kapitel 5 for gennemgangen af disse sager. Der henvises endvidere til nævnets hjemmeside (www.adoptionsnaevnet.dk), hvor der findes en samlet rapport fra rejsen.

Nøgletal om internationale adoptioner

8.1. Hjemtagne børn

Nedenstående tabel viser antallet af udenlandske adoptivbørn, som er hjemtaget af de to formidlende organisationer i 2005. Som det fremgår, blev der i dette år hjemtaget 586 børn fra i alt 18

lande. Kina er med 35% af børnene i 2005 det land, hvorfra Danmark modtager flest børn. Herefter kommer henholdsvis Vietnam og Indien. Børn fra disse tre lande udgør tilsammen 59% af samtlige hjemtagne børn i 2005.

Hjemtagne børn i 2005

	AC Børnehjælp	DanAdopt	I alt	Andel
Bolivia	24	6	30	5%
Bulgarien	-	4	4	1%
Colombia	36	1	37	6%
Etiopien	30	-	30	5%
Filippinerne	-	7	7	1%
Guatemala	4	-	4	1%
Indien	36	29	65	11%
Kina	170	37	207	35%
Korea	-	46	46	8%
Namibia	1	-	1	0%
Peru	1	-	1	0%
Polen	-	4	4	1%
Sri Lanka	-	2	2	0%
Sydafrika	18	28	46	8%
Thailand	9	7	16	3%
Tjekkiet	13	-	13	2%
Usbekistan	1	-	1	0%
Vietnam	46	26	72	12%
I alt	389	197	586	100%

8.2. Afgørelser om godkendelse som adoptant

I 2005 traf de amtskommunale adoptionssamråd i alt 736 afgørelser om godkendelse som adoptant. I 2004 blev der truffet 741 afgørelser.

Afgørelser om godkendelse som adoptant

	2005
Afgørelser i alt	736
Godkendelser efter fase 3	674
Godkendelsesprocent	92%
Afslag efter fase 1	45
Afslag efter fase 3	17
Afslag i alt	62
Afslagsprocent	8%

NB: Der er i tallene taget hensyn til nævnets eventuelle omgørelser (dvs. tabellen viser antallet af afgørelser efter, at nævnet eventuelt har ændret samrådets afgørelse).

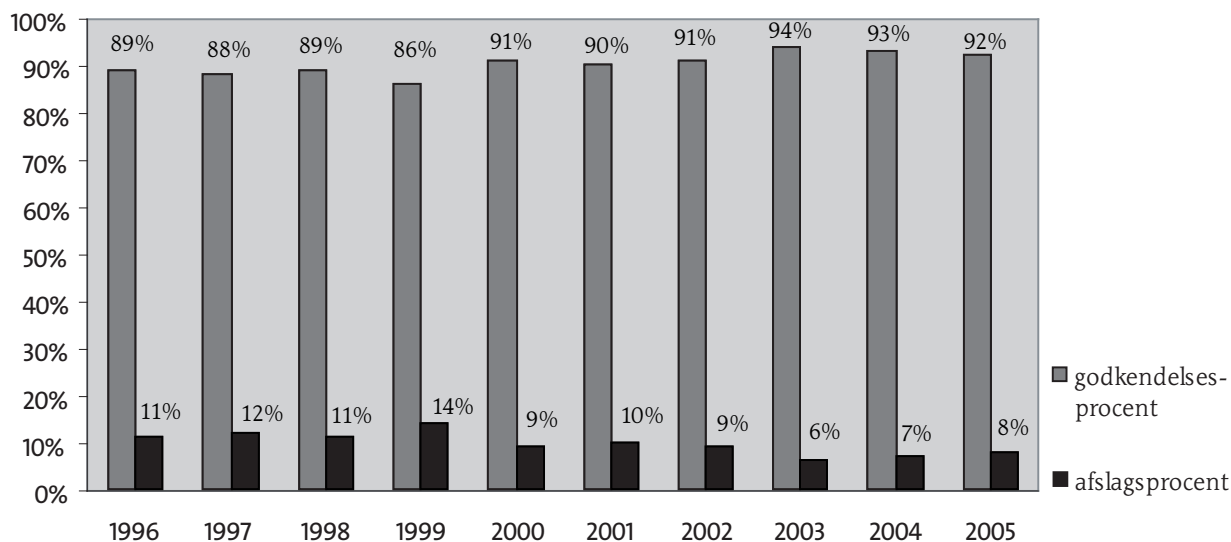
Godkendelsesprocenten udgjorde i 2005 92%, mens afslagsprocenten var 8%. Af figuren nederst på siden ses henholdsvis godkendelses- og afslagsprocenter siden 1996.

Godkendelses- og afslagsprocent 1996-2003

	Ansøgerpar	Enlige ansøgere
Godkendelser	606 (92%)	68 (87%)
Afslag fase 1	40 (6%)	5 (6,5%)
Afslag fase 3	12 (2%)	5 (6,5%)
Afgørelser i alt	668 (100%)	78 (100%)

Som det fremgår af tabellen på næste side, er godkendelsesprocenten for enlige ansøgere steget betydeligt gennem de senere år. Godkendelsesprocenten for enlige var dog i 2005 5 procentpoint lavere end for par.

Godkendelses- og afslagsprocent 1996 - 2005

Godkendelsesprocenter for par og enlige 1996-2005

	Ansøger- par	Enlige ansøgere	Alle ansøgere
1996	91%	37%	89%
1997	89%	64%	88%
1998	90%	46%	89%
1999	88%	59%	86%
2000	92%	77%	91%
2001	91%	71%	90%
2002	92%	79%	91%
2003	94%	85%	94%
2004	93%	93%	93%
2005	92%	87%	92%

På næste side ses fordelingen af henholdsvis afgørelser, godkendelser og afslag opdelt på de enkelte amter i 2005.

Godkendelsesprocenten opdelt på de enkelte amter viser, at der er variation mellem amterne med hensyn til andelen af godkendelser, jf. tabellen på side 65. 3 amter har i alle årene 200-2005 haft en godkendelsesprocent over landsgennemsnittet (Storstrøms Amt, Vejle Amt og Vestsjællands Amt), mens 3 andre amter i alle årene har haft en godkendelsesprocent under eller på landsgennemsnittet (Københavns Amt, Fyns Amt og Ringkjøbing Amt).

Nævnet har tidligere indkaldt sager fra 2 amter, som gennem en længere periode har haft en henholdsvis højere og lavere godkendelsesprocent

end landsgennemsnittet. Der henvises herom til nævnets årsberetning for 2003.

8.3. Fase 1

Formålet med fase 1 er, at der på et tidligt stadium af sagen opnås en afklaring af, om ansøgeren opfylder de generelle krav, der stilles for at blive godkendt som adoptant. Undersøgelsen i amtet er derfor på dette tidspunkt i forløbet koncentreret om at tilvejebringe de oplysninger, der er nødvendige for at afklare, om ansøgeren opfylder kravene til alder, samliv og ægteskab, økonomi, bolig, straf-forhold og helbredsmæssige forhold.

8.3.1. Dispensation fra alderskravet

Ifølge godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 1, er det en betingelse for at blive godkendt som adoptant, at ansøgerens alder på ansøgningstidspunktet ikke overstiger barnets alder med mere end 40 år. Der er imidlertid mulighed for at dispensere fra dette alderskrav, hvis:

- 1 kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre, eller
- 2 ansøgeren inden rimelig tid efter at have modtaget et adoptivbarn ansøger om godkendelse til adoption af endnu et barn, eller
- 3 der foreligger særlige omstændigheder i øvrigt.

Som det ses af tabellen på side 65, gav samrådet aldersdispensation i 112 sager i 2005. Dette svarer til 15% af de sager, hvor der blev truffet afgørelse. Som det fremgår, blev de fleste aldersdispensationer givet under henvisning til, at den ene ægtefælle var noget yngre eller under henvisning til,

Afgørelser om godkendelse som adoptant i 2005

	Afgørelser i alt	Godkendelser	Afslag efter fase 1	Afslag efter fase 3
Københavns Kommune	105	96	7	2
Frederiksberg Kommune	28	27	0	1
Københavns Amt	75	66	7	2
Bornholms Amt	5	5	0	0
Frederiksborg Amt	52	50	1	1
Fyns Amt	63	58	4	1
Nordjyllands Amt	52	43	8	1
Ribe Amt	20	17	2	1
Ringkjøbing Amt	34	26	5	3
Roskilde Amt	32	28	2	2
Storstrøms Amt	22	22	0	0
Sønderjylland Amt	39	37	2	0
Vejle Amt	52	48	3	1
Vestsjællands Amt	40	38	1	1
Viborg Amt	33	31	2	0
Århus Amt	84	82	1	1
Hele landet	736	674	45	17

NB: Tallene er renset for nævnets eventuelle omgørelser (dvs. tabellen viser antallet af afgørelser efter, at nævnet eventuelt har ændret samrådets afgørelse). 14 af de 17 sager, hvor ansøgerne fik »afslag i fase 3, fik ansøgerne til gengæld en »delvis godkendelse«.

at ansøgerne søgte om godkendelse til endnu et barn inden rimelig tid efter at have modtaget et adoptivbarn. Rimelig tid fortolkes normalt som maksimalt 1½ år.

Den gennemsnitlige alder for alle ansøgere, hvor samrådene i 2005 traf afgørelse, var 35,7 år for kvindernes vedkommende og 36,7 år for mæn-

denes vedkommende. I 2004 var den 35,7 for kvindernes vedkommende og 36,6 for mændenes vedkommende.

8.3.2. Dispensation fra samlivskravet

Ifølge godkendelsesbekendtgørelsens § 8 kan et

Godkendelsesprocenter 2003-2005

	2003	2004	2005
Københavns Kommune	(n=78) 96%	(n=91) 98%	(n=105) 91%
Frederiksberg Kommune	(n=15) 100%	(n=18) 94%	(n=28) 96%
Københavns Amt	(n=75) 88%	(n=97) 90%	(n=75) 88%
Bornholms Amt	(n=1) 100%	(n=3) 67%	(n=5) 100%
Frederiksborg Amt	(n=43) 100%	(n=68) 93%	(n=52) 96%
Fyns Amt	(n=30) 90%	(n=39) 82%	(n=63) 92%
Nordjyllands Amt	(n=44) 91%	(n=53) 94%	(n=52) 83%
Ribe Amt	(n=24) 92%	(n=17) 82%	(n=20) 85%
Ringkjøbing Amt	(n=39) 87%	(n=53) 91%	(n=34) 76%
Roskilde Amt	(n=24) 96%	(n=31) 94%	(n=32) 88%
Storstrøms Amt	(n=18) 100%	(n=17) 94%	(n=22) 100%
Sønderjylland Amt	(n=32) 84%	(n=42) 93%	(n=39) 95%
Vejle Amt	(n=34) 100%	(n=59) 100%	(n=52) 92%
Vestsjællands Amt	(n=19) 100%	(n=34) 100%	(n=40) 95%
Viborg Amt	(n=27) 89%	(n=34) 76%	(n=33) 94%
Århus Amt	(n=61) 100%	(n=85) 98%	(n=84) 98%
Hele landet	(n=564) 94%	(n=741) 93%	(n=736) 92%

Aldersdispensationer

	2005
Ansøgninger om dispensation	135
Aldersdispensationer	112
§ 6, stk. 2, nr. 1 (»noget yngre«)	52
§ 6, stk. 2, nr. 2 (»inden rimelig tid«)	52
§ 6, stk. 2, nr. 3 (»særlige omstændigheder«)	8

ægtepar kun godkendes som adoptanter, hvis de på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen har samlevet i mindst 2½ år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Der vil f.eks. kunne foreligge særlige omstændigheder, hvis samlivskravet kolliderer med aldersbetingelserne i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, fordi ansøgerne først har mødt hinanden i en relativ sen alder og hurtigt har fundet ud af, at de ikke kan få biologisk barn sammen. I de 10 sager, hvor samrådet i 2005 dispensererede fra samlivskravet, var der i 4 af sagerne tale om, at samlivskravet kolliderede med alderskravet, fordi ansøgerne havde mødt hinanden i en sen alder.

Dispensation fra samlivskravet	
	2005
Ansøgninger om dispensation	12
Dispensationer fra samlivskravet	10

8.3.3. Specialundersøgelser i fase 1

Hvis samrådet vurderer, at der – før der træffes afgørelse i fase 1 – er behov for en specialundersøgelse af ansøgerne, kan samrådet bestemme, at en sådan undersøgelse af ansøgeren skal iværksættes. Samrådet vil så efterfølgende på baggrund af specialundersøgelsen skulle vurdere sagen på ny og træffe en endelig afgørelse om, hvorvidt de generelle krav kan anses for opfyldt.

I fase 1 vil denne situation være særlig relevant i forbindelse med vurderingen af den betydning, som en ansøgers helbredsmæssige forhold har for spørgsmålet om godkendelse til adoption. Som

det ses af tabellen, har langt de fleste specialundersøgelser været medicinske eller psykiatriske undersøgelser.

Af de 78 ansøgere, der i 2005 gennemgik en specialundersøgelse i fase 1, blev 63 ansøgere godkendt, hvilket svarer til en godkendelsesprocent på 81%. 15 ansøgere fik afslag på godkendelse. 12 afslag blev givet i fase 1 og 3 afslag i fase 3.

Specialundersøgelser i fase 1

	2005
Iværksatte specialundersøgelser	78
Procent af alle afgørelser	11%
Medicinske undersøgelser	55
Psykiatriske undersøgelser	17
Psykologiske undersøgelser	5
Andre undersøgelser	5

8.3.4. Afslag i fase 1

Som det fremgik ovenfor, blev der i 2005 givet afslag i fase 1 i 45 sager. Samrådenes begrundelse for at give afslag i fase 1 kan være begrundet i et eller flere af følgende forhold:

- Ansøgeren opfylder ikke alderskravet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 6
- Ansøgerne opfylder ikke kravet om, de på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen skal have levet sammen i mindst 2½ år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 8
- Ansøgeren opfylder ikke kravet om, at ved-

Begrundelser for afslag i fase 1

	2005	Procent af afslag i fase 1 (n=45)	Procent af alle afgørelser (n=736)
Afslag i fase 1	45	100%	6%
Alder	9	20%	1%
Samliv	4	9%	1%
Helbred	31	68%	4%
Boligforhold	1	2%	0,1%
Økonomiske forhold	1	2%	0,1%
Strafforhold	0	-	-

kommendes fysiske og psykiske helbred ikke må forringe mulighederne for, at adoptionsforløbet bliver til barnets bedste, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 7, nr. 1

- Ansøgeren opfylder ikke kravet om, at vedkommende skal råde over en bolig, der er egnet til at danne rammerne for opfostring af barnet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 7, nr. 2
- Ansøgeren opfylder ikke kravet om, at vedkommende skal have forsvarlige økonomiske forhold, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 7, nr. 3
- Ansøgeren opfylder ikke kravet om, at vedkommende ikke må være straffet for forhold, der giver anledning til berettiget tvivl om ansøgerens egnethed til at adoptere, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 7, nr. 4

Begrundelserne for afslagene fremgår af tabellen ovenfor. Det bemærkes, at der kan forekomme flere begrundelser i den enkelte sag, hvorfor antallet af begrundelser overstiger antallet af afslag.

8.3.5. Sagsbehandlingstider i fase 1

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 1 var 93 dage i 2005, hvilket er 2 dage mindre end i 2004. Sagsbehandlingstiden beregnes fra den dato, hvor ansøgningen indgives til amtet, til samrådet træffer afgørelse i fase 1.

Eftersom den gennemsnitlige sagsbehandlingstid påvirkes af enkelte sager, som behandles enten ekstraordinært hurtigt eller langsomt er procentilerne på 25%, 50% og 75% også medtaget. Disse udtrykker antallet af dage, som henholdsvis 25%, 50% og 75% af sagerne behandles inden for. Det fremgår således, at eksempelvis 25% af sagerne behandles inden for 56 dage, mens 75% af sagerne behandles inden for 113 dage.

Som det fremgår af tabellen på næste side, var der imidlertid forholdsvis stor variation mellem amterne. Således varierer sagsbehandlingstiden i fase 1 fra 53 dage i det hurtigste amt til 135 dage i det langsomste amt. Det bemærkes, at der ved tolkningen af tabellen må tages forbehold for, at visse

Sagsbehandlingstider i fase 1 i 2005

	Fase 1	25%	50%	75%
Københavns Kommune (n=105)	97	62	91	122
Frederiksberg Kommune (n=28)	116	83	117	142
Københavns Amt (n=75)	86	54	70	100
Bornholms Amt (n=5)	62	30	60	95
Frederiksborg Amt (n=52)	69	43	60	79
Fyns Amt (n=63)	94	60	82	105
Nordjyllands Amt (n=52)	117	81	107	143
Ribe Amt (n=20)	73	37	57	105
Ringkjøbing Amt (n=34)	115	60	83	132
Roskilde Amt (n=32)	75	57	67	90
Storstrøms Amt (n=22)	53	37	45	72
Sønderjyllands Amt (n=39)	108	67	90	121
Vejle Amt (n=52)	91	61	79	99
Vestsjællands Amt (n=40)	135	78	125	173
Viborg Amt (n=33)	63	40	49	71
Århus Amt (n=84)	84	51	71	92
Hele Landet (n=736)	93	56	77	113

Det bemærkes, at enkelte amter kan have truffet henholdsvis flere eller færre afgørelser i fase 1 end det totale antal afgørelser, da ansøgere kan være flyttet mellem amterne undervejs i godkendelsesforløbet.

amter har truffet meget få afgørelser, hvorfor tallene for disse amter næppe kan tages som udtryk for den generelle sagsbehandlingstid i det pågældende amt. Sagsbehandlingstiderne for årene 2001-2005 fremgår af tabellen på næste side.

8.4. Fase 2

Fase 2 i undersøgelses- og godkendelsesforløbet

består af et adoptionsforberedende kursus, som er obligatorisk for alle førstegangsansøgere.

Formålet med kurset er bl.a. at gøre de centrale problemer om adoption klart for ansøgerne og at give ansøgere et grundlag for at vurdere, om de har ressourcer til at adoptere et udenlandsk barn.

Det adoptionsforberedende kursus skal således medvirke til at give de enkelte ansøgere mulighed

Sagsbehandlingstider i fase 1 i 2001-2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Københavns Kommune	95	99	92	89	97
Frederiksberg Kommune	90	81	64	76	116
Københavns Amt	133	178	153	113	86
Bornholms Amt	82	77	50	81	62
Frederiksborg Amt	116	85	92	89	69
Fyns Amt	95	99	113	86	94
Nordjyllands Amt	101	101	99	117	117
Ribe Amt	89	79	79	89	73
Ringkjøbing Amt	77	67	74	101	115
Roskilde Amt	72	69	87	86	75
Storstrøms Amt	55	61	63	61	53
Sønderjyllands Amt	131	133	116	102	108
Vejle Amt	143	124	102	81	91
Vestsjællands Amt	95	146	93	124	135
Viborg Amt	77	46	50	59	63
Århus Amt	95	72	72	97	84
Hele Landet	99	105	96	95	93

Adoptionsforberedende kurser

	2004	2005
Antal deltagere	1023	1071
-heraf som par	476	501
-heraf som enlige	71	69
Heraf førstegangsansøgere	1023	1071
Heraf flergangsansøgere	0	0

for at gennemarbejde de problemer, der kan opstå ved enhver adoption, ligesom ansøgerne eventuelt får øjnene op for aspekter ved adoption, som de ikke tidligere har været opmærksomme på.

8.5. Fase 3

I fase 3 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet skal det afgøres, om den ansøger, der opfylder de generelle betingelser for at blive godkendt som

adoptant, og som efter deltagelse i det adoptionsforberedende kursus (fase 2) oplyser, at vedkommende fortsat ønsker at adoptere, også efter en individuel vurdering kan anses for egnet hertil.

I forbindelse med fase 3 vil et væsentligt spørgsmål være, hvor mange ansøgere, der efter deltagelse i det adoptionsforberedende kursus, ikke har ønsket at fortsætte deres adoptionssag.

Som det ses af nedenstående tabeller, behandlede samrådene i alt 488 sager, hvor ansøgerne havde deltaget i det adoptionsforberedende kursus. Ud af disse anmodede ansøgerne i 479 sager om, at fase 3 skulle påbegyndes. Der er således stort set ingen ansøgere, som ikke ønsker at fortsætte deres adoptionssag efter deltagelse i kurset, hvilket også har været tilfældet i de foregående år. Ifølge godkendelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 3, skal ansøgere, der ikke har deltaget i det adoptionsforberedende kursus, anmode amtet om iværksættelse af fase 3 inden 3 måneder efter samrådets afgørelse i fase 1. Hvis ansøgerne har deltaget i et kursus skal de anmode om påbegyndelse af fase 3 inden ét år efter samrådets afgørelse i fase 1.

**Vedrørende samtlige ansøgere
Har ansøgeren anmodet om, at fase 3
påbegyndes?**

	2005
Ja	690
Nej, ansøgeren har ikke ønsket at sagen skal fortsætte	31
Nej, sagen er henlagt efter 3 måneder/1 år	45
I alt	776

**Vedrørende ansøgere, som har deltaget i
det adoptionsforberedende kursus
Har ansøgeren anmodet om, at fase 3
påbegyndes?**

	2005
Ja	479
Nej, ansøgeren har ikke ønsket at sagen skal fortsætte	6
Nej, sagen er henlagt efter 3 måneder/1 år	3
I alt	488

8.5.1. Godkendelsens indhold

674 ansøgere blev godkendt efter fase 3 i 2005. I tabellerne på næste side ses godkendelsernes indhold opdelt på antal børn, barnets alder, risiko/handicap og søskende/tvillinger.

69% af godkendelserne i 2005 vedrørte førstegangsadoptanter. 31% af sagerne vedrørte flergangsadoptanter, hvoraf hovedparten af ansøgerne tidligere havde adopteret ét enkelt barn. Kun i 2% af sagerne var der tale om, at ansøgerne blev godkendt til adoption af barn nr. 3 eller mere.

Langt de fleste ansøgere fik en såkaldt almen godkendelse, dvs. en godkendelse til et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer. Således vedrørte henholdsvis 89% af godkendelserne et barn i alderen 0-36 måneder. Kun 3 sager vedrørte en udvidet godkendelse til barn med fysiske eller psykiske problemer. Det bemærkes, at ansøgere, der har en

almen godkendelse, kan søge om at få deres godkendelse udvidet i forbindelse med matchingen, hvis det viser sig, at det barn, de får stillet i forslag, ligger uden for deres almene godkendelse, jf. nedenfor under afsnit 8.6.

Godkendelsen vedrører

	2005	Procent
Adoptivbarn nr. 1	466	69%
Adoptivbarn nr. 2	194	29%
Adoptivbarn nr. 3	14	2%
Adoptivbarn nr. 4 eller flere	0	0%
Godkendelser i alt	674	100%

Godkendelsens indhold mht. barnets alder

	2005	Procent
Barn 0-36 måneder	599	89%
Barn 0- over 36 måneder	14	2%
Barn 12-36 måneder	26	4%
Barn 24-48 måneder	10	1%
Barn 36-60 måneder	5	1%
Andet	20	3%
Godkendelser i alt	674	100%

Omfatter godkendelsen barn med fysiske eller psykiske problemer?

	2005	Procent
Ja	3	1%
Nej	671	99%
Godkendelser i alt	674	100%

Omfatter godkendelsen søskende/tvillinger?

	2005	Procent
Ja	71	11%
Nej	603	89%
Godkendelser i alt	674	100%

8.5.2. Specialundersøgelser i fase 3

Som i fase 1 kan samrådet i fase 3 bestemme, at der skal gennemføres en specialundersøgelse af ansøgerne, hvis man vurderer, at der er behov for en sådan, inden samrådet kan træffes afgørelse i sagen. Dette besluttede samrådene i 26 sager – svarende til 4% af afgørelserne i fase 3.

Mens specialundersøgelserne i fase 1 navnlig vedrører helbredsmæssige forhold, vedrører de fleste specialundersøgelser i fase 3 psykologiske undersøgelser. Dette skal ses i sammenhæng med, at fase 3 indebærer en individuel vurdering af, om ansøgeren kan anses for egnet som adoptivforælder. Der blev således iværksat 26 psykologiske undersøgelser i fase 3 i 2005. I disse 26 sager blev

Specialundersøgelser i fase 3

	2005
Iværksatte specialundersøgelser	26
Procent af alle afgørelser	4%
Medicinske undersøgelser	0
Psykiatriske undersøgelser	0
Psykologiske undersøgelser	26
Andre undersøgelser	0

16 efterfølgende godkendt, mens 10 ansøgere fik afslag på godkendelse som adoptant.

8.5.3. Sagsbehandlingstider

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i 2005 steget til 93 dage og beregnes fra den dato, hvor ansøgerne anmoder om påbegyndelse af fase 3 til samrådet træffer afgørelse om godken-

delse som adoptant i fase 3. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 3 var i 2003 og 2004 henholdsvis 70 og 84 dage.

Også i fase 3 er der forholdsvis stor variation mellem amterne, idet sagsbehandlingstiden varierer fra 36 dage i det hurtigste amt til 120 dage i det langsomste amt.

I tabellen på side 75 ses også den totale sagsbehandlingstid, som er beregnet fra den dato, hvor ansøgningen indgives til amtet, til samrådet træffer afgørelser i fase 3. Denne indeholder derfor også perioden i forbindelse med det adoptionsforberedende kursus og kan ses som udtryk for den samlede periode, der forløbet fra begyndelse af adoptionssagen og indtil der foreligger en afgørelse om, hvorvidt man som ansøger kan godkendes som adoptant. Som det fremgår, var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 2005 her 272 dage. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i 2004 259 dage. Der er således tale om en mindre stigning i forhold til 2004.

Sagsbehandlingstider i fase 3 i 2005

	Fase 3	25%	50%	75%
Københavns Kommune (n=97)	120	91	110	140
Frederiksberg Kommune (n=28)	98	56	99	136
Københavns Amt (n=68)	106	73	92	124
Bornholms Amt (n=5)	36	17	41	53
Frederiksborg Amt (n=50)	53	30	44	67
Fyns Amt (n=59)	72	47	64	98
Nordjyllands Amt (n=44)	91	61	82	115
Ribe Amt (n=18)	73	55	75	95
Ringkjøbing Amt (n=28)	101	56	69	94
Roskilde Amt (n=30)	104	71	98	122
Storstrøms Amt (n=21)	57	38	60	75
Sønderjyllands Amt (n=37)	104	56	90	119
Vejle Amt (n=49)	72	49	68	96
Vestsjællands Amt (n=39)	120	81	99	123
Viborg Amt (n=31)	87	25	48	69
Århus Amt (n=83)	95	65	92	122
Hele Landet (n=687)	93	56	83	116

Sagsbehandlingstider i fase 3: 2001-2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Københavns Kommune	88	106	105	112	120
Frederiksberg Kommune	68	79	58	105	98
Københavns Amt	67	96	90	92	106
Bornholms Amt	105	71	84	38	36
Frederiksborg Amt	52	56	52	72	53
Fyns Amt	71	62	60	60	72
Nordjyllands Amt	57	62	67	97	91
Ribe Amt	78	77	84	79	73
Ringkjøbing Amt	61	55	67	63	101
Roskilde Amt	90	91	69	91	104
Storstrøms Amt	53	42	48	64	57
Sønderjyllands Amt	46	83	62	75	104
Vejle Amt	71	83	64	69	72
Vestsjællands Amt	72	74	71	114	120
Viborg Amt	74	38	51	63	87
Århus Amt	69	50	49	75	95
Hele Landet	68	75	70	84	93

Den totale sagsbehandlingstid for sager behandlet i fase 3 i 2005

	Totale sagstid	25%	50%	75%
Københavns Kommune (n=98)	341	287	345	409
Frederiksberg Kommune (n=28)	288	185	323	367
Københavns Amt (n=68)	291	201	279	365
Bornholms Amt (n=5)	211	146	235	265
Frederiksborg Amt (n=50)	201	115	218	268
Fyns Amt (n=59)	282	196	281	385
Nordjyllands Amt (n=44)	277	181	264	360
Ribe Amt (n=18)	252	120	254	372
Ringkjøbing Amt (n=29)	298	144	244	341
Roskilde Amt (n=30)	270	162	252	326
Storstrøms Amt (n=22)	187	38	204	265
Sønderjyllands Amt (n=37)	196	98	141	275
Vejle Amt (n=49)	263	207	276	333
Vestsjællands Amt (n=39)	336	239	322	416
Viborg Amt (n=31)	137	49	104	221
Århus Amt (n=83)	283	211	268	343
Hele Landet (n=687)	272	160	268	350

8.6. Matchinger

8.6.1. Amterne

Afslutning af matchingsagen

Amterne afsluttede i 2005 553 adoptionssager. Som det ses af tabellen, blev 96% af sagerne afsluttet med, at et eller flere børn blev stillet i forslag til ansøgerne.

Sagens afslutning	
	2005
Barn forventes hjemtaget til ansøgeren	531 (96%)
Sagen henlagt	15 (3%)
Ansørgernes godkendelse trukket tilbage	7 (1%)
I alt	553 (100%)

Fordelt på de 10 største giverlande fordeler sagerne sig som følger af tabellen.

Et af hovedformålene med ændringen af adoptionsloven i 2000 har været, at ansøgere får højere grad af medbestemmelse i den fase af adoptionsforløbet, hvor der bringes et konkret barn i forslag. Samrådet skal derfor ikke længere tiltræde matchingforslag, hvis den formidlende organisation finder det utvivlsomt, at barnet ligger inden for ansørgernes godkendelse.

Som det fremgår, var dette tilfældet i 77% af sagerne i 2005.

Ud af de 531 sager godkendte samrådet således alene matchingen i 103 sager – svarende til

19%. Dette er lidt lavere end i 2004, hvor samrådet godkendte matchingen i 22% af sagerne.

De 10 største giverlande

	2005	Procent
Bolivia	31	6%
Colombia	32	6%
Etiopien	27	5%
Indien	48	9%
Kina	222	40%
Korea	45	8%
Sydafrika	41	7%
Thailand	11	2%
Tjekkiet	10	2%
Vietnam	47	9%
Øvrige lande	17	3%
I alt	531	100%

Hvem har matchet barnet?

	2005	Procent
Samrådet har godkendt matchingen	103	19%
Den formidlende organisation/giverlandet*	428	77%
Adoptionsnævnet	0	-%
I alt	531	96%

* Der sigtes her til de sager, hvor organisationen har vurderet, at barnet falder inden for ansørgernes abstrakte godkendelse, hvorefter forslaget sendes direkte til ansøgerne til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet. Hvis ansøgerne accepterer barnet, sendes sagen til samrådet alene til orientering.

En matchingsag kan være forelagt for samrådet, fordi organisationen har vurderet, at barnet falder uden for ansøgenes godkendelse, eller fordi giverlandet ikke på forhånd har taget stilling til hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret.

Nedenfor ses, hvorledes matchingsagerne fordeler sig på formidlende organisation – både for sagerne i alt og for de sager, hvor samrådet ikke har godkendt matchingen.

Matchinger fordelt på formidlende organisation

	2005	Procent
AC International Børnehjælp	351	66%
DanAdopt	180	34%
I alt	531	100%

Formidlende organisation i de sager, der er matchet af den formidlende organisation/giverlandet

	2005	Procent
AC International Børnehjælp	281	66%
DanAdopt	142	34%
I alt	428	100%

Udvidelse af godkendelsen

Hvis den formidlende organisation finder, at et udenlandsk matchingforslag ligger uden for ansøgenes godkendelse, skal organisationen gøre ansøgeren bekendt med giverlandets forslag og med, at forslaget vurderes til at ligge uden for de-

res godkendelse. Ansøgeren skal samtidig gøres bekendt med, at der er mulighed for at ansøge om at få udvidet den abstrakte godkendelse til at omfatte det konkrete barn. Hvis ansøgeren ikke ønsker at søge om udvidelse af godkendelsen, sendes sagen alene til orientering til samrådet. Hvis ansøgeren derimod erklærer, at vedkommende ønsker at søge om udvidelse af godkendelsen til at omfatte det konkrete barn, forelægges dette spørgsmål for samrådet.

Som det fremgår nedenfor, fik ansøgerne i 14% af sagerne i 2005 udvidet deres godkendelse i forbindelse med matchingen. I 2003 og 2004 var det i henholdsvis 16% og 14% af sagerne.

Har ansøgeren i forbindelse med matchingen fået godkendelsen udvidet til at omfatte det konkrete barn?

	2005	Procent
Ja	72	14%
Nej	459	86%
I alt	531	100%

Det daværende Civilretsdirektorat har tidligere udsendt en statistik vedrørende matchinger i 1994 og 1997. Hvis tal fra denne medtages, ses at andelen af sager med børn, hvor adoptanterne får udvidet godkendelsen til at omfatte det pågældende barn, har ligget på nogenlunde samme niveau i de 8 år.

Andel af udvidede godkendelser

1994	13%
1997	18%
2000	14%
2001	15%
2002	16%
2003	16%
2004	14%
2005	14%

Samrådets begrundelse for, at matchingforslaget faldt uden for ansøgernes godkendelse fremgår af tabellen nedenfor. Det bemærkes, at der i den enkelte sag kan være flere begrundelser for, at barnet vurderes uden for ansøgernes godkendelse. Det bemærkes endvidere, at organisationens begrundelse for at fremsende matchingforslaget til samrådet ikke nødvendigvis er overensstemmende med samrådets begrundelse for, hvorfor barnet falder uden for ansøgernes godkendelse.

Som det ses af tabellen, var den hyppigste årsag til, at ansøgere fik udvidet deres godkendelse, at samrådet vurderede barnet som særligt ressourcekrævende på grund af fysiske forhold hos barnet. Dette var tilfældet i 57% af de sager, hvor ansøgere fik udvidet deres godkendelse i 2005. En anden hyppig årsag til, at ansøgere får udvidet deres godkendelse til at omfatte et konkret barn er, at barnet er ældre end den godkendelsesramme. Dette var tilfældet i 26% af udvidelserne i 2004. Disse to begrundelser var også de hyppigste forrige år, hvor henholdsvis 65% og 16% af udvidelserne var begrundet i fysiske forhold hos barnet

samt det forhold, at barnet var ældre end ansøgernes godkendelsesramme.

Begrundelse for, at matchingforslaget faldt uden for ansøgernes godkendelse

	2005	Procent (n=72)
Barnet var ældre end den godkendte aldersramme	19	26%
Barnet var yngre end den godkendte aldersramme	15	21%
Fysiske forhold hos barnet	41	57%
Psykiske forhold hos barnet	1	1%
Søskende (flere børn end ansøgeren er godkendt til)	9	13%-
Utilstrækkelige oplysninger	0	-

Antallet af udvidede godkendelser er på næste side opdelt på de 10 største afgiverlande i 2005. Procenterne angiver andelen af udvidede godkendelser i forhold til det samlede antal afgørelser fra det pågældende land.

Som det ses, er der forholdsvis stor forskel mellem de enkelte lande med hensyn til, hvor ofte ansøgere får udvidet deres godkendelse til at omfatte et konkret barn i forslag. Selv om der må tages forbehold for usikkerheder på grund af det lille antal afgørelser for visse lande, synes det muligt at spore visse tendenser, navnlig når sammenholdes med tal fra de foregående år. Således blev ansøgernes godkendelse i forbindelse med matchingforslag fra Indien og Tjekkiet i alle 6 år fra

Udvidede godkendelser fordelt på giverland

	2005	Procent
Bolivia	4	13%(n=31)
Colombia	3	9%(n=32)
Etiopien	1	4%(n=27)
Indien	24	50%(n=48)
Kina	14	6%(n=222)
Korea	1	2%(n=45)
Sydafrika	7	17%(n=41)
Thailand	2	18%(n=11)
Tjekkiet	6	60%(n=10)
Vietnam	4	9%(n=47)
Øvrige lande	6	35(n=17)
Alle lande	72	14% (n=531)

2000-2005 oftere udvidet end det gennemsnitlige antal udvidelser for Danmark som helhed. Derimod lå matchinger fra Colombia og navnlig Kina og Korea under landsgennemsnittet for udvidelser i alle årene.

Tendensen er endvidere den samme, hvis tallene sammenholdes med Civilretsdirektoratets statistik for matchinger i 1994 og 1997. Af de lande, som har indgået i statistikken for alle 7 år gælder, at Indien i samtlige år har ligget over landsgennemsnittet med hensyn til udvidede godkendelser, mens Colombia, Kina og Korea i alle årene har ligget under landsgennemsnittet.

Vietnam, som ikke indgik i statistikken i 2003, har

samtidigt i alle de øvrige år ligget under landsgennemsnittet.

Set i forhold til de to formidlende organisationer bør antallet af udvidede godkendelser sammenholdes med antallet af matchinger fra de to organisationer. Som det fremgår var der imidlertid kun en meget lille forskel mellem de formidlende organisationer med hensyn til, hvor ofte ansøgerens godkendelse blev udvidet.

Udvidede godkendelser fordelt på formidlende organisation

	2005	Procent af matchinger
AC International	47	13% (n=351)
Børnehjælp		
DanAdopt	25	14% (n=180)
I alt	72	14% (n=531)

Har ansøgeren tidligere i forbindelse med denne ansøgning fået bragt et barn i forslag, som lå uden for godkendelsen og derfor blev afvist af ansøgeren?

	2005	Procent
Nej	499	94%
Ja, 1 gang tidligere	29	6%
Ja, 2 gange tidligere	2	-
Ja, 3 eller flere gange tidligere	1	-
I alt	531	100%

I forbindelse med de udvidede godkendelser vil spørgsmålet være, hvor ofte ansøgere får bragt et barn i forslag, som ligger uden for deres godkendelse, men hvor de ikke ønsker at søge deres godkendelse udvidet til at omfatte barnet. Som det ses, var dette tilfældet i 32 sager i 2005 – svarende til, at ansøgerne i 6% af de afsluttede matchingsager tidligere havde fået bragt et barn i forslag, som lå uden for deres godkendelse, og som de ikke ønskede at søge deres godkendelse udvidet til at omfatte. Dette svarer til tallet i 2004.

8.6.2. De formidlende organisationer

Antal matchingforslag

Mens statistikken for amternes matchinger vedrører afsluttede sager, vedrører nedenstående statistik for de formidlende organisationer børn i forslag. De formidlende organisationer udfylder således et statistiskema, når en matchingsag vedrørende et udenlandsk barn afsluttes. Hvis samme barn bringes i forslag til flere forskellige ansøgere udfyldes derfor et skema pr. matching, ligesom der udfyldes et skema pr. barn, hvis et matchingforslag involverer flere børn.

Organisationerne bragte i 2005 540 børn i forslag. Disse var fordelt med 65% fra AC og 35% fra DanAdopt.

Formidlende organisation	2005	Procent
AC International Børnehjælp	353	65%
DanAdopt	187	35%
I alt	540	100%

Fordelt på de 10 største giverlande fordeler matchingforslagene sig således:

Matchingforslag fordelt på de 10 største giverlande	2005	Procent
Bolivia	34	6%
Colombia	34	6%
Etiopien	33	6%
Indien	45	8%
Kina	213	39%
Korea	45	8%
Sydafrika	44	8%
Tjekkiet	21	4%
Thailand	15	3%
Vietnam	36	7%
Øvrige lande	20	4%
I alt	540	100%

De 540 børn, som organisationerne i 2005 bragte i forslag var i gennemsnit 14,9 måneder gamle på matchingtidspunktet.

Organisationens vurdering af matchingforslaget fremgår af tabellen på næste side. Som det ses, vurderede organisationen i 78% af tilfældene, at barnet faldt inden for ansøgerens godkendelse, hvorfor matchingforslaget blev sendt direkte til ansøgeren til tilkendegivelse af, om vedkommende var indstillet på at modtage barnet. I 62 af matchingforslagene, svarende til 11%, vurderede organisationen derimod, at barnet faldt uden for ansøgerens godkendelse. Heraf blev 12 matching-

Organisationens vurdering af matchingforslaget

	2005 (procent)
Matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt direkte til ansøgerne til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet	419 (78%)
Tvivl om, hvorvidt matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt til samrådet	14 (3%)
Matchingforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget sendt til samrådet, da ansøgeren ønsker at søge om at få godkendelsen udvidet til at omfatte det pågældende barn	50 (9%)
Matchingforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget er alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgeren ikke har ønsket at søge om udvidet godkendelse	12 (2%)
Sagen er sendt til samrådet, da giverlandet har bragt et barn i forslag uden på forhånd at tage stilling til hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret	31 (6%)
Sagen er sendt til samrådet, da ansøgeren har reflekteret på omtalen af et konkret barn («børn søger forældre»)	14 (3%)
I alt	540(100%)

forslag, svarende til 2% af alle matchingforslag, alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgerne i disse tilfælde ikke ønskede at søge deres godkendelse udvidet til at omfatte det konkrete barn.

I de tilfælde, hvor en ansøger ikke ønsker at søge godkendelsen udvidet til at omfatte barnet i forslag, vil det kunne forekomme, at barnet stilles i forslag til en anden ansøger. Antallet af matchingforslag uden for ansøgenes godkendelse vil således dække over et mindre antal børn, da det samme barn kan være stillet i forslag til flere forskellige ansøgere. Som det ses af tabellen nedenfor, var dette imidlertid kun tilfældet i et fåtal af sagerne. Således var barnet kun stillet i forslag en enkelt gang i 96% af forslagene i 2005, hvilket svarer til tallet for 2004.

Hvor mange gange har barnet været stillet i forslag til dansk ansøger?

	2005	Procent
Kun denne ene gang	519	96%
1 gang tidligere	10	2%
2 gange tidligere	6	1%
3 eller flere gange tidligere	4	1%
I alt	540	100%

Vurderingen af barnet

Selv om matchingforslaget falder inden for ansøgenes abstrakte godkendelse, jf. ovenfor, kan barnet af organisationen være vurderet som et barn uden for en almen godkendelse. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvis ansøgeren er godkendt til et ældre barn over 36 måneder. 18% af matchingforslagene i 2005 (17% i 2004) omfattede således et barn, som faldt uden for en almen godken-

delse eller et barn, hvor organisationen var i tvivl om, hvorvidt barnet faldt inden for ansøgenes godkendelse. Som tidligere nævnt, indebærer en almen godkendelse en godkendelse til et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.

Har organisationen vurderet, at barnet falder inden for en almen godkendelse?

	2005	Procent
Ja	445	82%
Nej/i tvivl	95	18%
I alt	540	100%

Begrundelserne for, at organisationen vurderede barnet uden for en almen godkendelse fremgår af følgende tabel:

Begrundelser for, at barnet vurderes uden for/tvivl

	2005	Procent (n=95)
Fysiske forhold hos barnet	51	53%
Psykiske forhold hos barnet	6	6%
Barnet er ældre end 36 måneder	25	26%
Søskende	10	15%
Utilstrækkelige oplysninger	7	7%
Andet	18	19%

Som det fremgår, er den hyppigste begrundelse også her, at barnet blev vurderet som særligt ressourcekrævende på grund af fysiske forhold. Ud

af alle sager, hvor organisationerne vurderede, at barnet faldt uden for eller var i tvivl om, hvorvidt barnet faldt uden for en almen godkendelse var 53% således begrundet i fysiske forhold hos barnet. I forhold til samtlige matchinger i 2005 svarer dette til, at 9% af samtlige matchede børn falder uden for en almen godkendelse på grund af fysiske forhold hos barnet.

En anden hyppig begrundelse er, at barnet er ældre end 36 måneder. Dette var tilfældet i 26% af sagerne.

Fordelt på formidlende organisation samt de største afgiverlande fordeler matchingforslagene med børn, der vurderes uden for en almen godkendelse, sig som følger:

Matchingforslag uden for en almen godkendelse fordelt på formidlende organisation

	2005	Procent
AC International	60	17% (n=353)
Børnehjælp	35	19% (n=187)
I alt	95	18% (n=540)

Sammenholdt med 2000-2004 lå antallet af matchingforslag udenfor en almen godkendelse fra Indien i alle 6 år over landsgennemsnittet. Med undtagelse af år 2000 er dette også tilfældet for matchingforslag fra Tjekkiet, som i de øvrige 5 år lå væsentlig over landsgennemsnittet. Som det fremgår ovenfor, var Tjekkiet også blandt de lande, hvor ansøgere forholdsvis oftere fik udvidet deres godkendelse i forbindelse med matchingen.

Matchingforslag uden for en almen godkendelse fordelt på giverland

	2005	Procent
Bolivia	10	29%
Colombia	8	24%
Etiopien	2	6%
Indien	28	62%
Kina	11	5%
Korea	1	2%
Sydafrika	8	18%
Thailand	6	29%
Tjekkiet	9	60%
Vietnam	4	11%
Øvrige lande	7	35%
I alt	95	18%

Både Kina og Korea lå derimod i alle 6 år under landsgennemsnittet. Dette er også tilfældet for Vietnam med undtagelse af år 2003, hvor Vietnam ikke indgik i statistikken.

Nedenfor ses matchingforslag uden for en almen godkendelse fordelt på organisationernes behandling af sagerne.

Som det fremgår, var den hyppigste fremgangsmåde, at organisationen sendte matchingforslaget til samrådet, da ansøgerne havde tilkendegivet, at de ønskede at ansøge om at få deres godkendelse udvidet til at omfatte barnet. Dette var tilfældet i halvdelen af de matchingforslag, hvor organisationen vurderede, at barnet faldt uden for en almen godkendelse.

Forslag uden for en almen godkendelse fordelt på behandlingen af matchingforslaget

	2005 (procent)
Matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt direkte til ansøgerne til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet	7 (3%)
Tvivel om, hvorvidt matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt til samrådet	12 (13%)
Matchingforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget sendt til samrådet, da ansøgeren ønsker at søge om at få godkendelsen udvidet til at omfatte det pågældende barn	46 (48%)
Matchingforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget er alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgeren ikke har ønsket at søge om udvidet godkendelse	12 (13%)
Sagen er sendt til samrådet, da giverlandet har bragt et barn i forslag uden på forhånd at tage stilling til hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret	8 (8%)
Sagen er sendt til samrådet, da ansøgeren har reflekteret på omtalen af et konkret barn («børn søger forældre»)	10 (11%)
I alt	95 (100%)

I 13% af matchingforslagene blev sagen alene sendt til samrådet til orientering, da ansøgerne ikke ønskede at ansøge om udvidet godkendelse. Dette er en mindre stigning i forhold til 2004, hvor dette var tilfældet i 9% af sagerne.

Matchingforslag uden for ansøgernes godkendelse

Antallet af matchingforslag, som af organisationen vurderes uden for *ansøgernes* godkendelse var, som beskrevet ovenfor, 62.

Hertil vil formentlig skulle lægges et antal matchingforslag, som organisationen har sendt til samrådet af anden årsag, f.eks. fordi giverlandet ikke på forhånd har taget stilling til hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret. Nedenfor er dog kun medtaget matchingforslag, som organisationen direkte har anført som forslag uden for ansøgernes godkendelse.

Matchingforslag uden for ansøgernes godkendelse fordeler sig på de på de to formidlende organisationer og de største giverlande som følger:

Matchingforslag uden for ansøgernes godkendelse fordelt på formidlende organisation

	2005	Procent
Ac international	38	11% (n=353)
Børnehjælp		
DanAdopt	24	13% (n=187)
I alt	62	11% (n=540)

Matchingforslag uden for ansøgernes godkendelse fordelt på giverland

	2005	Procent
Bolivia	6	18%
Colombia	7	21%
Etiopien	2	6%
Guatemala	17	38%
Kina	12	6%
Korea	0	-
Sydafrika	6	14%
Thailand	4	19%
Tjekkiet	0	-
Vietnam	2	6%
Øvrige lande	6	30%
I alt	62	11%

I forbindelse med opdelingen på lande bemærkes, at de forslag som sendes til samrådet, fordi giverlandet ikke på forhånd har taget stilling til hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret, ikke er medtaget. Dette er tilfældet for Tjekkiet.

Praktiske oplysninger

9

Adresse:

Adoptionsnævnet
Stormgade 2-6
1470 København K

Kontakt til Adoptionsnævnet:

Telefon: 33 92 33 02 (telefonid fra kl. 10.00 til 14.00)

Telefax: 39 27 18 89

E-post adresse an@adoptionsnaevnet.dk

Hjemmeside www.adoptionsnaevnet.dk

Nævnets rådgivende børnelæger:

Når man som kommende adoptant skal tage stilling til modtagelsen af et konkret barn, har man mulighed for at søge rådgivning hos uvildige sagkyndige børnelæger, som er tilknyttet nævnet.

Der er i dag ansat 6 læger til formålet, og ansøgeren skal henvende sig til lægen i det amt, hvor ansøgeren bor. Dog kan der i tilfælde af ferie, sygdom eller andet fravær af rådgiveren rettes henvendelse til den anførte bagvagt.

- **Københavns Amt:**
Speciallæge i pædiatri, kommunal børne- ungelæge **Niels Tønnes Petersen**, Rønnebærvej 103, 2840 Holte, Tlf.: 51 36 52 24 eller 45 42 33 38 (efter kl. 17.00) (bagvagt: Inge-Merete Nielsen)
- **Storstrøms Amt, Vestsjællands Amt og Roskilde Amt:**
Speciallæge i pædiatri, overlæge **Inge-Merete Nielsen**, Holmevej 87, 2860 Søborg, Tlf.: 39 56 30 87 (efter kl. 15.00 samt lørdage, søn- og helligdage) (bagvagt: Mette Arrøe)
- **Århus, Fyn, Sønderjylland, Ringkøbing, Vejle og Ribe Amt:**
Speciallæge i pædiatri, **Hanne Nødgaard**, Testrupvej 115, 8320 Mårslet, Tlf.: 86 29 24 31 (alle dage 17-21). Dagtid: 89 49 55 66 (kode 6706) (bagvagt: Lars P. Madsen)
- **Viborg Amt og Nordjyllands Amt (Nordjylland - kun sager formidlet gennem Dan-Adopt):**
Speciallæge i pædiatri, overlæge **Hans Christian Jacobsen**, Engvej 20, 9370 Hals, Tlf.: 98 77 07 08 (dagligt kl. 18.00-21.00) (bagvagt: Hanne Nødgaard)
- **Nordjyllands Amt (kun sager formidlet gennem AC):**
Speciallæge i pædiatri, overlæge **Lars P. Mad-**
- **Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Bornholms Amt og Frederiksborg Amt:**
Speciallæge i pædiatri, afdelingslæge **Mette Arrøe**, Hælderne 13, 2850 Nærum, Tlf.: 45 80 50 47 (kl. 17.00-20.00) (bagvagt: Niels Tønnes Petersen)

sen, Asylvej 2 a, 9000 Aalborg, Tlf.: 99 32 13 05
(kl. 8.00-16.00) eller 98 11 60 11 (bagvagt: Hans
Christian Jacobsen)

Ordforklaring

Almen godkendelse

Er den mest almindelige godkendelse. Ansøgere, der har en almen godkendelse, er godkendt til et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.

Udvidet godkendelse

En godkendelse, som ligger uden for den almene godkendelse, dvs. en godkendelse til at adoptere et ældre barn, søskende eller et barn, som på grund af kendte fysiske eller psykiske helbredsmæssige forhold må anses for særligt resourcekrævende.

Hvis et barn i forslag falder uden for ansøgernes godkendelse og ansøgeren ønsker at få godkendelsen udvidet til at omfatte barnet, er det samrådet, som skal tage stilling til, om en sådan ansøgning kan imødekommes.

Haagerkonventionen

Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Konventionen er trådt i kraft i Danmark den 11. november 1997. Konventionsteksten findes på Haagerkonferencens hjemmeside:
<http://www.hcch.net/e/conventions/text33e.html>

Fase 1:

I fase 1 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet vurderes det, om ansøgeren opfylder de generelle

godkendelseskrav, som stilles til ansøgerens alder, samliv, helbred, strafforhold, boligforhold og økonomi. Kravene er nærmere fastlagt i godkendelsesbekendtgørelsen. Hvis ansøgeren opfylder de generelle krav, giver samrådet tilladelse til, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte. Opfylder ansøgeren ikke betingelserne, giver samrådet afslag på ansøgningen.

Fase 2

Fase 2 består af et adoptionsforberedende kursus. Kurset er obligatorisk for alle, der søger om adoption af et barn fra et andet land for første gang. Kurset består af to weekendkurser og afvikles tre steder i landet.

Fase 3

Fase 3 kan påbegyndes, når ansøgeren – efter at have deltaget i det adoptionsforberedende kursus – på ny retter henvendelse til samrådet. I fase 3 skal det vurderes, om man også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere et barn fra et andet land.

Det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb gælder ikke for godkendelse til adoption af dansk barn.

17c-erklæring

Ifølge Haagerkonventionens artikel 17c kan enhver beslutning om at betro et barn i de kommende adoptivforældres varetægt kun træffes i

oprindelsesstaten, såfremt »centralmyndigheden i begge stater har godkendt, at adoptionsproceduren kan fortsætte«.

23-erklæring

Haagerkonventionens artikel 23, nr. 1:

»Når den kompetente myndighed i den kontrahe-

rende stat, hvor adoptionen har fundet sted, har attesteret, at adoptionen er i overensstemmelse med konventionen, skal den anerkendes efter lovgivningen i de øvrige kontraherende stater. Attesten skal angive, hvornår og af hvem samtykke er blevet givet ifølge artikel 17, litra c.«